

Jaarverslag 2014

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-,
Afwerkings- en Glaszetbedrijf

Profiel	4
Organisatie	4
Kerncijfers	5
BPF Schilders in het ‘overgangsjaar’ 2014	7
Verslag van het bestuur	
BPF Schilders 2014 en doorkijk 2015	9
Werken aan een nieuw meerjarenbeleid	9
Pensioenregeling	10
Belangrijke veranderingen in de regeling 2014	12
Financiële opzet 2014	14
Veranderingen in het beleggingsbeleid	18
Acht beleggingsovertuigingen vormen de basis	18
Beleggingen in 2014	22
Economie en financiële markten	22
Beleggingsbeleid en resultaten in 2014	23
Rendementen	24
Performance	25
Z-score en performancetoets	26
Verantwoord beleggen	26
Pensioenfondsen in uitvoering	27
Inleiding	27
Governance	28
Regie op uitbesteding	34
Uitvoeringskosten	37
Risicomanagement	42
Verantwoording bestuurlijke gremia en colleges	47
Verantwoording van het bestuur	47
Auditcommissie	49
Pensioencommissie	50
Commissie communicatie	51
Beleggingsadvies commissie	52
Verantwoordingsorgaan	53
Reactie bestuur op het oordeel van het verantwoordingsorgaan	58
Deelnemersraad (in functie tot 30 juni 2014)	60
Verantwoording van de raad van toezicht	62
Goedkeuring door de raad van toezicht	62
Reactie bestuur op het oordeel van de raad van toezicht	66
Jaarrekening	67
Overige gegevens	114
Bestemming van saldo van baten en lasten	114
Gebeurtenissen na balansdatum	114
Actuariële verklaring	115
Controleverklaring	117

Personalia	119
Bestuur	119
Verantwoordingsorgaan	119
Raad van toezicht	120
Externe compliance officer	120
Externe ondersteuning	120
Statutaire commissies	121

Profiel

BPF Schilders is het pensioenfonds voor de Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijfstak. Het doel is om deelnemers en hun nabestaanden te voorzien van een goed pensioen tegen een aanvaardbare prijs. Betrouwbaarheid, solidariteit en collectiviteit staan daarbij voorop. BPF Schilders streeft naar een solide, integer en maatschappelijk verantwoord beheer van het belegd vermogen.

Organisatie

Het bestuur van BPF Schilders wordt gevormd door een vertegenwoordiging vanuit de werkgevers- en werknemersorganisaties in de branche, aangevuld met een bestuurslid namens de zzp'ers en een bestuurslid namens de gepensioneerden. In het kader van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen is gekozen voor het paritaire bestuursmodel. Het bestuur is uitgebreid met onafhankelijke deskundigen op het gebied van risicomanagement en vermogensbeheer. Tot de taken van het bestuur behoren onder andere het vaststellen van het pensioenreglement, het vaststellen van het strategisch beleggingsbeleid en het bepalen van de hoogte van de premie. Het bestuur kan daarbij advies vragen aan het Verantwoordingsorgaan. De raad van toezicht toetst en beoordeelt het functioneren van het bestuur en de algemene gang van zaken in het fonds

De dagelijkse uitvoering is opgedragen aan het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat uit de werknemers- en werkgeversvoorzitter en de beide onafhankelijke bestuursleden. Het dagelijks bestuur fungeert als eerste aanspreekpunt voor de uitvoeringsorganisatie(s) bij de dagelijkse afstemming over de uitvoering van tactische en operationele werkprocessen.

Bestuur BPF Schilders (per 18 juni 2015):

Namens de werkgeversvereniging OnderhoudNL:
Mevrouw drs. C.M. van der Werf (werkgeversvoorzitter)
De heer A.Ph.M. Buller

Namens werknemersvereniging FNV Bouw:
De heer drs. T.J.M. van Haaster (werknemersvoorzitter)
De heer P.H. Roos

Namens werknemersvereniging CNV Vakmensen:
De heer H.J. Wuijten (plaatsvervangend bestuurslid)

Namens de pensioengerechtigden:
De heer L.C.M. Leisink

Namens de zzp'ers:
Mevrouw mr. drs. E.J.P.M. van Loon

Onafhankelijk:
De heer M.H. Rosenberg RBA (aandachtsgebied vermogensbeheer)
De heer mr. A.L.W. van den Berg (aandachtsgebied risicomanagement)

Actuaris
Towers Watson B.V.

Accountant
KPMG Accountants B.V.

Kerncijfers

KERNCIJFERS					
(bedragen * € 1.000.000)	2014	2013	2012	2011	2010
Aantal verzekerden					
Actieve deelnemers	29.986	32.196	35.573	38.052	39.966
Gewezen deelnemers	46.957	47.765	46.988	48.490	53.442
Pensioengerechtigden	35.225	35.163	34.904	34.685	34.404
Totaal	112.168	115.124	117.465	121.227	127.812
Reglementsvariabelen					
Toeslagverlening (in %)	-	-	-	0,77	-
Pensioenuitvoering					
Feitelijke premie	125,7	133,6	151,0	146,5	140,4
Pensioenuitvoeringskosten	12,1	12,6	10,6	10,1	9,9
Uitkeringen	131,1	130,4	135,2	142,0	153,4
Vermogenssituatie en solvabiliteit					
Pensioenvermogen	6.107,5	4.959,1	5.035,2	4.540,2	4.071,2
Technische voorzieningen FTK	5.383,5	4.417,2	4.573,9	4.203,6	3.621,1
Aanwezige dekkingsgraad (in %)	113,4	112,3	110,1	106,7	112,4
Vereiste dekkingsgraad volgens FTK (in %)	116,1	115,9	112,9	114,7	118,2
Uitvoeringskosten					
Kosten per deelnemer (in euro per deelnemer)*	186,3	187,0	150,6	-	-
Totale kosten vermogensbeheer in %**	0,39%	0,55%	0,57%	-	-
Beleggingsportefeuille***					
Vastgoed	456,7	448,4	464,6	458,0	440,0
Aandelen	2.076,2	1.832,7	1.466,4	1.173,7	1.257,5
Vastrentende waarden	3.320,5	2.391,0	2.244,9	1.924,1	1.768,9
Derivaten	985,5	301,4	689,1	681,0	312,9
Overige beleggingen ****	30,9	36,2	163,1	237,2	203,3
Beleggingsperformance					
Beleggingsrendement (in %)	23,8	(0,7)	12,4	11,9	14,0
Benchmark (in %)	23,6	(1,3)	12,5	12,4	12,2
Z-score	0,11	0,33	(0,06)	(0,28)	1,17
Performancetoets	0,57	1,64	0,28	0,01	0,38

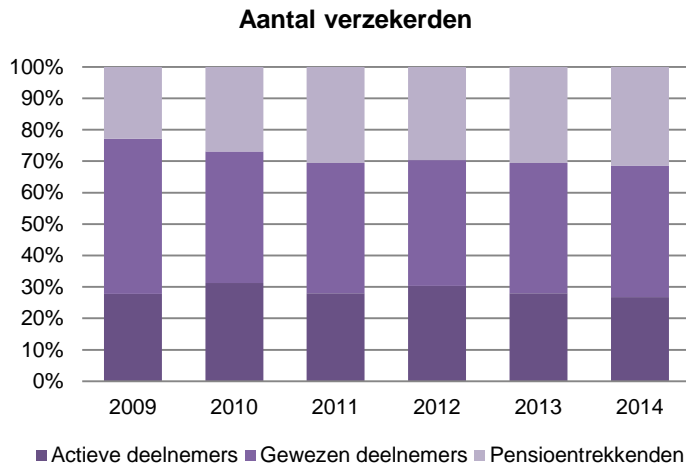
* De kosten per deelnemer zijn berekend conform de definitie van de Pensioenfederatie

** Totale kosten vermogensbeheer worden inzichtelijk gemaakt conform de definitie van de Pensioenfederatie

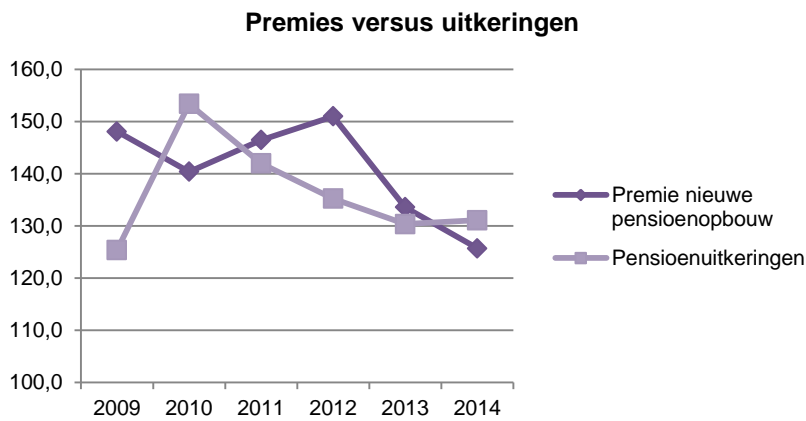
*** De presentatie van de post beleggingsportefeuille is gewijzigd door de transitie naar PGM, hierdoor zijn de vergelijkende cijfers voor 2013 aangepast.

**** De overige beleggingen bestaan uit hedge funds en grondstoffen

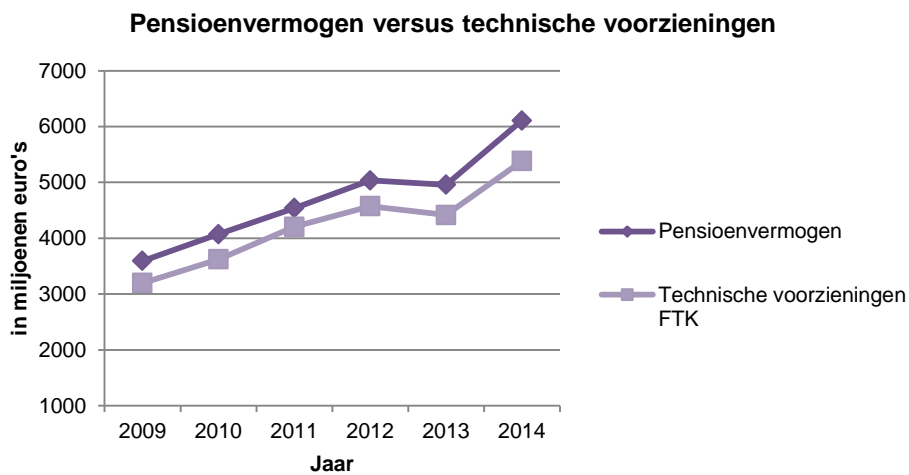
Kerncijfers (toelichting)

Het aantal actieve deelnemers is gedurende 2014 verder gedaald. Daarnaast is het aantal pensioengerechtigden licht toegenomen.

In 2014 is de premie nieuwe pensioenopbouw lager dan de gedane pensioenuitkeringen.

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat het pensioenvermogen van BPF Schilders hoger is dan de technische voorziening ultimo 2014.

Verslag van het bestuur

BPF Schilders in het 'overgangsjaar' 2014

Voor BPF Schilders was 2014 een overgangsjaar. Het was de aanloop naar het jaar waarin de pensioenleeftijd omhoog ging. Daarnaast was 2014 het jaar van de voorbereiding van de overgang van uitvoeringsorganisatie A&O Services naar PGGM. Het vermogensbeheer werd in de eerste helft van 2014 al overgeheveld naar PGGM, vooruitlopend op de volledige overgang van alle taken van A&O Services naar PGGM (en dus ook de uitvoering van de regeling van BPF Schilders). Het was de bedoeling dat het pensioenbeheer op 1 januari 2015 zou overgaan, maar dit wordt uitgesteld tot 6 juli 2015.

Ook op de toekomst gericht was de strategische toekomstverkenning 2015 – 2017 van het pensioenfonds, in oktober van het verslagjaar. Tijdens een strategiesessie formuleerde het bestuur van BPF Schilders zes doelstellingen. U vindt deze op pagina 8 van dit jaarverslag.

Terug naar de pensioenregeling. Het verhogen van de pensioenleeftijd was onontkoombaar. De geleidelijke wettelijke verhoging van de AOW-leeftijd was immers al een feit en het 'gat' tussen de AOW- en de pensioendatum werd langzaam groter. Sociale Partners en BPF Schilders moesten wel op deze nieuwe werkelijkheid reageren. Vanaf 2015 houdt de pensioenleeftijd dan ook gelijke tred met de steeds verder (en sneller) stijgende AOW-leeftijd. Maar nog steeds is de keuze om het pensioen al eerder te laten ingaan mogelijk.

Daarnaast ging in 2014 de pensioenopbouw omlaag: van 2% naar 1,75% per jaar. Inmiddels is de helft van deze verlaging teruggedraaid. Vanaf 29 december 2014 bedraagt de opbouw 1,875% per jaar. Volgens de nieuwe wettelijke regels is dit het maximumpercentage voor de opbouw van aanvullend pensioen (zoals het pensioen bij BPF Schilders). Deze nieuwe regels gelden vanaf 1 januari 2015.

Het verschuiven van de pensioenleeftijd naar de AOW-leeftijd had ook gevolgen voor de bestaande verplichtstelling. Sociale partners en het bestuur kwamen in 2014 tot de conclusie dat het wenselijk was een verzoek tot wijziging van de verplichtstelling in te dienen bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Op 6 februari 2015 is het verzoek tot wijziging van de verplichtstelling, in verband met het verschuiven van de pensioenleeftijd naar de AOW-leeftijd, bij het Ministerie van SZW ingediend. Het wijzigingsverzoek heeft ter visie gelegen tot en met 24 maart 2015. Volgens het Toetsingskader kunnen belanghebbenden gedurende de termijn van tervisielegging zienswijzen indienen. Dat is op 24 maart 2015 gebeurd door het Verbond van Verzekeraars en door Zelfstandigen Bouw en ZZP-Nederland gezamenlijk.

Het Ministerie van SZW heeft bij brief van 30 maart 2015 de zienswijzen toegestuurd aan sociale partners met het verzoek om binnen 6 weken te reageren. Op verzoek van sociale partners is deze termijn verlengd tot begin juni 2015. Inmiddels hebben sociale partners hun reactie aan het Ministerie van SZW gestuurd.

In verband met het feit dat de dekkingsgraad lager was dan 115% was er geen financiële ruimte om in 2014 de pensioenen te indexeren. Vanaf 2015 veranderen de regels voor het toekennen van indexatietoelagen. Volgens het nieuw Financieel Toetsingskader (nFTK) mogen toelagen worden verleend wanneer de dekkingsgraad 110% of hoger is. Daar staat echter tegenover dat de hoogte van de indexatietoelagen afhankelijk is van de omvang van de reserves van het fonds. Een indexatietoelage mag alleen worden gegeven als die ook in de toekomst kan worden gegeven: 'toekomstbestendig indexeren'. Kortom, een lagere drempel, maar strengere eisen wat betreft de hoogte van de toelagen.

En dan het beleggingsbeleid. Ook dat werd in 2014 flink onder de loep genomen in verband met de invoering van het nFTK. Het bestuur van BPF Schilders formuleerde acht zogeheten beleggingsovertuigingen die een leidraad vormen bij het beleggingsbeleid van het pensioenfonds. U vindt de beleggingsovertuigingen terug op pagina 17 tot en met 20 van dit jaarverslag. Kijken we naar de beleggingsresultaten, dan zien we dat 2014 kon worden afgesloten met een positieve Z-score en Performancetoets. BPF Schilders zette op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen enkele stappen. Voorbeelden zijn de verdere uitwerking van het beleid op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen en het uitsluiten van ondernemingen die betrokken zijn bij de ontwikkeling en het onderhoud van kernwapens. Daar tegenover staat dat een aantal uitsluitingen werd beëindigd.

2014 was ook het jaar waarin BPF Schilders koos voor een nieuw bestuursmodel. De voorbereiding daarvan was al in 2013 in gang gezet. Na advies van de deelnemersraad en het Verantwoordingsorgaan werd gekozen voor het zogeheten paritaire bestuursmodel met twee onafhankelijke bestuursleden voor risicomanagement en vermogensbeheer. Tevens werd een bestuurder namens de gepensioneerden en een bestuurder namens de zzp-organisaties aan het bestuur toegevoegd. De keuze voor dit bestuursmodel is ook genomen in overleg met de dragende organisaties. Daarnaast kwam er een raad van toezicht. De deelnemersraad werd opgeheven en het Verantwoordingsorgaan werd uitgebreid qua samenstelling en takenpakket. De werkgroep risicomanagement werd omgevormd tot auditcommissie en er werd een pensioencommissie ingesteld.

Al met al was 2014 voor BPF Schilders op verschillende vlakken een enerverend jaar. Dit jaarverslag gaat uitgebreid in op de gebeurtenissen en ontwikkelingen in 2014 en geeft een doorkijk naar 2015.

BPF Schilders 2014 en doorkijk 2015

Werken aan een nieuw meerjarenbeleid

Het was een belangrijke uitkomst van de evaluatiegesprekken eind 2013 van beide voorzitters met individuele bestuursleden: het bestuur wilde meer tijd inruimen voor de bespreking van ontwikkelingen op maatschappelijk en pensioengebied en de strategie van het pensioenfonds op de middellange termijn.

Het bestuur heeft dit ingevuld door middel van een tweedaagse strategiesessie. Tijdens de sessie is uitgebreid gesproken over:

- de situatie van het pensioenfonds (de financiële positie, ontwikkelingen op deelnemersniveau, ontwikkelingen in de schilderssector);
- turbulente ontwikkelingen in de wereld en in het bijzonder ook in de pensioensector .

Vervolgens is een sterke – zwakte analyse gemaakt van het pensioenfonds, waaruit het bestuur de kritische succesfactoren voor het pensioenfonds heeft afgeleid. Kritische succesfactoren zijn de factoren die nodig zijn om kansen te verzilveren of om bedreigingen tegen te gaan.

De strategiesessie is afgesloten met het vaststellen van de zes belangrijkste doelstellingen voor het pensioenfonds in de periode 2015 – 2017:

1. De kernprocessen zijn te allen tijde gewaarborgd
2. Uiterlijk eind juni 2015 heeft het bestuur met alle stakeholders bepaald hoe BPF Schilders verder gaat.
3. Voor eind maart 2015 wil het bestuur inzicht hebben in hoe het bestuur het draagvlak bij zzp'ers voor BPF Schilders gaat versterken
4. Uiterlijk in het 1ste kwartaal 2015 is er inzicht in de uitvoeringskosten en de premiebijdrage van zzp-ers ten opzichte van werknemers.
5. Uiterlijk eind maart 2015 wil het bestuur een uitwerking op hoofdlijnen van hoe de pensioenregeling te vereenvoudigen
6. Onze boodschappen zijn simpel uitgewerkt en de deelnemers begrijpen deze steeds beter.

De bovenstaande doelstellingen zijn opgenomen in het jaarplan 2015 van BPF Schilders en worden in de eerste helft van 2015 uitgewerkt door diverse bestuurlijke werkgroepen.

Pensioenregeling

Het fiscale kader (Witteveenkader) voor de aanvullende pensioenen.

Nadat in 2012 de Eerste Kamer het wetsvoorstel Wet verhoging AOW- en pensioenrichtleeftijd heeft aangenomen bleken verdere bezuinigingen noodzakelijk te zijn. In het regeerakkoord hebben de coalitiepartners daarom afgesproken om de AOW-leeftijd sneller te laten stijgen en daarnaast het Witteveenkader verder te beperken. De Tweede Kamer ging akkoord met het wetsvoorstel, maar in de Eerste Kamer was er geen meerderheid voor deze hervormingen. Constructieve gesprekken tussen het kabinet en verschillende fracties hebben op 18 december 2013 tot een gewijzigd pensioenakkoord geleid.

In 2014 heeft het bestuur samen met sociale partners in een bestuurlijke werkgroep onderzocht welke mogelijkheden binnen het fiscale kader het best aansluiten bij de bedrijfstak. De bestuurlijke werkgroep heeft haar advies voorgelegd aan sociale partners, die tot de volgende wijzigingen hebben besloten:

- De pensioenrekenleeftijd gaat naar 67 jaar
- Het opbouwpercentage ouderdomspensioen wordt 1,875% bij een pensioenrekenleeftijd van 67 jaar
- Het opbouwpercentage partnerpensioen wordt 1,3125% per jaar, het wezenpensioen 0,2625%
- Er is geen pensioenopbouw (ouderdomspensioen en partnerpensioen) na AOW-leeftijd
- De feitelijke pensioendatum is gelijk aan de AOW-leeftijd of vervroegingsdatum
- De pensioenrechten die al zijn opgebouwd worden actuarieel neutraal omgerekend naar pensioenrecht en op leeftijd 67 jaar (harmonisering).

Door het wijzigen van de pensioenregeling maakt BPF Schilders het de deelnemer mogelijk om door te werken tot de AOW-leeftijd. Het blijft nog steeds mogelijk om eerder met (deeltijd) pensioen te gaan.

Fiscaal kader IB-ondernemers

Per januari 2015 wijzigt het fiscale kader voor IB-ondernemers. Binnen de loonbelasting vormt artikel 18a Wet LB 1964 een beperking voor de opbouw van pensioen. Een fiscale beperking voor pensioenopbouw bij een pensioenfonds was er vóór 2015 alleen voor werknemers. Door de wijziging van artikel 3.18, lid 1 Wet inkomstenbelasting 2001, is vanaf 1 januari 2015 de betaalde pensioenpremie voor IB-ondernemers alleen nog aftrekbaar als de pensioenopbouw per jaar niet uitgaat boven de fiscale grenzen. Dit betekent dat bij een overschrijding van de fiscale grenzen in enig jaar, de totale gefactureerde pensioenpremie over dat jaar niet aftrekbaar is van de winst.

Deze wijziging heeft tot gevolg dat de pensioenregeling voor IB-ondernemers structureel is aangepast. BPF Schilders behoudt het minimum en maximum pensioenloon waarbinnen de ondernemer zelf zijn pensioenloon mag bepalen. Als de werkelijke fiscale winst echter lager is dan het gekozen pensioenloon, gaat de grondslag voor de pensioenopbouw naar beneden. Op deze wijze wordt voorkomen dat de pensioenpremie niet meer aftrekbaar is van de winst. BPF Schilders moet vanaf 1 januari 2015 de gegevens die als basis dienen voor de berekening van de hoogte van de pensioenopbouw doorgeven aan de Belastingdienst.

De invoering van het fiscale kader heeft administratief grote gevolgen. Om de pensioengrondslag juist te kunnen vaststellen, moet het fonds beschikken over de fiscale winst en het aantal gewerkte uren van de IB-ondernemer. BPF Schilders heeft, in samenwerking met de Pensioenfederatie, de Belastingdienst verzocht om deze gegevens aan te leveren. De privacywetgeving staat dit echter niet toe, waardoor het fonds deze gegevens zelf bij elke

zelfstandige deelnemer moet uitvragen. Dit betekent zowel voor de deelnemer als voor het fonds een administratieve lastenverzwaring. Vanwege de fiscale sanctie dat de IB-ondernemer geen premieaftrek heeft, is er echter geen andere oplossing. In de loop van 2015 is het fonds gestart met de uitvraag van de gegevens. De betreffende deelnemers worden uitgebreid hierover geïnformeerd.

Overige wijzigingen in 2015

Pensioenloon deelnemer directeur

Tot 2015 was het voor een deelnemer directeur, die niet verzekerd was voor de sociale verzekeringswetgeving, mogelijk om zijn pensioenloon te kiezen tussen het minimum en maximum pensioenloon voor zover fiscaal toegestaan. Door een ingrijpende wijziging van fiscale wetgeving, hebben cao-partijen op advies van het bestuur besloten om deze keuzevrijheid te laten vervallen en voor de pensioenopbouw aan te sluiten bij het daadwerkelijke loon.

Inkoopregeling

De pensioenregeling van BPF Schilders kent sinds 2006 een voorwaardelijk pensioen, de zogeheten inkoopregeling, die voorziet in een voorwaardelijke aanvulling op het pensioen. De inkoopregeling werd destijds in het leven geroepen om werknemers een compensatie te geven voor een tekort dat ontstond na de afschaffing van het vroegpensioen per 1 januari 2006.

Onlangs hebben cao-partijen besloten een aantal wijzigingen in het voorwaardelijk pensioen (inkoopregeling) aan te brengen. In beginsel verliest een deelnemer (werknemer) het voorwaardelijk recht als hij langer dan één jaar geen deelnemer is. Tijdens de crisis hebben cao-partijen voor bepaalde periodes besloten deze termijn te verlengen naar 2,5 jaar. De gewijzigde situatie van de sector vroeg echter om een meer structurele wijziging. Cao-partijen hebben daarop bepaald dat een werknemer die op week 1 van 2014 als werknemer actief (premiebetalend) deelnemer was, het voorwaardelijk recht niet meer verliest bij beëindiging van het deelnemerschap of bij de start als IB-ondernemer. Doordat het voorwaardelijk recht tot een jaar na vertrek uit de bedrijfstak niet vervalt, betekent dit dat het inkooprecht effectief niet meer vervalt vanaf 1 januari 2014. De basisvoorwaarde om in aanmerking te komen voor een aanvulling blijft onveranderd van kracht.

Om deze versoepeling te financieren, rekening houdend met een krimpende bedrijfstak en daarmee een afnemend aantal (premiebetalende) deelnemers, hebben cao-partijen besloten om per week 1 van 2015 het voorwaardelijk pensioen met 17,5% te verminderen.

Het voorwaardelijk pensioen wordt toegekend op het moment dat, en voor zover de toegezegde aanspraken zijn gefinancierd. Op de pensioeningangsdatum dan wel begin 2021, bij het einde van de regeling, wordt bepaald of er voldoende financiële middelen zijn om de inkoopregeling te financieren. Afhankelijk van de toekomstige premie-inkomsten van de inkoopregeling zijn een of meerdere kortingen mogelijk. De inkoopregeling wordt gefinancierd met een aparte premie en met beleggingsopbrengsten over het nog niet aangewende vermogen.

Beëindiging overgangsregeling arbeidsongeschikten

Voor de arbeidsongeschikte deelnemers die onder de oude pensioenregeling premievrij pensioen opbouwen, geldt vanaf 29 december 2014 de nieuwe pensioenregeling. Argumenten om de overgangsbepaling te beëindigen waren:

- de vereenvoudiging van de regeling
- de communicatieve vereenvoudiging
- het nadeel voor de deelnemer vanwege verrekening met de WAO/WIA-uitkering
- de maatschappelijke ontwikkeling van een stijgende AOW- en pensioenleeftijd
- het versoberde fiscale kader dat geen ruimte biedt voor de compensatie van vroegpensioen voor 2006

Belangrijke veranderingen in de regeling in 2014

Elk jaar wordt het pensioen- en uitvoeringsreglement aangepast aan de ontwikkelingen op pensioengebied. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste wijzigingen in het pensioenreglement per eind 2013:

Aspirant-deelnemer

Met ingang van 30 december 2013 is de regeling aangepast ten aanzien van de aspirant-deelnemer conform het besluit van cao-partijen op 3 oktober 2013. Het aspirant-deelnemerschap is niet meer gekoppeld aan de leeftijd zestien tot achttien jaar, maar is afhankelijk van het uurloon. Dit voorkomt dat deelnemers met een uurloon onder de franchise geen recht meer hebben op een nabestaandenpensioen en/of recht op premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid als zij achttien zijn geworden. Als gevolg van deze wijziging is de leeftijdsgrens van achttien voor de opbouw van ouderdomspensioen en het verlaagde premiepercentage voor aspirant-deelnemers vervallen.

Ook is de grondslag van het nabestaandenpensioen en het recht op premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid voor een aspirant-deelnemer verlaagd van het PRIS-uurloon naar het minimumloon voor een 23-jarige en is het aantal deelnemingsjaren beperkt tot 41.

Aanpassing van de pensioenregeling

Met ingang van 30 december 2013 is het opbouwpercentage verlaagd voor de deelnemers geboren op of na 1950 van 2% naar 1,75%, conform het besluit van cao-partijen op 3 oktober 2013.

Europees betaalsysteem SEPA

In verband met de invoering van een nieuw Europees betaalsysteem SEPA per 1 februari 2014, zijn alle fondsdocumenten en communicatie aangepast.

Convenant arbeidsongeschiktheid

Begin 2013 heeft de koepelorganisatie van verzekeraars en pensioenfondsen een convenant getekend met betrekking tot arbeidsongeschiktheid, om de arbeidsmobiliteit van arbeidsongeschikten te vergroten. De pensioenfederatie kan haar leden niet binden aan het convenant, waardoor zij al haar leden heeft verzocht om dit door te voeren in de pensioenregelingen. Op verzoek van het bestuur, hebben cao-partijen op 24 oktober 2013 besloten om het convenant over te nemen. Met ingang van 30 december 2013 is het pensioenreglement hierop aangepast.

Aanpassing premievrije voortzetting aan de wijziging van de AOW

In verband met de stijging van de AOW-leeftijd is het noodzakelijk om een extra vereiste op te nemen bij premievrije voortzetting, zodat alle deelnemers gelijk worden behandeld. Op basis van de sociale wetgeving eindigt arbeidsongeschiktheid uiterlijk bij het bereiken van de AOW-leeftijd. De sociale wetgeving is echter niet van toepassing op de deelnemer-directeur, deelnemer-zelfstandige of deelnemer-werkgever. De keuring van arbeidsongeschiktheid vindt plaats door de verzekeringsarts van de arbeidsongeschiktheidsverzekering of door een keuringsinstantie die het bestuur heeft aangewezen. Medisch gezien is de leeftijd van een deelnemer niet relevant voor de vraag of er sprake is van arbeidsongeschiktheid. Hierdoor zou de premievrije voortzetting kunnen doorlopen tot na de AOW-leeftijd als deze later is dan de (verplichte) pensioendatum.

Overgangsbepaling

Ter verduidelijking is een overgangsbepaling aan het reglement toegevoegd, die beschrijft hoe de premievrije pensioenopbouw wordt voortgezet van volledig arbeidsongeschikte deelnemers zonder recht op VP-Hiaat. Deze groep deelnemers is onder het oude pensioenreglement pensioen blijven opbouwen met een pensioenleeftijd van 65 jaar, een opbouwpercentage van 1,75% en de hoge franchise.

Vaststellen pensioengrondslag bij een toename van premievrije voortzetting

Met ingang van 30 december 2013 wordt de pensioengrondslag bij een verhoging van de mate van premievrije voortzetting op een andere wijze vastgesteld. Deze wijziging is ingegeven door een uitspraak van het College voor de Rechten van de Mens.

In het verleden werd de geïndexeerde grondslag op de eerste ziektedag als basis genomen voor toekomstige verhogingen. Dit voorkwam dat een werknemer pensioen ging opbouwen over een lagere grondslag door onjuiste aanlevering van uurlonen door werkgevers. Na 30 december 2013 wordt de grondslag als volgt vastgesteld. Bij een toename van de mate van premievrije voortzetting van pensioenopbouw is de pensioengrondslag op het moment van toename het uitgangspunt. Deze nieuwe grondslag kan hoger maar ook lager zijn dan een eerdere grondslag. Bij re-integratie buiten de bedrijfstak wijzigt de pensioengrondslag niet.

Recht op uitbetaling aan ex-partner

Door toepassing van de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding ontstaat er voor de ex-partner een 'recht op uitbetaling'. Het recht op uitbetaling is afhankelijk van de keuzes van de deelnemer. In het verleden was bepaald dat bij vervroeging het recht op verevend ouderdomspensioen nooit onder de wettelijke afkoopgrens daalde. Met ingang van 30 december 2013 heeft het bestuur bepaald dat het recht op uitbetaling altijd de keuzes van de deelnemer volgt ongeacht de hoogte van de uitbetaling.

Keuzemogelijkheden hoog/laag

Met ingang van 30 december 2013 is de keuzemogelijkheid hoog/laag na de 65 jarige leeftijd reglementair mogelijk gemaakt. De deelnemer kan er voor kiezen om tot maximaal 70 jaar een hogere uitkering te ontvangen in de verhouding 100:75. Op deze wijze kan de deelnemer het AOW-gat na 65 jaar dichten.

Toeslagenbeleid

Met ingang van 30 december 2013 is het toeslagenbeleid aangepast volgens het voorstel van cao-partijen op 3 oktober 2013. De ondergrens voor het toekennen van een toeslag is verhoogd van 110% naar 115%. Deze verhoging is mede ingegeven door de invoering van de UFR waardoor de dekkingsgraad met ongeveer 5% is gestegen.

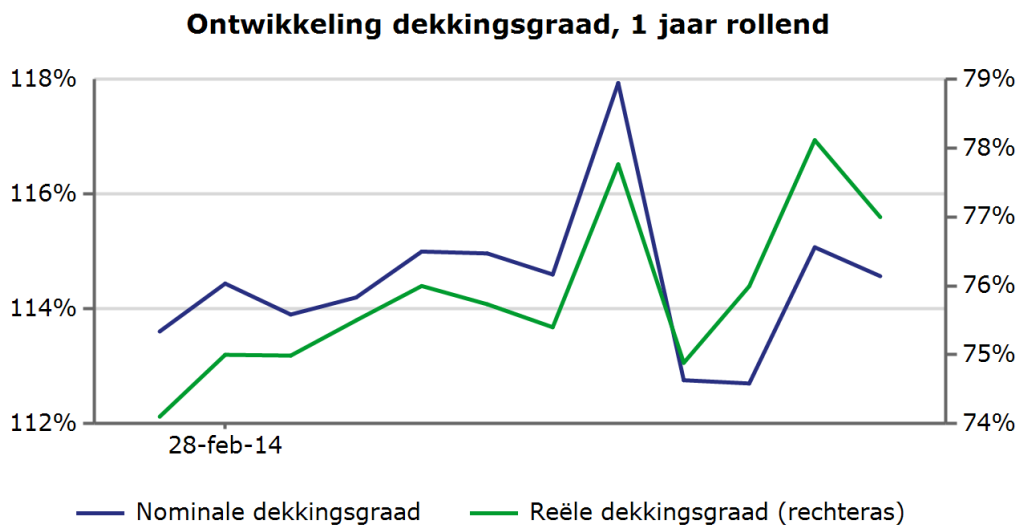
ANW-vangnetregeling

De ANW-vangnetregeling was vanuit het verleden een losstaand vrijwillig pensioenproduct. In 2013 is het reglement van de ANW-vangnetregeling toegevoegd als bijlage bij het pensioenreglement. Met ingang van 30 december 2013 is er meer aansluiting gezocht tussen beide onderdelen van de pensioenregeling. De voorwaarden van arbeidsongeschiktheid zijn gelijkgesteld, premievrije voortzetting tijdens WW is voor iedereen verzekerd conform de eisen zoals deze gelden bij het O&O-fonds. Deelnemers die geen recht hebben op een bijdrage vanuit het O&O-fonds, hebben alleen recht op maximaal zes maanden premievrije voortzetting van de ANW-vangnetregeling als zij na einde deelname de basisregeling vrijwillig voortzetten. Tot slot is de uitkeringsduur voor partners van een overleden deelnemer na 30 december 2013 verruimd tot de eerste dag van de maand waarin de partner de AOW-leeftijd bereikt of 67 jaar wordt, als de AOW-leeftijd later ligt dan 67 jaar. BPF Schilders is per 1 januari 2015 eigen risico drager voor wat betreft de ANW – vangnetregeling.

Financiële opzet 2014

De (nominale) dekkingsgraad is in 2014 gestegen van 112,2% (eind 2013) naar 113,4% (eind 2014). De belangrijkste redenen voor de stijging is de impact van de beleggingsopbrengst ad 26,7%, er is echter ook een negatieve bijdrage van de ontwikkeling van de verplichtingen ad 20% deze wordt veroorzaakt door de wijziging van de rentetermijnstructuur. De reële dekkingsgraad is in 2014 gestegen van 74,0% naar 77,0%.

Onderstaande grafiek is een weergave van het verloop van de nominale en de reële dekkingsgraad in 2014.

Figuur: verloop van de dekkingsgraad in het verslagjaar

De dekkingsgraad is de verhouding tussen het vermogen en de waarde van de pensioenverplichtingen. Het is een belangrijke maatstaf voor de financiële sturing van het pensioenfonds. Bij het bepalen van de *nominale dekkingsgraad* worden alle opgebouwde pensioenen gewaardeerd op basis van de voorgeschreven rentecurve (met een Ultimate Forward Rate (UFR) en driemaandsmiddeling). Bij de *reële dekkingsgraad* wordt voor opgebouwde pensioenen ook rekening gehouden met verwachte prijsinflatie.

De vereiste nominale dekkingsgraad inclusief een solvabiliteitsbuffer is 116,1% (2013: 115,9%). Bij een dekkingsgraad boven dit niveau is de kans dat de dekkingsgraad binnen een jaar daalt tot onder de 100% klein (minder dan 2,5%). De feitelijke dekkingsgraad van BPF Schilders lag eind 2014 onder dit niveau. Daardoor is nog steeds sprake van een reservetekort. In 2014 is de dekkingsgraad wel steeds boven het niveau van het minimaal vereiste eigen vermogen (104,2%) geweest. Bij het berekenen van het vereist eigen vermogen is uitgegaan van het standaardmodel, zoals dat gold per 31 december 2014.

Omdat de feitelijke dekkingsgraad lager was dan de vereiste dekkingsgraad, was het langetermijnherstelplan op 31 december 2014 nog van kracht. BPF Schilders heeft dit herstelplan in 2011 ingediend. Het streven is dat de dekkingsgraad in 2025 weer hoger is dan de vereiste dekkingsgraad. De dekkingsgraad volgens het herstelplan zou eind 2014 113,0% bedragen. Met de feitelijke dekkingsgraad van 113,3% eind 2014 ligt BPF Schilders dus iets voor op het herstelplan.

Per 1 januari 2015 is de Pensioenwet gewijzigd. BPF Schilders heeft daarom per 1 januari te maken met andere wettelijke vereisten onder meer ten aanzien van het Financieel Toetsingskader. Vanaf dat moment wordt een beleidsdekkingsgraad vastgesteld. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de laatste twaalf maanden. De beleidsdekkingsgraad per eind 2014 bedroeg 114,3%. Ook is de berekening van het vereist eigen vermogen aangepast en moeten pensioenfondsen hogere solvabiliteitsbuffers aanhouden. Als gevolg hiervan is voor BPF Schilders de vereiste dekkingsgraad per 1 januari 2015 omhoog gegaan naar 121,0%.

Toelichting is opgenomen onder noot 9 en 14 van de jaarrekening.

Grondslagen

In september 2014 publiceerde het Actuarieel Genootschap een nieuwe prognosetafel. Op basis hiervan zijn overlevingskansen geactualiseerd. De levensverwachting van de gemiddelde deelnemer is op basis hiervan iets verlaagd ten opzichte van de prognosetafel zoals het Actuarieel Genootschap die publiceert. Het aanpassen van de sterftegrondslagen leidde tot een stijging van de dekkingsgraad met ongeveer 0,7 procentpunt.

Andere grondslagen zijn eveneens gemonitord (onder meer kosten). Dit leidde niet tot aanpassingen van de grondslagen voor het vaststellen van de voorziening pensioenverplichtingen.

Toeslagverlening

BPF Schilders heeft de ambitie om de pensioenen te verhogen in lijn met de loonontwikkeling in de sector (toeslagverlening). Het bestuur heeft besloten om de pensioenen in week 26 van 2014 en week 1 van 2015 niet te verhogen. Met ingang van 24 februari 2014 zijn de lonen met 2,25% gestegen. Per week 1 van 2015 zijn de cao-lonen echter niet aangepast. Het fonds heeft besloten om de pensioenen met ingang van week 26 niet te verhogen omdat de dekkingsgraad te laag was.

Ter informatie is hieronder een overzicht opgenomen van de loonontwikkeling van de bedrijfstak, de verleende toeslagen en de gemiste toeslagen sinds 29 december 2008. Bij toeslagmomenten voor 29 december 2008 heeft volledige toeslagverlening plaatsgevonden.

Tabel 1: Gemiste toeslag 2008 tot en met 2014

Datum	Loonontwikkeling	Verleende toeslag	Gemiste toeslag
29-12-2008	1,15%	0,00%	1,15%
16-06-2009	0,50%	0,00%	0,50%
04-01-2010	1,50%	1,00%	0,50%
21-06-2010	0,50%	0,00%	0,50%
03-01-2011	0,08%	0,00%	0,08%
20-06-2011	1,00%	0,77%	0,23%
02-01-2012	1,00%	0,00%	1,00%
18-06-2012	1,00%	0,00%	1,00%
31-12-2012	1,00%	0,00%	1,00%
24-02-2014	2,25%	0,00%	2,25%

De cumulatief niet toegekende toeslag uit het verleden bedraagt in totaal 8,5% (gemiste toeslag 2014: 2,25%).

Met de invoering van de wijzigingen in het Financieel Toetsingskader zijn nadere eisen gesteld aan de mogelijkheden tot toeslagverlening. Deze eisen worden in de eerste helft van 2015 geïmplementeerd. De verwachting is dat als gevolg hiervan toeslagverlening op een later tijdstip zal plaatsvinden dan onder het tot 31 december 2014 geldende Toetsingskader.

Pensioenpremie 2014

In 2014 bedroeg de pensioenpremie 29,5% van de premiegrondslag voor de deelnemerschilder en 25,2% voor de overige deelnemers. Achteraf toetst BPF Schilders of de premie in 2014 kostendekkend is geweest. De feitelijke premie-inkomsten over 2014 bedroegen € 107.491 duizend (2013: € 112.104 duizend). De gedempte kostendekkende premie over 2014 bedroeg € 99.307 duizend. De ongedempte kostendekkende premie bedraagt € 121.067 duizend. DNB toetst op basis van de gedempte kostendekkende premie. In 2014 was de feitelijke premie hoger dan de gedempte kostendekkende premie en is hiermee kostendekkend te noemen.

Pensioenpremie 2015

De premie 2014 bedroeg 29,5% van de grondslag. Het premiebeleid van BPF Schilders is zodanig dat de premie jaarlijks met 2 procentpunt wordt verhoogd zolang er sprake is van een reservetekort. Eind 2014 bevond BPF Schilders zich nog in een situatie van reservetekort. BPF Schilders heeft de pensioenpremie voor 2015 echter gelijk gehouden (29,5%). Reden hiervoor is onder meer geweest de versobering van de regeling met ingang van 29 december 2014. Als gevolg hiervan daalde de kostprijs. Het fonds gesteund door de sociale partners, achtte het onder deze omstandigheden niet goed om de premie te verhogen, ook gezien de financieel economische situatie waarin de Schildersbedrijfstaking zich bevindt.

Samenstelling beleggingsportefeuille

BPF Schilders baseert het beleggingsbeleid op de langetermijn-pensioenverplichtingen inclusief de indexatie-ambitie. Het bestuur maakt hierbij een afweging tussen rendement en risico. Het beleggingsbeleid is gericht op indexatie op lange termijn tegen aanvaardbare risico's. Dat betekent dat BPF Schilders - binnen de grenzen van het Prudent Person beginsel- bewust beleggingsrisico neemt.

Modified duration

De modified duration (in jaren) van de pensioenverplichtingen bedraagt: 20,0 (2013: 18,2)

De modified duration (in jaren) van de vastrentende waarden (incl. derivaten) bedraagt: 29,8 (2013: 19,6)

De modified duration (in jaren) van de beleggingen (incl. derivaten) bedraagt: 14,6 (2013: 10,1)

Samenvatting actuarieel rapport boekjaar 2014 waarmerkend actuaris

Jaarlijks stelt de certificerend actuaris van BPF Schilders een rapport op, dat is bedoeld om inzicht te verschaffen in de ontwikkeling van de financiële positie van het pensioenfonds gedurende het boekjaar en in het bijzonder in de financiële positie van het pensioenfonds op de balansdatum.

De werkzaamheden van de certificerend actuaris bestaan er met name uit te beoordelen of is voldaan aan de vereisten in de Pensioenwet. Als onderdeel hiervan toetst hij of de technische voorzieningen, als geheel gezien, toereikend zijn vastgesteld en of hierbij gehanteerde grondslagen prudent zijn. Naar het oordeel van de actuaris is dat per 31 december 2014 het geval.

Met betrekking tot de premie heeft de certificerend actuaire vastgesteld dat de in het boekjaar ontvangen feitelijke premie hoger was dan de te ontvangen bijdrage. De premie voldeed hiermee aan de wettelijke eisen van kostendekkendheid. Er is in het verslagjaar geen sprake geweest van een premiekorting.

Daarnaast toetst de certificerend actuaire of het minimaal vereist vermogen en het vereist eigen vermogen correct zijn bepaald en hoe het eigen vermogen van het pensioenfonds zich hiertoe verhoudt. Op balansdatum bedraagt het minimaal vereist eigen vermogen van het fonds 4,2% van de technische voorziening en het vereist eigen vermogen (op basis van de strategische beleggingsmix) 16,1% van de technische voorziening. De dekkingsgraad van het fonds ultimo 2014 bedraagt 113,4%. Daarmee is de dekkingsgraad hoger dan de dekkingsgraad met het minimaal vereist eigen vermogen, maar niet hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, waardoor ultimo 2014 sprake is van een reservetekort.

Oordeel waarmerkend actuaire

In de actuariële verklaring over boekjaar 2014 heeft de certificerend actuaire verklaard dat naar zijn overtuiging is voldaan aan de artikelen 126 tot 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 137. De vermogenspositie van BPF Schilders is naar zijn mening niet voldoende, vanwege het reservetekort.

Veranderingen in het beleggingsbeleid

Het proces dat leidt tot de beleggingsportefeuille kent vijf verschillende stappen, waarbij in elke stap beleggingsbeslissingen genomen worden die belangrijk zijn voor de totstandkoming van de portefeuille.

Het beleggingsproces start met vaststelling van de belangrijkste uitgangspunten. Wat is het doel en welke beginselen hanteert het pensioenfonds hierbij? In een volgende stap wordt het beleid op hoofdlijnen met behulp van ALM bepaald. Het beleggingsbeleid op hoofdlijnen is voor 2015 aangepast op basis van een nieuwe ALM-studie die in de tweede helft van 2014 is uitgevoerd.

Op basis van deze studie is besloten het beleggingsbeleid op een aantal punten aan te passen. Een belangrijke verandering is bijvoorbeeld het afschaffen van de aandelencollar. Hiermee wordt de portefeuille deels beschermd tegen lagere aandelenkoersen, maar wordt tegelijkertijd de winst bij koersstijgingen gelimiteerd. Ook is besloten de bescherming tegen inflatie en tegen lagere rentes via swaptions af te bouwen. Op basis van de resultaten van de nieuwe ALM-studie heeft BPF Schilders besloten om de verdeling tussen vastrentende en zakelijke waarden in de portefeuille en de omvang van de rentehedge onveranderd te laten. In 2015 zullen de mogelijkheden om het beleggingsbeleid dynamischer te maken worden onderzocht.

In 2015 en daarna zijn nog enkele andere beleidsveranderingen gepland:

- De wijze van herbalanceren wordt aangepast. In plaats van vaste herbalancering één maal per jaar, zal de herbalancering plaatsvinden bij een overschrijding van vooraf vastgestelde bandbreedtes aan het einde van de maand
- Het herbeleggen van de ongerealiseerde marktwaarde van derivatenposities. Als gevolg van de rentedaling heeft de rentehedge een grote marktwaarde, die in 2015 gefaseerd wordt toegevoegd aan de beleggingsmix
- De uitbreiding van de beleggingen in staatsobligaties die al in 2015 is voorzien. Naast de bestaande beleggingen in Nederlandse en Duitse obligaties, zal het fonds vanaf 2015 beleggen in staatsobligaties van andere landen met een AAA-rating, zoals de Verenigde Staten, Canada en Australië.

Acht beleggingsovertuigingen vormen de basis

De bepaling van het beleggingsbeleid is -of het nu gaat om beleid op hoofdlijnen of om de specifieke invulling ervan- gebaseerd op een aantal uitgangspunten en overtuigingen. In 2014 heeft BPF Schilders zijn eigen beleggingsovertuigingen expliciet gemaakt. Hieronder zijn deze acht overtuigingen kort weergegeven, inclusief de impact die deze hebben op het beleggingsbeleid.

I BPF Schilders belegt om zijn ambitie te realiseren.

In het beleggingsplan zijn daarom de volgende beleidskeuzes gemaakt:

- De verplichtingenstructuur van het pensioenfonds en de ambitie vormen het vertrekpunt voor de inrichting van de beleggingsportefeuille en het nagestreefde rendement
- De periode waarin aanspraken op pensioen worden opgebouwd is lang. BPF Schilders betreft daarom de lengte van de beleggingshorizon uitdrukkelijk bij zijn beleggingskeuzes zodat kan worden geprofiteerd van positieve rendementsverschillen die zich op de lange termijn materialiseren. Zo is naar verwachting het rendement op aandelen op langere termijn hoger dan op obligaties.

II BPF Schilders neemt alleen risico's wanneer het fonds gelooft daarvoor voldoende te worden beloond.

In het beleggingsplan zijn daarom de volgende beleidskeuzes gemaakt:

- BPF Schilders houdt rekening met diverse scenario's en het risico van plotseling optredende sterke koersbewegingen
- Alvorens BPF Schilders risico neemt, is een ex ante verwachting voor de beloning van het risico (risicopremie) noodzakelijk. Het fonds streeft ernaar de risicopremie voor het genomen risico te maximaliseren
- Risico's waar geen risicopremie tegenover staat, worden zoveel mogelijk gemitigeerd
- In zijn strategisch beleggingsbeleid besteedt BPF Schilders aandacht aan de beheersing van het balansrisico als gevolg van rentebewegingen en kunnen ook derivaten worden ingezet om het risico te mitigeren.

III Slechts een beperkt aantal risicobronnen biedt spreiding in tijden van stress.

In het beleggingsplan zijn daarom de volgende beleidskeuzes gemaakt:

- BPF Schilders zoekt naar risicobronnen die ook in slechte tijden een gunstig diversificatie-effect bewerkstelligen
- Bij de vraag of nieuwe risicobronnen moeten worden toegevoegd aan de portefeuille, beoordeelt het bestuur complexiteit, beheersbaarheid, benodigde tijdsbesteding en kosten
- De minimale omvang van een beleggingscategorie in portefeuille dient 3% te bedragen anders wordt van belegging afgezien. In de op- of afbouwfase van een beleggingscategorie kan dit percentage lager zijn
- Staartrisico's worden nadrukkelijk in ogenschouw genomen maar zijn geen uitgangspunt van het beleid. Er kan worden besloten deze risico's af te dekken wanneer dit niet te duur is en indien de financiële positie dit toelaat.
- Niet-lineaire derivaten worden slechts ingezet wanneer risico's kortstondig dienen te worden beheerst. Het pensioenfonds acht deze derivaten ongeschikt voor strategische afdekking van risico's.

IV Het vaststellen van de strategische allocatie is de meest bepalende beleggingsbeslissing.

In het beleggingsplan zijn daarom de volgende beleidskeuzes gemaakt:

- BPF Schilders baseert zich bij de allocatiebeslissing op de uitkomsten van ALM-studies en op middellange termijn verwachtingen van beleggingscategorieën. Tevens worden de risico's van minder waarschijnlijke scenario's in ogenschouw genomen en wordt het risico dat markten zich op korte termijn sterk negatief kunnen ontwikkelen in de afwegingen betrokken
- BPF Schilders gelooft niet dat het mogelijk is de ontwikkeling van de financiële markten op korte termijn te voorspellen. Van tactische allocatie wordt om deze reden afgezien. Wel zijn er situaties denkbaar dat het pensioenfonds mogelijke risico's (gedeeltelijk) wil afdekken om ongewenste effecten op de financiële positie en de ambitie van het pensioenfonds te vermijden.

V Kosten zijn van belang en dienen effectief te worden gemanaged.

In het beleggingsplan zijn daarom de volgende beleidskeuzes gemaakt:

- BPF Schilders weegt risico, kosten en rendement wanneer het fonds beleggingen en vermogensbeheerders selecteert en evalueert. Duurdere beleggingsoplossingen dienen op ex-ante basis dus duidelijk bij te dragen aan een hoger netto rendement en/of verlaging van het risico.

VI Transparantie en volledig begrip van de beleggingen zijn voorwaarden om “in control” te zijn.

In het beleggingsplan zijn daarom de volgende beleidskeuzes gemaakt:

- BPF Schilders bepaalt van elke beleggingscategorie in portefeuille de toegevoegde waarde aan het totale strategische beleggingsbeleid en de risico's en legt deze vast. Het pensioenfonds communiceert hierover aan de deelnemers
- BPF Schilders heeft voorkeur voor eenvoudige beleggingen maar kan voor meer complexe oplossingen kiezen wanneer het belang van de deelnemers aan het pensioenfonds daarbij is gebaat. Het bestuur zorgt voor een passende governance, een adequaat risicomanagement en een toepasselijke wijze van monitoring. Onverlet blijft dat de belegging transparant moet zijn en dat het bestuur de werking en risico's volledig begrijpt.

VII Een goed pensioen gaat over meer dan geld...

In het beleggingsplan zijn daarom de volgende beleidskeuzes gemaakt:

- Beleggingen die op de lange termijn een duurzame samenleving bevorderen hebben de voorkeur boven vergelijkbare andere beleggingen
- Een deel van het vermogen van het pensioenfonds wordt aanwijsbaar toegekend aan beleggingen die een positieve bijdrage leveren aan een duurzame samenleving, de Nederlandse economie en indien mogelijk aan de eigen sector in het bijzonder.

VIII Een goede organisatie van het vermogensbeheer is noodzakelijk voor het realiseren van de doelstellingen.

In het beleggingsplan zijn daarom de volgende beleidskeuzes gemaakt:

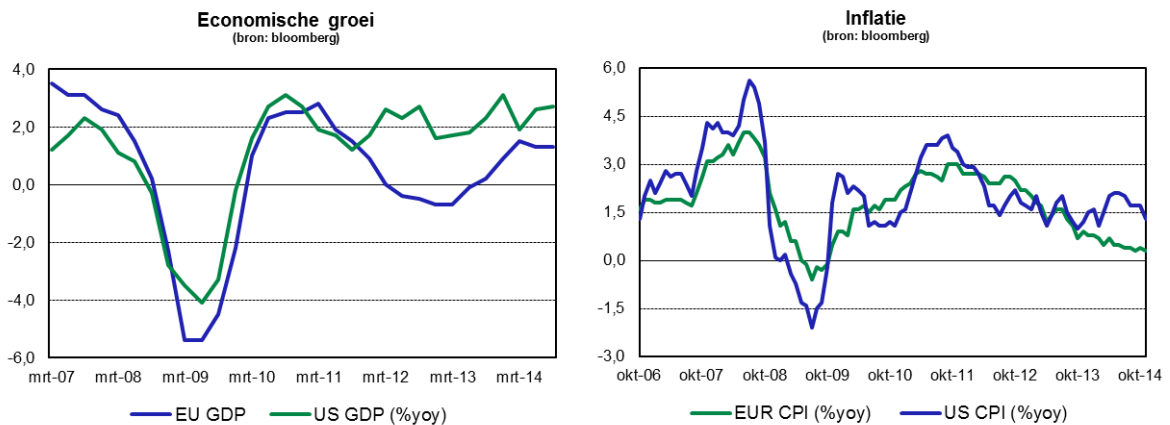
- BPF Schilders heeft een duidelijke scheiding aangebracht tussen “beleid en toezicht”, “uitvoering” en “monitoring”.

BPF Schilders streeft ernaar om alle beleggingsovertuigingen te implementeren in de beleggingsportefeuille. Deze beleggingsovertuigingen vormen de leidraad voor het beleggingsbeleid van het fonds en waar nodig zullen de huidige beleggingen hierop worden aangepast.

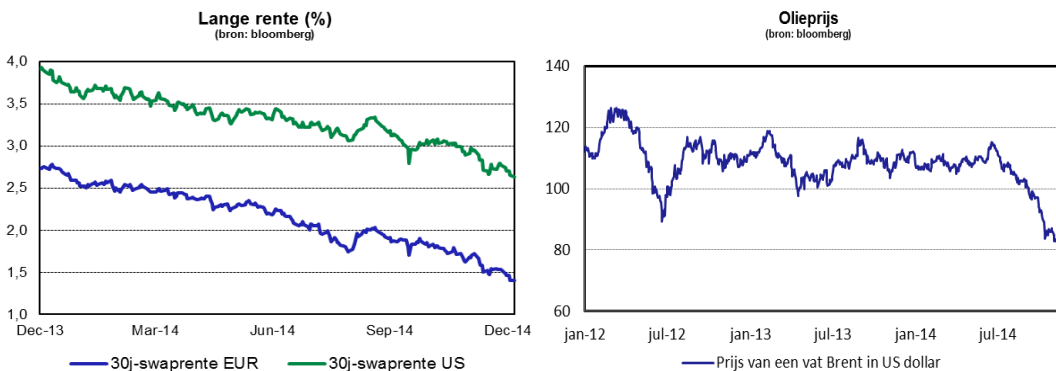
Beleggingen in 2014

Economie en financiële markten

In 2014 waren de economische verschillen in de wereld groot. Terwijl de groei in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk al enkele jaren tussen 2% en 3% schommelt, bleef deze in 2014 in de eurozone onder de 1%. De inflatie toonde een vergelijkbaar beeld. In de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk schommelde de inflatie rond 1,5%, terwijl deze in de eurozone gedurende het jaar afnam tot rond de 0%. Een oorzaak van de lagere inflatie in de eurozone was de sterke daling van de olieprijsen. Een groot aanbod en stagnerende vraag - in combinatie met de opkomst van schaliegas in de Verenigde Staten - zorgde ervoor dat de olieprijs in de tweede helft van het jaar met tientallen dollars daalde.

De verschillen in groei- en inflatietempo leidden in 2014 tot een uiteenlopend monetair beleid. De Fed en de Bank of England draaiden geleidelijk hun steun aan de economie en financiële markten terug. De ECB nam daarentegen nieuwe maatregelen in een poging de economie te stimuleren en de inflatie aan te wakkeren. De Europese Centrale Bank verlaagde de beleidsrentes in de eurozone en nam bedrijfsleningen over van banken om de kredietverlening een impuls te geven. De verschillen in monetair beleid waren een belangrijke reden voor de koersstijging van de Amerikaanse dollar ten opzichte van de euro. De koers van de Amerikaanse dollar ten opzichte van de euro daalde van 1,38 eind 2013 tot 1,21 eind 2014.

In 2014 was overwegend sprake van een positieve stemming op financiële markten. Oorzaken daarvan waren hoofdzakelijk de substantiële economische groei in de Verenigde Staten en het feit dat centrale banken monetaire stimulansen maar mondjesmaat verminderden of soms zelfs vergrootten. Een correctie op de beurzen in de zomer - zonder dat daar een aanwijsbare reden voor was - werd in de weken daarna snel weer tenietgedaan. Daardoor liepen de rendementen voor verschillende beleggingscategorieën op in de dubbele cijfers. Alleen op grondstoffen werden forse verliezen geleden, vooral door de daling van de olieprijs.

De hoogste rendementen werden in 2014 behaald op beleggingen in opkomende markten. Dit was ondanks aanhoudende spanningen in het Midden-Oosten en een conflict tussen westerse landen en Rusland over delen van Oekraïne. In Europa bleef het rendement op aandelen achter als gevolg van de matige economische vooruitzichten. Bij de vastrentende waarden deed Europa het daarentegen relatief goed vanwege de sterk dalende rente.

Beleggingsbeleid en resultaten in 2014

In 2014 is het bestaande beleggingsbeleid geëvalueerd en aangescherpt.

- De strategische allocatie van privaat vastgoed is teruggebracht naar 8,0% (strategisch 2013: 9,0%).
- De allocatie naar aandelen is gedurende 2014 verhoogd naar 34,4% (2013: 31,0%) ter compensatie van de onderwegingen in privaat vastgoed, private equity en infrastructuur. Deze laatste categorieën zijn on hold gezet in afwachting van besluitvorming over een heroriëntatie op basis van de beleggingsovertuigingen
- Gedurende 2014 is afdekking van de valutarisico's van de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen verhoogd van 75% naar 100%.

Rendement en Outperformance					
€ in mln	Vermogen in €	Allocatie in %	Rendement YTD 2014		
			Portfolio	SBM	Out-performance
Aandelen	1.968,0	31,90%	15,97%	15,11%	0,75%
<i>Aandelen Europe Big Caps</i>	680,5	11,00%	7,88%	6,84%	0,98%
<i>Aandelen Noord Amerika Big Caps</i>	663,1	10,80%	29,32%	28,33%	0,78%
<i>Aandelen Japan</i>	105,5	1,70%	12,59%	8,75%	3,54%
<i>Aandelen Pacific ex Japan</i>	250	4,10%	17,69%	16,50%	1,02%
<i>Aandelen opkomende markten</i>	268,9	4,40%	8,56%	10,27%	-1,55%
Vastgoed	360,1	5,80%	1,66%	1,66%	0,00%
<i>Vastgoed</i>	360,1	5,80%	1,66%	1,66%	0,00%
Commodities	76,7	1,20%	-22,80%	-23,77%	1,28%
<i>Commodities</i>	76,7	1,20%	-22,80%	-23,77%	1,28%
Infrastructuur	97	1,60%	17,21%	17,21%	0,00%
<i>Infrastructuur</i>	97	1,60%	17,21%	17,21%	0,00%
Private equity	127	2,10%	11,94%	11,94%	0,00%
<i>Private equity</i>	127	2,10%	11,94%	11,94%	0,00%
Vastrentende waarden	2.453,8	39,80%	11,48%	11,72%	-0,21%
<i>High yield</i>	226,4	3,70%	17,34%	16,19%	0,99%
<i>Euroland Staats</i>	1.102,6	17,90%	11,01%	10,83%	0,17%
<i>Euroland Credit</i>	613,8	10,00%	8,04%	7,80%	0,23%
<i>Inflation linked bonds</i>	181,2	2,90%	18,07%	18,07%	0,00%
<i>Emerging market bonds</i>	329,9	5,40%	12,45%	14,12%	-1,46%
Afbouw portefeuille	14,1	0,20%	24,03%	24,03%	0,00%
<i>Afbouw portefeuille</i>	14,1	0,20%	24,03%	24,03%	0,00%
Kas	95,9	1,60%	-€ 1,80	€ 0,90	-€ 2,70
<i>Kas & Treasury</i>	95	1,50%	€ 0,90	€ 0,90	€ 0,00
<i>Fees</i>	0,9	0,00%	-€ 2,70	-	-€ 2,70
Portfolio ex overlays	5.192,5	84,20%	11,56%	11,37%	0,16%
Overlay	971,6	15,8%	€ 643,7	€ 643,7	€ 0,00
<i>Valuta overlay</i>	-45,1	-0,7%	-€ 165,50	-€ 165,50	€ 0,00
<i>Rente overlay</i>	1.030,4	16,7%	€ 808,60	€ 808,60	€ 0,00

Rendement en Outperformance					
€ in mln	Vermogen	Allocatie	Rendement YTD 2014		
	in €	in %	Portfolio	SBM	Out-performance
	0				
Aandelen overlay	-13,8	-0,2%	€ 0,60	€ 0,60	€ 0,00
Totaal	6.164,1	100,0%	23,79%	23,60%	0,16%

Rendementen

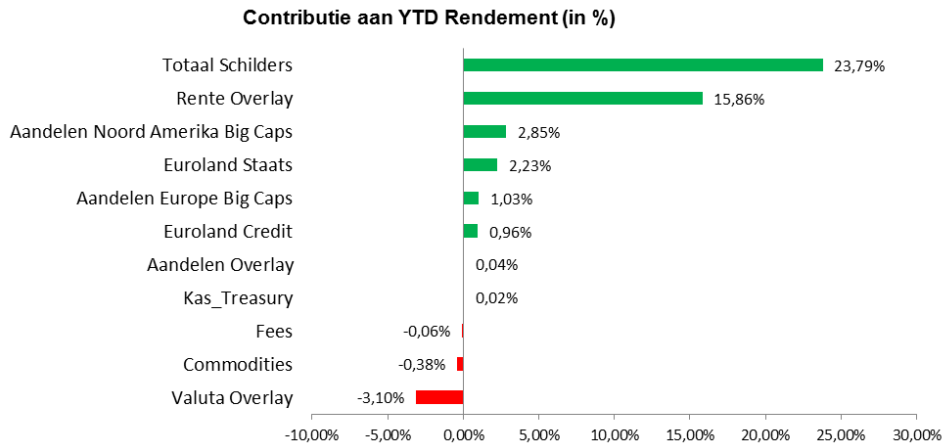
Het fonds behaalde in 2014 een rendement van 23,79%.

In 2014 behaalde de meeste beleggingscategorieën een positief rendement. Grondstoffen waren de grote dissonant met een negatief rendement van 22,80%. Het negatieve rendement op grondstoffen komt voornamelijk door de grote daling van de olieprijs in het laatste kwartaal.

Aandelen behaalden een positief rendement van 15,97%, met als grote uitschieter de aandelencategorie Noord Amerika Big Caps. Het hoge rendement van Noord Amerika Big Caps werd voor een belangrijk deel veroorzaakt door een sterke US dollar ten opzichte van de Euro. In Europa bleven de rendementen achter als gevolg van de matige economische vooruitzichten.

Vastrentende waarden profiteerden van de dalende rentes en de daling van creditspreads in Europa, dit resulteerde in een rendement van 11,48%.

De valuta overlay behaalde een negatief resultaat als gevolg van de appreciatie van de Amerikaanse dollar ten opzichte van de euro. De rente overlay rendeerdte uitermate positief, gedreven door een daling van de rente en een hoge mate van rente-afdekking.

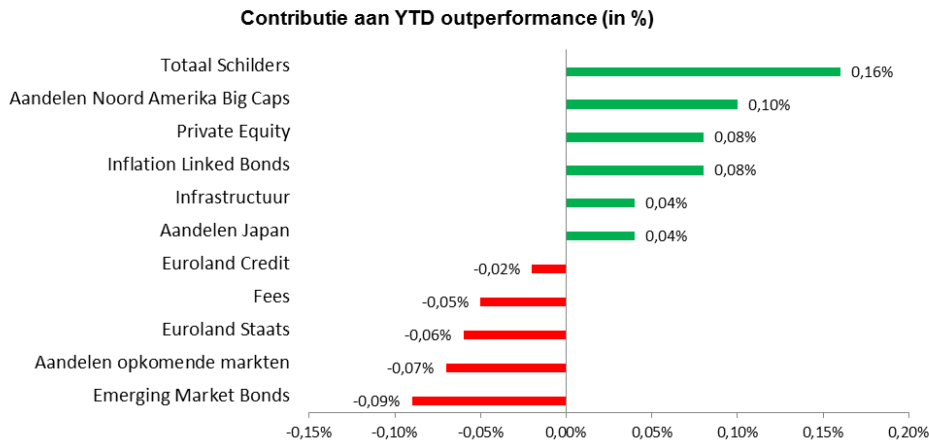
Bovenstaande staafdiagram toont de tien beleggingscategorieën die in 2014 absoluut gezien het meest aan het totale portefeuillerendement van 23,79% hebben bijgedragen. De belangrijkste bijdrage aan het rendement kwam van de rente overlay met 15,86%. Dit werd gedreven door een daling van de rente en de hoge mate van rente-afdekking. Door het herstel van de Amerikaanse economie leverde Aandelen Noord Amerika Big Caps een bijdrage van 2,85% aan het totale rendement. Ook Euroland Staats wist te profiteren van de dalende rente met een bijdrage van 2,23%. De valuta overlay leverde een negatieve bijdrage aan het totaalrendement. Door de appreciatie van de Amerikaanse dollar ten opzichte van de euro leverde deze een bijdrage van -3,10%.

Performance

Een vergelijking van het nettorendement per beleggingscategorie met de benchmark geeft inzicht in de outperformance per beleggingscategorie. Deze outperformance is niet alleen

afhankelijk van de keuzes van de portefeuillebeheerder, maar ook van diens vrijheid af te wijken van de benchmark. Een portefeuillebeheerder die de opdracht heeft om de benchmark grotendeels te volgen, laat een beperkte out- of underperformance zien. Bij de beleggingscategorieën vastgoed, infrastructuur, private equity en de afbouwportefeuille zijn de portefeuilles is het rendement van de benchmark gelijk aan het rendement van de portefeuille.

In 2014 bedroeg de outperformance van de gehele portefeuille 0,16%. Onderstaande staafdiagram toont de tien beleggingscategorieën die in 2014 absoluut gezien het meest aan de outperformance hebben bijgedragen.

Aandelen Noord Amerika Big Caps droeg tien basispunten bij aan de outperformance. Private equity en inflation linked bonds droegen samen zestien basispunten bij aan de outperformance. Voor deze categorieën geldt dat het benchmarkrendement gelijk is gesteld aan het portefeuillerendement. Het rendement van deze categorieën ligt lager dan het rendement van de totale benchmark. Doordat deze categorieën onderwogen zijn ten opzichte van het eind 2013 vastgestelde benchmarkgewicht levert dit een positief allocatie effect op en daarmee een positieve contributie aan de outperformance.

De grootste negatieve bijdrage werd met 9 basispunten geleverd door de categorie Emerging Market Bonds. Dit werd met name veroorzaakt door de overweging in Rusland en Venezuela.

Z-score en performancetoets

De performancetoets is door de wetgever bedoeld om de kwaliteit van de uitvoering van het beleggingsbeleid te meten. Deze wordt berekend op basis van de Z-scores van vijf opeenvolgende jaren. De Z-score is een voor kosten en risico gecorrigeerde (outperformance-)maatstaf waarbij het rendement van de portefeuille wordt vergeleken met het rendement van de vooraf vastgestelde normportefeuille.

Z-score en performancetoets		
Jaar	Z-score	Performancetoets
2010	1,17	-0,90
2011	-0,28	-1,27
2012	-0,06	-1,00
2013	0,33	0,36
2014	0,11	0,57

De Z-scores vanaf 2010 bepalen de performancetoets tot en met 2014. Gecorrigeerd voor kosten en risico komt BPF Schilders op een Z-score van 0,11 in 2014. De score voor de performancetoets over de jaren 2010 tot en met 2014 bedraagt 0,57. Als het rendement van de feitelijke portefeuille in 2015 minder dan 5,22% achterblijft op het rendement van de normportefeuille dan slaagt BPF Schilders ook in 2015 voor de performancetoets.

Verantwoord Beleggen

In 2014 heeft PGGM het bestuur geadviseerd bij de update van het beleid Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB). Het beleid dat door het bestuur is aangenomen bevat een aantal nieuwe elementen. De belangrijkste zijn:

- Ondernemingen die direct zijn betrokken bij ontwikkeling en onderhoud van kernwapens, worden uitgesloten van belegging.
- Ondernemingen die de ESG-bepalingen van de UN Global Compact schenden, worden niet langer direct uitgesloten. Met deze ondernemingen zal eerst engagement worden gevoerd om de misdraging te beëindigen en te voorkomen dat ze in de toekomst opnieuw plaatsvinden. Pas als engagement geen resultaat heeft, wordt de betreffende onderneming uitgesloten.

De uitsluitingenlijst van BPF Schilders is in 2014 onderhouden door PGGM. De belangrijkste wijziging die is doorgevoerd is de beëindiging van uitsluiting van enkele ondernemingen die niet langer betrokken zijn bij productie van clusterbommen. De uitsluitingenlijst van BPF Schilders is in lijn met de risicoradar waarmee AFM toezicht houdt op naleving van het wettelijke verbod op beleggen in clusterbommen.

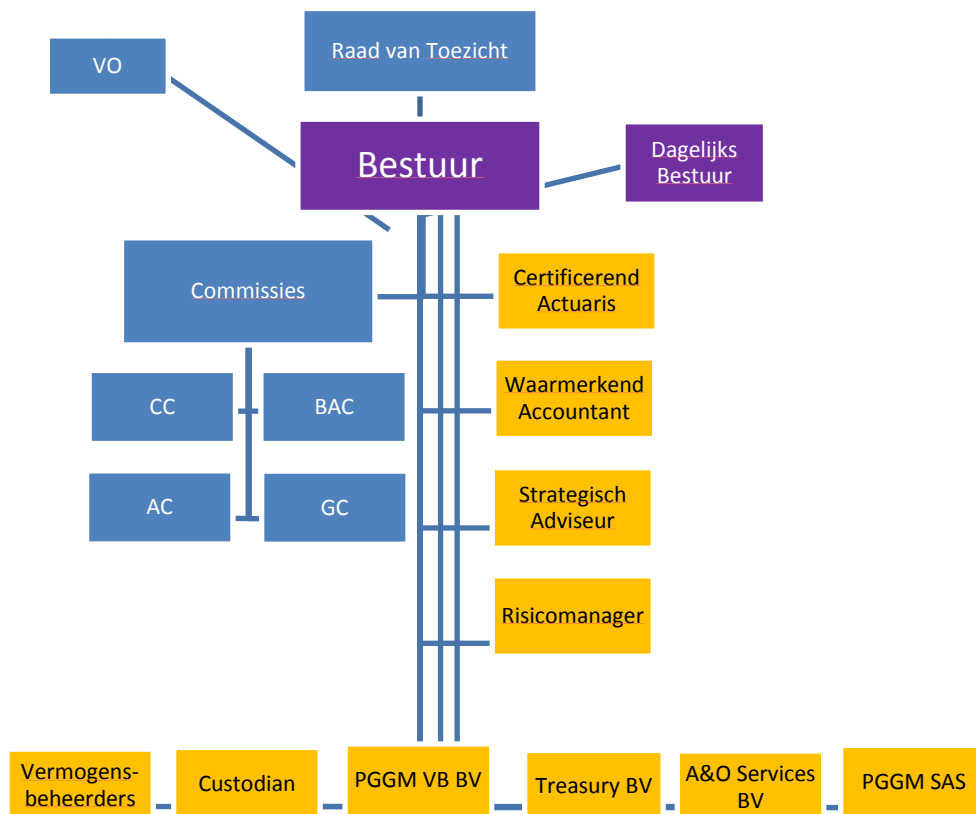
Pensioenfonds in uitvoering

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt verslag gedaan van de belangrijkste ontwikkelingen die zich in 2014 hebben voorgedaan en waarover het bestuur besluiten heeft genomen. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor het beheren en besturen van het pensioenfonds, de uitvoering van de pensioenregeling en het vaststellen van het strategisch beleggingsbeleid.

BPF Schilders werkt volgens het paritaire bestuursmodel met twee onafhankelijke bestuursleden. Het bestuur kent acht zetels, waarvan er twee bezet worden door onafhankelijke bestuursleden, twee door vertegenwoordigers van werkgevers, twee door vertegenwoordigers van werknemers, een door een vertegenwoordiger van pensioengerechtigden en een door een vertegenwoordiger van de zelfstandigen.

In de onderstaande tabel wordt de organisatiestructuur van het pensioenfonds weergegeven (per 31-12-2014).

Toelichting afkortingen:

PGGM SAS = PGGM Strategic Advisory Services

PGGM VB = Vermogensbeheer

CC = Commissie Communicatie

VO = Verantwoordingsorgaan

AC = Auditcommissie

BAC = Beleggingsadviescommissie

GC = Geschillencommissie

PC = Pensioencommissie

Governance

Inrichting nieuw bestuursmodel

Eén van de belangrijkste doelstellingen voor 2014 was het invoeren van een nieuw bestuursmodel. Op grond van de wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen dienden alle pensioenfondsen voor 1 juli 2014 een nieuw bestuursmodel te kiezen en hun governance aan te passen aan de nieuwe wet. BPF Schilders is reeds in 2013 gestart met de voorbereiding daarvan. Het bestuur heeft, na advisering door de deelnemersraad en het Verantwoordingsorgaan, op 19 september 2013 de keuze gemaakt voor het paritaire bestuursmodel met twee onafhankelijke bestuursleden. De invoering van het nieuwe bestuursmodel is vervolgens voortvarend opgepakt en uitgevoerd. Er zijn bijvoorbeeld nieuwe concept statuten en concept reglementen van de nieuwe raad van toezicht, het nieuwe Verantwoordingsorgaan en de Auditcommissie uitgewerkt. Ook zijn er profielen opgesteld voor de leden van deze gremia op basis waarvan bestuurders en leden van het raad van toezicht zijn geselecteerd door een selectiecommissie. De kandidaten die de commissie heeft voorgedragen, zijn vervolgens door het bestuur benoemd.

Het nieuwe bestuursmodel is in twee fasen ingevoerd de eerste per 1 januari en de tweede per 1 juli.

Per 1 januari 2014 zijn de volgende veranderingen in de bestuurlijke organisatie ingevoerd:

- Het bestuur heeft de volgende samenstelling:
 - drie leden namens de werkgevers
 - drie leden vanuit de werknemers
 - één onafhankelijk bestuurslid met een specialisatie op het gebied van vermogensbeheer
 - één onafhankelijk lid met een specialisatie op het gebied van risicomanagement
- In verband met de drukke werkzaamheden als gevolg van de overgang van de uitvoering van A&O Services naar PGGM zijn de bestuursleden die tijdens de transitieperiode (van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2015) vertrekken als plaatsvervangend bestuurslid blijven functioneren. Om dit mogelijk te maken zijn de plaatsvervangende bestuursleden (de heren Van Wijngaarden (CNV Vakmensen) en Sapuletej (OnderhoudNL) niet herbenoemd per 1 januari 2014 voor een nieuwe termijn als plaatsvervangend bestuurslid. Het plaatsvervangend bestuurslidmaatschap van mevrouw Plat (FNV Bouw) is om deze reden per 1 juli 2014 beëindigd.
- Er is een raad van toezicht ingesteld, bestaande uit drie leden die het interne toezicht uitvoert. De raad van toezicht is op 1 januari 2014 gestart met zijn werkzaamheden;
- Er is een Dagelijks Bestuur ingesteld bestaande uit de beide voorzitters en de onafhankelijke bestuursleden. Het Dagelijks Bestuur is op 1 januari 2014 gestart met zijn werkzaamheden.
- De werkgroep risicomanagement is per 1 januari 2014 omgevormd tot een Auditcommissie.
- Er is een Pensioencommissie ingesteld die het bestuur adviseert over inhoudelijke wijzigingen in het pensioenreglement, individuele gevalsbehandelingen en vrijstellingsverzoeken. Dit ontlast de bestuursvergaderingen en zorgt voor een efficiëntere werkwijze.

Om deze aanpassingen mogelijk te maken zijn de statuten van het fonds gewijzigd (op 21 maart 2014).

Per 1 juli 2014 zijn de volgende veranderingen in de bestuurlijke organisatie aangebracht:

- Het bestuur heeft de volgende samenstelling:
 - twee leden vanuit de werkgevers
 - twee leden vanuit de werknemers
 - één onafhankelijk bestuurslid met een specialisatie op het gebied van vermogensbeheer
 - één onafhankelijk bestuurslid met een specialisatie op het gebied van risicomanagement
 - één bestuurslid namens de pensioengerechtigden in het Verantwoordingsorgaan
 - één bestuurslid namens de zelfstandigen
- De deelnemersraad is opgeheven. Per 1 juli 2014 is het Verantwoordingsorgaan veranderd.
- Het (nieuwe) Verantwoordingsorgaan bestaat uit achttien leden:
 - zes vertegenwoordigers vanuit de werknemers
 - drie leden vanuit de zelfstandigen
 - drie vertegenwoordigers van werkgevers die geen zzp'er zijn en
 - zes vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden. De vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden zijn benoemd door het bestuur na het houden van verkiezingen onder de pensioengerechtigden in het eerste kwartaal van 2014.
 - Deze pensioengerechtigden hebben een voordracht gedaan voor een bestuurslid namens de pensioengerechtigden.
- Representatieve zzp-organisaties zijn door het bestuur uitgenodigd om een voordracht te doen voor het bestuurslid namens de zzp'ers en voor de drie zzp'ers in het Verantwoordingsorgaan. Een viertal zzp-organisaties heeft op 25 februari 2014 een gezamenlijke voordracht gedaan voor het bestuurslid namens de zzp'ers. Het bestuur heeft deze kandidaat op 13 maart 2014 getoetst aan het opgestelde profiel voor deze vacature en besloten om de kandidaat, na afronding van de DNB procedure, te benoemen per 1 juli 2014. Daarnaast hebben de zzp-organisaties twee zzp'ers voorgedragen voor het nieuwe Verantwoordingsorgaan. Er is nog één vacature die moet worden ingevuld.

De invoering van het nieuwe bestuursmodel is per 1 juli 2014 succesvol afgerond. Op deze datum was er nog wel sprake van een vacature voor een bestuurslid namens de pensioengerechtigden. Deze vacature is ingevuld op 23 september 2014 toen DNB instemde met de benoeming tot bestuurslid namens de pensioengerechtigden. Het bestuur was op dat moment compleet in zijn nieuwe samenstelling.

De nieuwe statuten per 1 juli 2014 zijn op 19 juni 2014 door het bestuur vastgesteld en na positief advies van de deelnemersraad bekrachtigd. De akte van statutenwijziging is op 24 juli 2014 naar DNB verzonden.

De nieuwe ABTN per 1 juli 2014 is door het bestuur, met positieve advisering door de deelnemersraad, op 19 juni 2014 vastgesteld en vervolgens naar DNB verzonden.

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen is met ingang van 1 januari 2014 van kracht geworden. Deze code is opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid die hiermee normen formuleren voor 'goed pensioenfondsbestuur'. Het doel is om pensioenfondsen beter te laten functioneren en om het vertrouwen van de maatschappij en belanghebbenden in pensioenfondsen te vergroten. Pensioenfondsen moeten de code naleven, maar er is ruimte voor eigen beleidskeuzes: het pensioenfonds moet dan in het jaarverslag motiveren waarom er een afwijkende keuze is gemaakt ('pas toe of leg uit').

Het bestuur wil de Code Pensioenfondsen naleven en heeft deze ook als leidraad gebruikt bij de inrichting van het nieuwe bestuursmodel. Door middel van een checklist is uitgewerkt op welke wijze de code pensioenfondsen wordt ingevuld. De Checklist Code Pensioenfondsen is

vastgesteld op 18 september 2014 en gepubliceerd op de website(s) van het fonds. Hierdoor wordt verantwoording afgelegd over de naleving van de code en wordt afwijkend beleid gemotiveerd. BPF Schilders past de code pensioenfondsen vrijwel volledig toe. Met betrekking tot een beperkt aantal normen is een afwijkende keuze c.q. zijn aanvullende acties afgesproken. Deze worden in de onderstaande tabel toegelicht.

Nr.	Omschrijving norm	Actie tot naleving van de normen per 1-1-2014 of motivering afwijkend beleid
34	Het bestuur zorgt ervoor dat het beloningsbeleid van partijen aan wie taken worden uitbesteed, niet aanmoedigt om meer risico's te nemen dan voor het fonds aanvaardbaar is. Om dit te bereiken maakt het bestuur dit onderdeel van de contractafspraken bij het sluiten of verlengen van de uitbestedingsovereenkomst of - indien van toepassing - via zijn aandeelhouderspositie.	De visie van het bestuur op het beloningsbeleid is onderdeel van de beleggingsovertuigingen en de beleidsovertuigingen en werkt door in de mandaatrichtlijnen die door PGGM bij het beheer van een beleggingscategorie worden toegepast. PGGM werkt conform het beleid van het bestuur. PGGM heeft een handboek bewust belonen. Het beloningsbeleid is een aandachtspunt bij de selectie van externe vermogensbeheerders.
36	Het bestuur bevordert dat de dienstverleners een klokkenluidersregeling hebben. Met een klokkenluidersregeling kunnen degenen die financieel afhankelijk zijn van de dienstverlener, zonder gevaar voor hun positie rapporteren over onregelmatigheden binnen de onderneming. Dit kan gaan om onregelmatigheden van algemene, van operationele en van financiële aard.	Dit aspect wordt meegenomen in de contracten met de uitvoeringsorganisatie. PGGM heeft een klokkenluidersregeling. Aandachtspunt is in hoeverre dit terugkomt in de contracten met individuele externe vermogensbeheerders.
75	Een (mede)beleidsbepaler meldt het voornemen een nevenfunctie te aanvaarden of voort te zetten aan de compliance officer. Het maakt hiervoor niet uit of de nevenfunctie betaald of onbetaald is.	Er is een omschrijving van het risico 'Belangenverstremming' vastgesteld en opgenomen in het risicoregister. Het bestuur heeft naar aanleiding hiervan geconcludeerd dat BPF Schilders voldoet aan de compliance normen in de Code Pensioenfondsen.

Voor 2015 is er een evaluatie gepland van het functioneren van de externe accountant en de externe actuaris.

Geschiktheid bestuur

Pensioenfondsbestuurders hebben een grote verantwoordelijkheid en moeten voldoende geschikt zijn om het pensioenfonds te kunnen besturen. Het bestuur werkt daarom actief aan de versterking van zijn geschiktheid, door middel van een geschiktheidsplan, een jaarlijks opleidingsplan en door de organisatie van thema-, strategie en opleidingsbijeenkomsten.

Geschiktheidsplan

Het bestuur heeft vastgesteld op grond van inventarisatie van kennis en ervaring dat alle relevante deskundigheidsgebieden uit de pensioenwet op geschiktheidsniveau B in het bestuur aanwezig zijn.

Om de geschiktheid te onderhouden wordt jaarlijks een opleidingsplan voor het bestuur en zonodig voor individuele leden van het bestuur uitgevoerd.

Opleidingsplan 2014 / Themabijeenkomsten

Het bestuur stelt jaarlijks een opleidingsplan vast waarin de deskundigheidsbevordering van het bestuur wordt uitgewerkt. Het opleidingsplan 2014 is op 12 december 2014 vastgesteld. In verband met drukke werkzaamheden als gevolg van de transitie naar PGGM zijn de opleidingsactiviteiten in 2014 op basis van voortschrijdend inzicht ingevuld. Door middel van onderstaande thema-, strategie- en opleidingsbijeenkomsten heeft het bestuur zijn deskundigheid in 2014 verder versterkt:

- Op 23 januari 2014 heeft het bestuur (onder begeleiding van Ortec) gesproken over de investment beliefs van BPF Schilders in samenhang met de risicohouding van BPF Schilders;
- Op 13 maart 2014 heeft het bestuur (onder begeleiding van CEM Benchmarking) met het verantwoordingsorgaan en de Beleggingsadviescommissie (BAC) gesproken over de uitkomst van de CEM benchmark Pensioenbeheer en van de CEM benchmark

Vermogensbeheer. Daarnaast is ingegaan op het DNB onderzoek naar vermogensbeheerkosten van pensioenfondsen en over de kosten van Altis;

- Op 10 april 2014 heeft een themamiddag plaatsgevonden over de investment- en policy beliefs van BPF Schilders en de risicohouding die daarbij past. Daarnaast is ingegaan op de aanloop naar de ALM-studie en het Beleggingsplan 2015. De themamiddag is begeleid door PGGM en Ortec. Aan de bijeenkomst nam ook de voorzitter van de BAC deel;
- Op 11 september 2014 heeft het bestuur tijdens een themamiddag gesproken over de stand van zaken met betrekking tot de representativiteit en de verplichtstelling van BPF Schilders, de vragen die daarover leven en de scenario's met betrekking tot de verplichtstelling voor de korte en langere termijn;
- Tijdens de strategiedagen op 16 en 17 oktober 2014 heeft het bestuur gesproken over de strategie en de strategische doelstellingen van BPF Schilders in de periode 2015-2017;
- Op 29 oktober 2014 hebben het bestuur en de BAC (onder begeleiding van PGGM) gesproken over de concept ALM-studie en het concept Beleggingsplan 2015 van BPF Schilders. Daarbij is tevens de Investment Case Vastgoed ter sprake gekomen.

Naast de bovenstaande bijeenkomsten hebben de bestuursleden van BPF Schilders in 2014 deelgenomen aan themabijeenkomsten en symposia die zijn georganiseerd door de Pensioenfederatie, DNB, PGGM en andere organisaties binnen de pensioenwereld. Er wordt een overzicht bijgehouden van de bijeenkomsten die het bestuur heeft bezocht.

Compliance / Integriteit

Het bestuur hecht groot belang aan integer bestuur van het pensioenfonds. Het bestuur heeft daarom onder andere een integriteitsbeleid vastgesteld en een externe compliance officer aangesteld.

Onderdelen van het integriteitsbeleid zijn een gedragscode, een klokkenluidersregeling, een incidentenregeling en een regeling ongewenst gedrag. Doelstelling van het integriteitsbeleid is het stimuleren dat personen die aan BPF Schilders zijn verbonden op alle niveaus handelen in overeenstemming met maatschappelijk geaccepteerde normen en waarden in het algemeen, met de specifieke waarden en normen die gelden voor BPF Schilders in het bijzonder en met de toepasselijke (toezichts)wet- en regelgeving. Het integriteitsbeleid is, in het verslagjaar geëvalueerd en geactualiseerd. De wijzigingen hebben betrekking op de uitbesteding van vermogensbeheer aan PGGM en de invulling van het nieuwe bestuursmodel. Ook is het overzicht van verbonden personen aangepast.

De heer B.M. Peters van het Nederlands Compliance Instituut (NCI) is aangesteld als externe compliance officer, die tenminste jaarlijks vaststelt of de bestuursleden en andere verbonden personen de gedragscode hebben nageleefd. Hij is tevens benoemd als externe vertrouwenspersoon van BPF Schilders. In zijn rapportage over de naleving van de gedragscode over 2013, die het bestuur op 17 april 2014 heeft besproken, concludeert hij dat er geen overtredingen van de gedragscode zijn geconstateerd.

Naar aanleiding van de deelname van BPF Schilders aan het 'Self assessment belangenverstremgeling' van DNB zijn de gedragscode en de nalevingsverklaring aangescherpt met betrekking tot de melding van de privérelaties en privébelangen van verbonden personen met bestaande en beoogde contractspartijen. Daarnaast is een omschrijving van het risico 'Belangenverstremgeling' vastgesteld en opgenomen in het risicoregister. Het bestuur heeft vastgesteld dat BPF Schilders voldoet aan de compliance normen in de Code Pensioenfondsen.

Functies en nevenfuncties van bestuursleden bestuur

Het voorkomen en bewaken van mogelijke belangenverstrengeling bij verbonden personen voor wat betreft het aanvaarden van (neven) functies is een onderdeel van het integriteitsbeleid. De functies en nevenfuncties van bestuursleden worden daarom gemeld en opgenomen in een lijst die op de website van het pensioenfonds wordt gepubliceerd. Door de vaststelling van de lijst met functies en nevenfuncties heeft het bestuur tevens aangegeven dat de vermelde functies en nevenfuncties als aanvaardbaar worden beschouwd. Voorgenomen nieuwe functies worden daarnaast voordat deze worden aanvaard gemeld.

Naleving wet- en regelgeving

Een andere onderdeel van het integriteitsbeleid is de bewaking van de naleving van wet- en regelgeving zoals vastgelegd in de Pensioenwet, het Besluit uitvoering Pensioenwet, het Besluit financieel toetsingskader pensioenfonds, de Wet BPF 2000, de Regeling taakafbakening pensioenfonds, de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding, de Wet bescherming persoonsgegevens, de Algemene wet gelijke behandeling, fiscale wet- en regelgeving, het Burgerlijk Wetboek en relevante Europese wet- en regelgeving. Het bestuur ziet hier nauwkeurig op toe. Op basis van de ontvangen informatie van de pensioenuitvoeringsorganisatie, accountant, actuaire, compliance officer en de uitgevoerde risicoanalyse heeft het bestuur geen overtredingen geconstateerd van wet- en regelgeving.

Rooster van aftreden

Er is op 6 november 2014 een nieuw rooster van aftreden van het bestuur in zijn nieuwe samenstelling vastgesteld. Begin 2015 zal de opvolgingsplanning van het bestuur en het inwerken en opleiden van beoogde nieuwe bestuursleden verder worden uitgewerkt.

Vacatieregeling

Het bestuur heeft, na een positief advies van het Verantwoordingsorgaan, de vacatieregeling per 1 januari 2014 aangepast.

De nieuwe vacatieregeling heeft de volgende hoofdlijnen:

- De vacatievergoeding is een compensatie voor alle activiteiten die verband houden met het bestuurslidmaatschap:
 - de tijd die is besteed aan bestuursvergaderingen, vergaderingen van commissies en werkgroepen, themabijeenkomsten, symposia en opleidingen
 - de tijd die is besteed aan de voorbereiding en/of het uitwerken van de hierboven genoemde bijeenkomsten;
 - de reistijd in verband met het deelnemen aan de hierboven genoemde bijeenkomsten
- Een vergoeding van het feitelijke tijdsbeslag (op basis van een normering) van € 100 per uur.
- Een verantwoording van de feitelijke tijdsbesteding door middel van een dagdeelregistratie die elk kwartaal door de beide voorzitters gezamenlijk wordt beoordeeld.
- de reiskostenvergoeding per kilometer is gekoppeld aan de reiskostenvergoeding van de cao voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf (per kilometer € 0,33 bruto).
- Een transparante verslaglegging (op hoofdlijnen) in het jaarverslag over de vacatieregeling.
- De wijze waarop het bestuurslid invulling geeft aan zijn bestuurslidmaatschap wordt jaarlijks getoetst door middel van de evaluatie van het functioneren van het bestuur. De (geregistreerde) tijdsbesteding ten behoeve van het fonds door een individueel bestuurslid is een onderdeel dat in de evaluatie van het functioneren wordt meegenomen.

In 2014 is een bedrag van € 671.000 (2013: € 267.000;) aan vacatievergoedingen aan het bestuur betaald. Deze stijging wordt veroorzaakt door:

- In 2014 is het nieuwe bestuursmodel ingevoerd waarbij het bestuur er bewust voor heeft gekozen geen bestuursbureau in te richten. De coördinerende taken die normaliter door een bestuursbureau worden verricht, worden nu door het bestuur zelf uitgevoerd en met name door het dagelijks bestuur. Dat heeft tot een hogere vergaderfrequentie en tot hogere bestuurskosten geleid. Daartegenover staat een aanzienlijk besparing van de kosten van een bestuursbureau. De bestuursondersteuning die een bestuursbureau biedt is ondergebracht bij PGGM. De kosten daarvan zijn onderdeel van de vergoeding die PGGM ontvangt.
- Er is afgestapt van een vaste vergoeding naar een vergoeding voor bestede uren. Het is duidelijk dat bij de oude methodiek een zeer geringe vergoeding per uur werd verstrekt.
- Verscherpt toezicht van de DNB resulteert in een toegenomen tijdsbesteding van diverse bestuursleden
- Transitie naar PGGM zorgt eveneens voor een toegenomen tijdsbesteding van diverse bestuursleden.

DNB

De relatie met toezichthouder DNB is constructief, transparant en wederzijds positief (kritisch). Het bestuur heeft in het verslagjaar regelmatig met DNB gesproken:

- De bestuursvoorzitters (gezamenlijk) op 16 januari, 24 februari, 19 mei, 2 september, 29 september en op 26 november 2014
- Een delegatie van het bestuur op 11 juli 2014
- De RvT heeft op 9 juli en 11 december 2014 met DNB gesproken
- Daarnaast voerde DNB toetsingsgesprekken met verschillende bestuursleden.

Halverwege het verslagjaar heeft het bestuur vervroegd afscheid moeten nemen van de heer J. van Walsem, die jarenlang als voorzitter namens werkgevers een goede bijdrage heeft geleverd. DNB heeft echter geoordeeld dat de heer Van Walsem uiterlijk per 1 juli 2014 zijn bestuurslidmaatschap diende te beëindigen.

BPF Schilders heeft in het verslagjaar deelgenomen aan de volgende DNB themaonderzoeken en uitvragen: het self assessment belangenverstremgeling, een uitvraag naar trends en ontwikkelingen in de samenstelling van beleggingsportefeuilles van pensioenfondsen, het onderzoek naar evenwichtige belangenafweging het premiebesluit 2015. De gevraagde gegevens hiervoor zijn tijdig bij DNB verstrekt. Eind 2014 vroeg DNB om het beoordelingskader verandermanagement in te vullen. Dit is medio januari 2015 aan DNB gezonden.

Themaonderzoek private equity en hedge fondsen

In het verslag jaar zijn met DNB afspraken gemaakt over het afronden van een negental openstaande verbeterpunten uit het plan van aanpak naar aanleiding van het themaonderzoek private equity en hedge fondsen. BPF Schilders heeft hieraan in 2011 deelgenomen. DNB heeft naar aanleiding daarvan medio 2014 aangegeven dat de eerder geconstateerde tekortkomingen in de beheersing van de beleggingen in private equity en hedge fondsen zijn opgelost.

Het bestuur heeft de afronding van de verbeterpunten in het verslagjaar opgepakt. Zo zijn de mandaatrichtlijnen met de randvoorwaarden voor PGGM voor het beheer van onder andere de beleggingen in private equity en infrastructuur aangescherpt en opnieuw vastgesteld. Deze zijn meegenomen in het nieuwe Beleggingsplan 2015. Er is er een nieuw reglement van de BAC vastgesteld en aan DNB verstrekt. De beleggingsrapportages die het bestuur van PGGM ontvangt zijn eveneens aan DNB verstrekt. Daarnaast vindt op 14 januari 2015 de eerste evaluatie van de BAC door het bestuur plaats en is op 6 maart 2015 de tweede bestuurlijke

zelfevaluatie onder externe begeleiding gepland. DNB zal worden geïnformeerd over de uitkomst en vervolgacties naar aanleiding van beide evaluaties.

Themaonderzoek Quinto-P

BPF Schilders heeft besloten om naar aanleiding van een brief van DNB met als onderwerp 'Krijgt de deelnemer/pensioengerechtigde waar hij/zij recht op heeft?' uitvoering te geven aan een zogenoemd Quinto-P onderzoek naar de pensioenadministratie van BPF Schilders. Op 12 december 2013 heeft het bestuur het definitieve rapport ontvangen. Naar aanleiding van de steekproef is geconcludeerd dat een beperkt aantal kleine verschillen is geconstateerd met betrekking tot de pensioenopbouw.

Het bestuur heeft alle adviezen in het rapport overgenomen en heeft tevens besloten om voor 1 juli 2014 negentien vervolgonderzoeken te laten uitvoeren, met het oog op de transitie naar PGGM.

Begin 2015 zal het bestuur de resultaten bespreken om in kaart te brengen welke groepen deelnemers wel en welke niet geraakt worden door de herstelacties. Na deze herstelacties zullen de deelnemers worden geïnformeerd door middel van een brief.

Boetes en Dwangsommen

In het verslagjaar zijn geen boetes en dwangsommen opgelegd door de toezichthouders.

Klachten en geschillen

In 2014 zijn 13 terechte en 18 niet terechte klachten geregistreerd. Van de totaal 31 geregistreerde klachten is 97% binnen 2 weken afgehandeld. Er zijn in 2014 geen geschillen ingediend bij de Geschillencommissie.

Verplichtstelling

In mei 2012 is de vijfjaarlijkse representativiteitstoets uitgevoerd van de verplichtstelling van BPF Schilders. De representativiteit was op dat moment voldoende. Het fonds heeft de pensioenrichtleeftijd met ingang van 2015 verhoogd van 65 en 67 jaar. Als gevolg hiervan moet de verplichtstelling opnieuw worden aangevraagd. De representativiteit van de verplichtstelling staat echter door het toenemende aantal zzp'ers in de bedrijfstak onder druk. Hierover is intensief overleg gevoerd met SWZ. Dit blijft een continuïteitsrisico voor het fonds, dit punt maakt onderdeel uit van het meerjarenbeleid 2015-2017 van het fonds.

Regie op de uitbesteding

Het bestuur is verantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenregeling, ook als deze is uitbesteed aan een uitvoeringsorganisatie. Om tegenover een professionele organisatie als PGGM adequaat sturing te kunnen geven moet het bestuur voldoende krachtig zijn. Het bestuur heeft in zijn governance vanaf 1 januari 2014 door de opname van twee deskundigen op het gebied van risicomanagement en vermogensbeheer in het bestuur, de instelling van een Auditcommissie met een externe risicomanager, het werken met een Beleggingsadviescommissie met externe deskundige leden, en door de instelling van een raad van toezicht voldoende institutionele waarborgen ingebouwd als countervailing power ten opzichte van de organisatie(s) waaraan het bestuur werkzaamheden heeft uitbesteed.

Het Dagelijks Bestuur is namens het bestuur belast met de aansturing en de controle van de uitbesteede werkzaamheden op tactisch en operationeel niveau. Het fungeert als eerste aanspreekpunt voor de uitvoeringsorganisatie(s) bij de dagelijkse afstemming over de uitvoering van tactische en operationele werkprocessen.

Het bestuur laat zich adviseren door de Auditcommissie op het gebied van alle aan uitbesteding verbonden risico's.

Uitbestede werkzaamheden

Het pensioenfonds heeft de werkzaamheden ultimo 2014 op de volgende gebieden uitbesteed:

- Bestuursondersteuning (waaronder beleidsvoorbereiding en verslaglegging), pensioenadministratie, financiële administratie en communicatie zijn uitbesteed aan A&O Services B.V. De uitbestedingsovereenkomst pensioenadministratie en de bijbehorende SLA met A&O eindigen zodra de overgang van het Pensioenbeheer naar PGGM is afgerond
- Het bestuur heeft op 13 november 2013 de nadere overeenkomst inzake pensioenbeheer, beleidsadvisering pensioenbeheer en bestuursondersteuning met PGGM ondertekend. In deze overeenkomst is vastgelegd dat PGGM werkzaamheden zal uitvoeren op het gebied van het pensioenbeheer, de beleidsadvisering pensioenbeheer en de bestuursondersteuning. Deze overeenkomst gaat in op 6 juli 2015. Er zijn transitieplannen opgesteld voor de overgang per 6 juli 2015 van het pensioenbeheer
- het Vermogensbeheer en de advisering van het bestuur over financierings- & ALM-beleid, advies beleggingsbeleid en fiduciair advies zijn per 1 april 2014 uitbesteed aan PGGM. De afspraken daarover zijn vastgelegd in de op 13 november 2013 gesloten Nadere overeenkomst inzake Vermogensbeheer en de Nadere Overeenkomst Advies inzake financiering- & ALM-beleid, advies beleggingsbeleid en fiduciair advies. Aan beide overeenkomsten is een SLA gekoppeld.

BPF Schilders heeft BNY Mellon aangesteld als custodian. De custodian is verantwoordelijk voor de bewaring van het vermogen (inclusief diverse rapportages) en aanvullende werkzaamheden overeenkomstig de met BPF Schilders afgesloten bewaarovereenkomst. Het eigendom van de beleggingen berust zoveel mogelijk bij het fonds zelf. Ook wanneer belegd wordt in beleggingsfondsen ziet BPF Schilders erop toe dat het vermogen van zo'n beleggingsfonds gescheiden is van dat van de beheerder van dat fonds.

Uitbestedingsbeleid

Medio 2014 is, op advies van de Auditcommissie, het uitbestedingsbeleid van BPF Schilders vastgesteld. Het beleid is van toepassing op alle uitbestede bedrijfskritische of belangrijke activiteiten en processen van BPF Schilders en op alle bestaande en/of nieuwe uitbestedingsovereenkomsten tijdens de hele looptijd van deze overeenkomsten. Het doel van het beleid is de beheersing van de risico's die samenhangen met uitbesteding van (delen van) bedrijfsprocessen. Het beleid is op 1 juli 2014 in werking getreden en wordt in 2015 verder ingevoerd.

Transitie naar PGGM

Het jaar 2014 heeft in het teken gestaan van de transitie van het vermogensbeheer en van het pensioenbeheer van uitvoeringsorganisatie A&O Services naar PGGM. De transitie van het vermogensbeheer en de pensioenadministratie / bestuursondersteuning naar PGGM is gemonitord en begeleid door een bestuurlijke transitiewerkgroep, bestaande uit vijf bestuursleden en de van de uitvoeringsorganisaties onafhankelijke risicomanager van PwC. De transitiewerkgroep heeft in het verslagjaar twaalf maal met vertegenwoordigers van PGGM en A&O vergaderd.

Het bestuur heeft op 7 november 2013 een plan van aanpak vastgesteld voor de transitie van BPF Schilders van A&O Services naar PGGM. Het bestuur heeft op 12 december 2013 de (deel)transitieplannen voor de overgang van het vermogensbeheer en de pensioenadministratie / bestuursondersteuning geaccordeerd.

Transitie vermogensbeheer

Doelstelling van het opgestelde transitieplan was een overgang van het Vermogensbeheer van BPF Schilders van uitvoeringsorganisatie A&O Services naar PGGM per 1 april 2014. Deze doelstelling is gerealiseerd. De transitie van het vermogensbeheer is op 1 april 2014 succesvol afgerond. Het derivatenbeheer is per eind mei 2014 overgegaan naar PGGM. Door de externe accountant is een controle uitgevoerd, die de juistheid van de in de PGGM systemen overgenomen data bevestigde.

Transitie pensioenbeheer:

Doelstelling van het opgestelde transitieplan was een overgang van het pensioenbeheer / de bestuursondersteuning van A&O Services naar PGGM per 1 januari 2015. Het is niet gelukt om deze doelstelling op 1 januari 2015 te realiseren.

In de loop van het verslagjaar werd duidelijk dat de transitie van het pensioenbeheer gecompliceerd was en daardoor achter ging lopen op het schema. Hoewel PGGM een bijgestelde planning (plan A) voor de transitie heeft opgesteld en extra capaciteit heeft vrijgemaakt (o.a. aanstelling nieuwe projectleider, inzet extra fte, mensen speciaal toegewezen aan het transitieproject Schilders) werd eind augustus 2014 duidelijk dat de oorspronkelijke transitiedatum van 1 januari 2015 niet haalbaar was.

In verband met de achterstand in de transitieplanning vond het bestuur de risico's van het niet behalen van plan A medio 2014 al erg groot. Er is daarom in het tweede kwartaal van 2014 zowel een plan A- als een plan B uitgewerkt. Bij plan A- zou het pensioenbeheer op 1 januari 2015 wel volledig overgaan naar Zeist met functionerende kernprocessen zoals de pensioenuitkeringen en de premie-inning. Een aantal niet cruciale processen zou dan desnoods later in 2015 worden gerealiseerd of minder optimaal bij de start worden ingericht. Plan B betreft een tijdelijke voortzetting na 1 januari 2015 van de werkzaamheden op de A&O locatie. Ter voorbereiding op plan B is door middel van een impactanalyse in kaart gebracht of de systemen van A&O de wijzigingen in pensioenregeling met ingang van 2015 (onder andere als gevolg van het Witteveenkader 2015 en het fiscale kader voor IB-ondernemers) konden uitvoeren.

Toen eind augustus 2014 duidelijk werd dat de transitie per 1 januari 2015 moest worden uitgesteld heeft het bestuur, in afstemming met PGGM en A&O, op 18 september 2014 op basis van de uitgevoerde impactanalyse besloten om de voortzetting van de dienstverlening vanaf 1 januari 2015 op de A&O-locatie in Rijswijk in te regelen. Daarnaast heeft het bestuur door middel van een gesprek met de voorzitter van het Executive Committee (EC) van PGGM zijn zorgen geuit over het uitstel van de transitie. Dit gesprek is door het bestuur als zeer constructief ervaren.

In de bestuursvergadering van 6 november 2014 heeft het bestuur ingestemd met een nieuw implementatieplan voor de transitie van het pensioenbeheer en met een update van plan B. De nieuwe transitiedatum is 6 juli 2015. In deze vergadering heeft het bestuur ook een aantal aanvullende voorwaarden aan PGGM gesteld, die zijn verwoord in een brief aan PGGM. Hierbij is gebruik gemaakt van een advies van PwC over de rechtspositie van BPF Schilders en over de extra waarborgen die aan PGGM kunnen worden gevraagd om de haalbaarheid van de nieuwe transitieplanning te beoordelen.

Deze aanvullende voorwaarden betreffen onder andere:

- De extra kosten als gevolg van het uitstel zijn voor rekening van PGGM.
- Er komt een Risk Self Assessment (RSA) om de risico's van de nieuwe transitieplanning in beeld te brengen en de maatregelen om deze risico's te beheersen. Uit de RSA-rapportage heeft de bestuurlijke transitiewerkgroep op 10 november 2014 geconcludeerd dat de top

transitierisico's voor BPF Schilders grotendeels nog steeds actueel zijn om te blijven monitoren.

- Continuïteit bij A&O moet beheerst worden. Dit is opgepakt door de boventallige medewerkers te vragen of zij bereid waren hun dienstverbanden te verlengen. Er hebben uiteindelijk voldoende medewerkers bijgetekend tot medio 2015 om de continuïteit van dienstverlening te waarborgen. In eventuele personeelstekorten wordt voorzien door de inhuur van tijdelijke extra krachten en door medewerkers van PGGM in te zetten.

Het bestuur achtte op basis van de genomen maatregelen (besproken in de transitiewerkgroep van 13 oktober 2014) de nieuwe planning en de nieuwe transitiedatum haalbaar. Het uitstel van de transitie geeft bovendien meer tijd om een aantal vraagstukken over datakwaliteit nog bij A&O in Rijswijk op te lossen.

Op het moment van het opstellen van dit bestuursverslag kan worden geconcludeerd dat de dienstverlening na 1 januari 2015 vanuit de A&O-locatie zonder verstoringen is verlopen. De continuïteit van de cruciale kernprocessen rond de premie-inning en de pensioenuitkeringen is gewaarborgd. De bestuurlijke transitiewerkgroep blijft ook in 2015 de uitvoering van het implementatieplan en de update van plan B monitoren en aansturen op basis van de door A&O en PGGM verstrekte voortgangsrapportages.

Evaluatie PGGM Vermogensbeheer

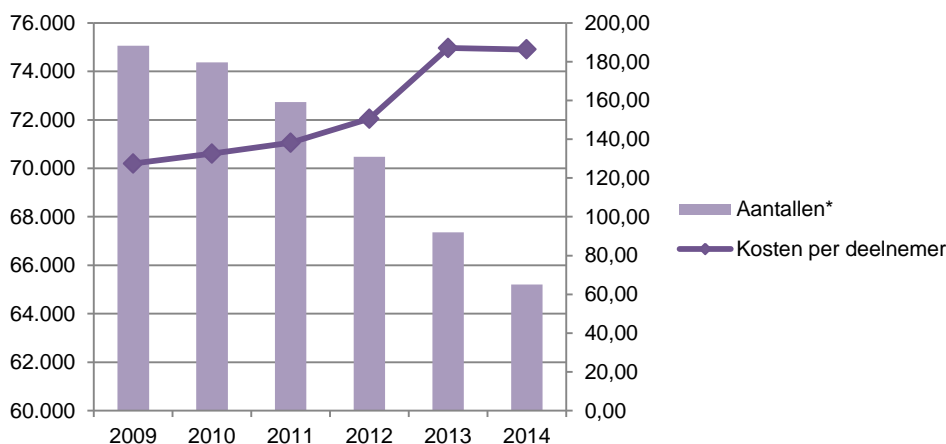
Medio 2015 vindt de geplande evaluatie van de strategische en fiduciaire advisering en het vermogensbeheer van PGGM plaats. De evaluatie is in het verslagjaar is uitgewerkt in een notitie waarin de opzet en werkwijze daarvan zijn beschreven. De notitie is vastgesteld door het bestuur.

Uitvoeringskosten

Kosten van de uitbesteding – pensioenbeheerkosten

In 2014 bedroegen de totale kosten van de uitvoering van de pensioenregeling € 12,1 miljoen (2013: 12,6 miljoen). BPF Schilders beoordeelt de kosten op basis van de kosten per deelnemer. De kosten kwamen overeen met € 186,27 (2013: € 187,04) per deelnemer. Het aantal deelnemers is de som van het aantal actieve deelnemers en gepensioneerden.

In de afgelopen jaren liet de ontwikkeling van de kosten per deelnemer het volgende beeld zien:

* Aantal is conform definitie van de Pensioenfederatie (som van het aantal actieve deelnemers en gepensioneerden).

Een aantal oorzaken voor de stijging van de kosten per deelnemer zijn:

- Daling van het aantal actieve deelnemers en gepensioneerden zoals de grafiek laat zien. Hieronder worden de kosten gedragen door een kleinere groep van het pensioenfonds
- Stijging vanaf 2012 wordt veroorzaakt door aanpassingen in het Pensioen Administratie Systeem (PAS) met betrekking tot het Witteveenkader
- Daarnaast zijn de bestuurskosten toegenomen als gevolg van het onderbrengen van de pensioenregeling van BPF Schilders bij PGGM.

Er is een werkgroep kosten geformeerd welke in beeld gaat brengen wat de belangrijkste kostenveroorzakers zijn.

Kosten van de uitbesteding – vermogensbeheerkosten

BPF Schilders volgt de aanbevelingen van de Pensioenfederatie met betrekking tot de uitvoeringskosten van pensioenfondsen. Deze aanbevelingen benoemen de verschillende kosten van het pensioenbeheer en het vermogensbeheer. Ook worden aanbevelingen gedaan hoe deze kosten gecommuniceerd kunnen worden en hoe deze communicatie kan worden uitgesplitst naar verschillende groepen stakeholders.

In 2014 zijn de vermogensbeheerkosten € 21 miljoen. De kosten op basis van het gemiddelde belegd vermogen is 37,36 basispunten (2013: 44,28 basispunten). De daling wordt met name veroorzaakt door;

- Afbouwen van de positie van hedge funds
- Daling van de performance fee van private equity en vastgoed
- Daling van de management fee bij private equity.

In het onderstaand overzicht zijn de vermogensbeheerkosten per beleggingscategorie weergegeven (exclusief transactiekosten). Dit kostenoverzicht moet met de nodige voorzichtigheid behandeld worden. Bij een vergelijking met andere pensioenfondsen moet goed onderzocht worden welke aannames gemaakt zijn en welke onderliggende kostenposten wel of niet meegenomen worden.

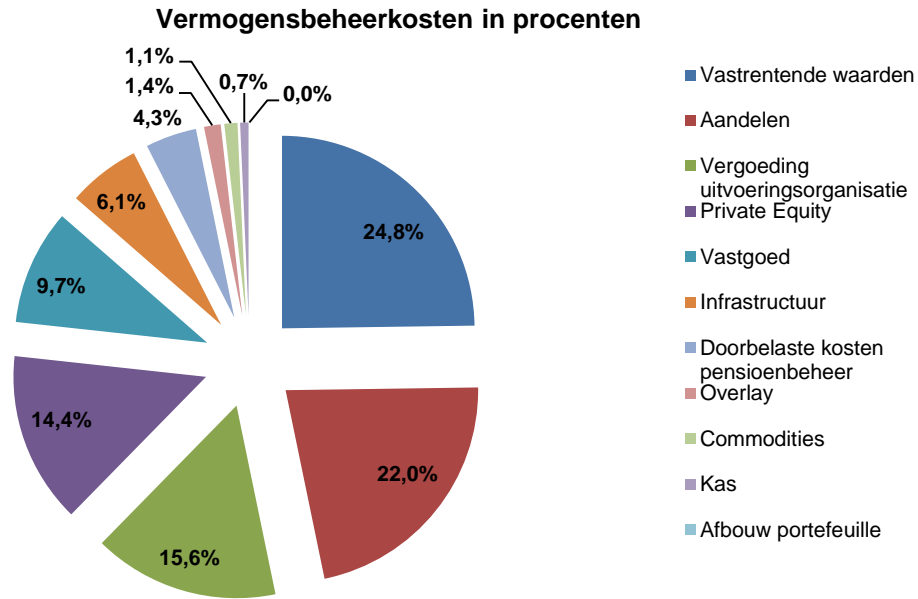
Vermogensbeheerkosten over 2014			
(bedragen x € 1.000)	Vermogensbeheerkosten (excl performance-gerelateerd)	Performance-gerelateerde vergoedingen	Totaal
Portfolio Ex Overlays	15.891	400	16.291
Aandelen	4.547	0	4.547
Azie ex Japan	1.770	0	1.770
Emerging Markets	1.631	0	1.631
Europa	427	0	427
Japan	421	0	421
Verenigde Staten	298	0	298
Commodities	231	0	231
Infrastructuur	1.134	126	1.260
Private Equity	2.873	97	2.970
Vastgoed	1.819	177	1.996
Vastrentende waarden	5.128	0	5.128
Emerging market bonds	2.322	0	2.322
Europese Staat	308	0	308
High Grade Credits	1.536	0	1.536
High Yield	955	0	955
Inflation Linked Bond	8	0	8
Afbouw portefeuille	10	0	10
Kas	149	0	149
Beleggingskas	1	0	1
Collateral	11	0	11
Fee	137	0	137
Overlay	287	0	287
Vergoeding uitvoeringsorganisatie	3.218	0	3.218
Bestuursbureau kosten VB	882	0	882
Totale vermogensbeheerkosten	20.278	400	20.678
Kosten in basispunten (op jaarbasis)	36,64	0,72	37,36

Onder de vermogensbeheerkosten (exclusief performance-gerelateerde vergoedingen) vallen de beheervergoedingen die gebaseerd zijn op geïnvesteerde of toegezegde bedragen, vaste overeengekomen vergoedingen, bewaarloon en overige kosten. De hoogste absolute kosten heeft de beleggingscategorie Vastrentende waarden met € 5,1 miljoen. Dit is echter ook gemiddeld de grootste beleggingscategorie voor het pensioenfonds, waarvoor de relatieve kosten uitkomen op 22 basispunten op jaarbasis. De hoogste relatieve kosten (inclusief performance-gerelateerde vergoedingen) heeft de beleggingscategorie private equity, namelijk 228 basispunten.

In de performance-gerelateerde vergoedingen zijn de vergoedingen opgenomen die gebaseerd zijn op afgesproken resultaatdoelstellingen. De totale performance-gerelateerde vergoedingen van € 400 duizend over 2014 betreft minder dan 2% van de totale kosten.

Van de totale vermogensbeheerkosten is 46% gebaseerd op opgaven van externe managers, niet zijnde de uitvoeringsorganisatie. Van de kosten in met name het laatste kwartaal van 2014 is een deel gebaseerd op schattingen of voorlopige opgaven. Dit betreft 14% van de totale vermogensbeheerkosten.

In onderstaande cirkeldiagram zijn de totale vermogensbeheerkosten weergegeven (verdeeld naar kostensoort):

Transactiekosten

In het onderstaand overzicht zijn de transactiekosten naar soort opgenomen.

Transactiekosten over 2014	
(bedragen x € 1.000)	
Aan- en verkoopkosten bij directe belegging in beleggingstitels	2.786
Acquisitiekosten	112
Totaal transactiekosten	2.897
Gemiddeld belegd vermogen	5.534.901
Kosten in %	0,05

Transactiekosten vormen een aparte kostensoort, waarbij geldt dat de kosten worden bepaald door soort en omvang van de transacties die binnen de beleggingsportefeuille plaatsvinden.

De aan- en verkoopkosten bij directe belegging in beleggingstitels zijn met name schattingen. Deze kosten bestaan grotendeels uit kosten van brokers en transactiekosten die deel uitmaken van de spread tussen bied- en laatkoersen.

Voor de acquisitiekosten die betrekking hebben op directe transacties in illiquide beleggingen worden de werkelijk in rekening gebrachte kosten als transactiekosten genomen. Deze kosten bestaan veelal uit kosten van adviseurs.

Voor ongeveer 40% van het totale vermogen zijn de transactiekosten inzichtelijk gemaakt. De overige kosten zijn middels schattingen conform handreiking Pensioenfederatie bepaald. In dit percentage zijn overigens ook posities meegenomen waar de transactiekosten daadwerkelijk nihil zijn. De inzichtelijk gemaakte transactiekosten bedragen 0,05% van het gemiddeld belegd vermogen.

Aansluiting met de jaarrekening

In de jaarrekening zijn alleen de kosten die direct bij het pensioenfonds in rekening worden gebracht opgenomen, overeenkomstig de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving. De Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie nemen naast de directe kosten ook de indirecte kosten mee en maken expliciet onderscheid tussen vermogensbeheerkosten en transactiekosten.

De indirecte vermogensbeheerkosten en indirecte transactiekosten maken in de jaarrekening onderdeel uit van de waardeveranderingen van de beleggingen.

In de volgende tabel is de aansluiting tussen de jaarrekening en de presentatie volgens de Aanbevelingen weergegeven.

Aansluiting jaarrekening met totale vermogensbeheer en transactiekosten				
(bedragen x € 1.000)				
	Vermogensbeheerkosten (excl. Performance- gerelateerd)	Performance- gerelateerde vergoedingen	Transactiekosten	Totaal
Beheervergoedingen	9.669	-	-	9.669
Bewaarloon	234	-	-	234
Overige kosten	1.293	-	-	1.293
Directe kosten opgenomen in de jaarrekening	11.195	-	-	11.195
Indirecte kosten, onderdeel van de waardeveranderingen van beleggingen	9.082	400	2.897	
<i>Totale vermogensbeheer en transactiekosten</i>	20.278	400	2.897	

Risicomanagement

Algemeen

De belangrijkste risico's in 2014 werden gevormd door het transitierisico, het renterisico en het aandelenrisico.

Een van de belangrijkste veranderingen in 2014 was uiteraard de transitie van het fiduciaire vermogensbeheer en van de pensioenadministratie naar PGGM. Gelet op het feit dat enerzijds de continuïteit van de dienstverlening aan werkgevers en deelnemers te allen tijde gewaarborgd diende te zijn, en anderzijds de transitie naar PGGM in gang is gezet, is een aparte werkgroep Transitie in het leven geroepen die in 2014 maandelijks bij elkaar is gekomen. Doel van deze werkgroep was om de risico's van de transitie gelet op de complexiteit en de ingrijpendheid ervan te beheersen en waar mogelijk te mitigeren. Namens het bestuur maakten vijf bestuursleden deel uit van deze werkgroep.

De transitie van het vermogensbeheer heeft conform planning en zonder noemenswaardige problemen op 1 april 2014 plaatsgevonden. Het derivatenbeheer is per eind mei 2014 overgegaan naar PGGM. Door de externe accountant is een controle uitgevoerd, die de juistheid van de in de PGGM systemen overgenomen data bevestigde.

De transitie van het pensioenbeheer stond gepland voor 1 januari 2015 maar in de zomer van 2014 werd duidelijk dat deze datum niet haalbaar was. Om de continuïteit te waarborgen is besloten dat A&O vanuit Rijswijk de pensioenadministratie zou blijven uitvoeren. Als nieuwe transitiedatum is 6 juli 2015 vastgesteld. Op het moment van schrijven lijkt deze datum goed haalbaar.

Het renterisico is in 2014 75% strategisch afgedekt waarbij is uitgegaan van de rentegevoeligheid van de verplichtingen op economische basis en niet op basis van de UFR. De afdekking van de rentegevoeligheid vindt plaats door middel van vastrentende obligaties en swaps en swaptions (op basis van delta 1). In 2014 zijn de swaptions die in 2015 en een deel van de swaptions die in 2016 afliepen verkocht en op basis van een delta 1 omgezet in swaps. Deze swaptions waren op het moment van verkoop al diep in de money en door de verkoop kon de nog resterende tijds waarde worden gerealiseerd. Begin 2015 zijn de resterende swaptions die in 2016, 2017 en 2018 afliepen verkocht. Enerzijds omdat deze instrumenten minder goed pasten in het nieuwe strategische beleid, anderzijds omdat ook deze swaptions diep in de money waren en aldus de nog resterende tijds waarde gerealiseerd kon worden.

Het aandelenrisico is ook in 2014 beperkt door middel van putopties en callopties. Door het kopen van putopties en het schrijven (verkopen) van callopties zijn de kosten (de premie) voor bescherming van het neerwaartse aandelenrisico beperkt. Het bestuur heeft daartoe wel een deel van het opwaarts potentieel van de aandelenportefeuille opgegeven. In 2014 was het aandelenrisico gemiddeld voor 25% afgedekt.

Het pensioenfonds onderscheidt drie risicobeheersingscategorieën:

1. Solvabiliteit
2. Organisatie
3. Compliance.

Hieronder volgen de belangrijkste risico's uit deze 3 categorieën:

Solvabiliteitsrisico's

Het renterisico:

Het renterisico is het risico dat als gevolg van een daling van de rente, de verplichtingen (passiva) sterker in waarde zullen toenemen dan de bezittingen (activa) met als gevolg dat de dekkingsgraad en reserves (surplus) zullen afnemen. Het renterisico wordt mede beheerst door het gebruik van derivaten (swaps en swaptions). Deze beleggingsinstrumenten fungeren als verzekering tegen een sterk dalende rente. De schommelingen van de dekkingsgraad als gevolg van rentebewegingen worden hierdoor beperkt.

Bij het beheer van het renterisico worden de relevante looptijden van activa en passiva opgedeeld in groepen van looptijden (rente buckets). De vorm en hoogte van de rentecurve kan veranderen (niet parallel stijgen of dalen). Door de looptijden van de swaps af te stemmen op de looptijden van de verplichtingen (key rate durations) wordt het risico van niet-parallelle veranderingen van de rentecurve (curverisico) ondervangen.

Marktrisico:

Marktrisico is het risico dat de dekkingsgraad wordt beïnvloed door prijsvolatiliteit, marktliquiditeit en correlatie. Het marktrisico heeft een aantal verschijningsvormen. Een van de belangrijkste marktrisico's is het risico samenhangend met de fluctuatie van de waarde van de zakelijke waarden (aandelen, onroerend goed, grondstoffen, hedge fondsen en private equity). Alhoewel met een belegging in aandelen op langere termijn naar verwachting een hoger rendement wordt gerealiseerd, is de beweeglijkheid (volatiliteit) van een aandelenbelegging hoger dan een belegging in vastrentende waarden (obligaties). De afweging tussen risico en rendement maakt het bestuur op basis van een ALM-studie, waarin gekomen wordt tot een allocatie die op lange termijn bijdraagt aan de solvabiliteit van het fonds.

Het aandelenrisico wordt onder andere beheerst door diversificatie over landen, bedrijfstakken en vermogensbeheerders.

Liquiditeitsrisico:

Liquiditeitsrisico is het risico dat het fonds over onvoldoende liquide middelen beschikt om aan de directe verplichtingen te kunnen voldoen. BPF Schilders en de door BPF Schilders gecontracteerde externe managers kunnen geconfronteerd worden met een gebrek aan liquiditeit op de financiële markten. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid dat niet tegen aanvaardbare prijzen gehandeld kan worden. Daarnaast belegt BPF Schilders in een aantal gespecialiseerde beleggingsfondsen, waarvan de beleggingen minder liquide zijn. Het handelen in participaties van deze beleggingsfondsen kan door een gebrek aan onderliggende liquiditeit niet mogelijk zijn. Tot slot kunnen de overlaystrategieën (rente, aandelen en valuta) er voor zorgen dat liquiditeiten nodig zijn.

Door expliciet rekening te houden met de liquiditeit van de beleggingen en door een zorgvuldige liquiditeitsplanning wordt dit risico beheerst.

Kredietrisico:

Kredietrisico is het risico van een verlies dat optreedt als de schuldenaar zijn beloofde betalingen niet nakomt of kan komen. BPF Schilders belegt in obligaties van landen en bedrijven. Landen en bedrijven kunnen in gebreke blijven, wat tot verliezen in de beleggingsportefeuille kan leiden. Door voornamelijk te beleggen in bedrijven en overheden met een hoge kredietwaardigheid wordt dit risico gemitigeerd.

Daarnaast heeft BPF Schilders derivatencontracten afgesloten met een aantal tegenpartijen. Het risico bestaat dat deze tegenpartijen niet aan hun verplichtingen kunnen voldoen. Door het stellen van onderpand en door gebruik te maken van internationaal gebruikte ISDA/CSA contracten worden deze risico's gemitigeerd.

Verzekeringstechnisch risico:

Verzekeringstechnisch risico is het risico dat de realisaties afwijken van technische aannames en grondslagen die gebruikt worden bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen en kostendeckende premie. De schatting van toekomstige overlevingskansen (de trendsterfte) heeft een hoge mate van onzekerheid in zich. Hogere overlevingskansen leiden tot een hogere technische voorziening. Buffers worden gevormd om hierop in ieder geval gedeeltelijk te anticiperen. Hiernaast wordt gemiddeld genomen om de drie jaar een grondslagenonderzoek uitgevoerd, waarin meer gedetailleerd de gebruikte grondslagen worden geëvalueerd. In 2013 is onderzocht of de ervaringssterfte welke het fonds hanteert aansluit bij de waargenomen ervaringssterfte. In 2014 zijn de grondslagen herzien als gevolg van nieuw gepubliceerde prognosetafels AG 2014 en nieuw toe te passen ervaringssterfte. Als gevolg van afwijkingen op het gebied van sterfte en invalidering kunnen incidentele verliezen en of winsten ontstaan. De uit het pensioenreglement en uitvoeringsreglement voortvloeiende verzekeringstechnische risico's worden niet herverzekerd.

Organisatierisico's**Uitbestedingsrisico:**

Uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad. BPF Schilders heeft zijn bedrijfsprocessen grotendeels uitbesteed aan andere partijen c.q. uitvoerders en heeft hiertoe een uitbestedingsbeleid vastgesteld. In dit uitbestedingsbeleid heeft het bestuur beleid geformuleerd met betrekking tot de beheersing van risico's die samenhangen met uitbesteding van (delen van) bedrijfsprocessen. Het uitbestedingsbeleid van BPF Schilders is in overeenstemming met het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling. Voorgenomen nieuwe of gewijzigde uitbestedingen komen volgens dit uitbestedingsbeleid tot stand.

BPF Schilders heeft onder andere de bestuursondersteuning, het vermogensbeheer en de pensioenadministratie uitbesteed. Daarnaast werkt BPF Schilders met een groot aantal externe managers (voor het beheerde vermogen). BPF Schilders heeft de activa in bewaarneming gegeven aan een custodian. Het beleid van BPF Schilders is erop gericht dat organisaties, waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed, beschikken over een ISAE 3402 verklaring waarmee wordt aangetoond dat de kritische processen van deze organisaties adequaat beschreven (ISAE 3402 type 1) zijn en dat de controleprocessen adequaat werken (ISAE 3402 type 2).

Externe managers:

Een belangrijk onderdeel van het uitbestedingrisico voor het fonds is de uitbesteding van het vermogensbeheer aan externe vermogensbeheerders. Om dit risico te beheersen dienen de ingeschakelde externe vermogensbeheerders transparant te communiceren over het gevoerde beleggingsbeleid, de gebruikte financiële instrumenten en de daarmee samenhangende risico's. Gemonitord wordt of de externe vermogensbeheerder zich houdt aan het overeengekomen mandaat. BPF Schilders monitort eveneens of de operationele organisatie en het risicobeheer van de externe manager voldoen aan de gestelde eisen.

Derivaten vormen een aparte categorie in het strategisch beleggingsbeleid en worden gebruikt voor valuta afdekking, verminderen van het aandelenmarktrisico en voor het verminderen van het renterisico. De hiermee gepaard gaande risico's worden eveneens continue gemeten en gemonitord.

Operationeel risico:

Het operationele risico is het risico samenhangend met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting dan wel procesuitvoering. Het operationeel risico wordt onder andere beheerst door de jaarlijkse ISAE 3402 certificatie van de pensioenadministratie en de IT-controls, door de jaarlijkse ISAE 3402 certificatie van het vermogensbeheer en door de controle daarvan door het intern audit team (IAT) van de uitvoeringsorganisatie. Dit wordt vervolgens door een onafhankelijke partij beoordeeld. De jaarlijkse accountscontrole en actuariële certificering leveren ook een bijdrage aan de beheersing van dit risico. Het bestuur monitort door middel van een periodieke rapportage hoe de aanbevelingen van de externe actuaris en de accountant door de uitvoeringsorganisatie worden opgepakt.

IT-risico:

IT-risico is het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continue of onvoldoende beveiligd, door informatietechnologie (IT) worden ondersteund. Het risico ontstaat door het niet of onvoldoende toegesneden zijn van IT-strategie en IT-beleid op de bedrijfsprocessen en de informatie- en dataverwerking, waardoor onvoldoende ondersteuning wordt geboden aan de processen en informatievoorziening. Het bestuur heeft een IT-beleid vastgesteld. De IT-systemen van de uitvoeringsorganisatie dienen te voldoen aan de normen in het IT-beleid.

Z-score risico:

Door slechter te presteren dan de zelf gekozen benchmark kan BPF Schilders te maken krijgen met een negatieve Z-score. Dit kan er toe leiden dat de uitkomst van de performancetoets negatief is, waardoor het risico ontstaat dat aan werkgevers die daarom verzoeken, vrijstelling moet worden verleend om deel te nemen aan het fonds. Voor de beheersing van het Z-score risico moeten de juiste strategische en tactische keuzes worden gemaakt en dienen de externe managers binnen hun beleidsruimte te blijven. Het bestuur wordt door de beleggingsadviescommissie (BAC) geadviseerd over het beleggingsbeleid en de benchmarks. De processen gerelateerd aan het strategische en tactische beleggingsbeleid en de keuze van externe managers is onderdeel van het ISAE 3402 traject van de uitvoeringsorganisatie.

Compliancerisico's:**Compliancerisico / integriteitsrisico:**

Het risico dat wet- of regelgeving niet wordt nageleefd met als gevolg mogelijk ingrijpen door DNB en AFM.

Om dit risico te beheersen hanteert BPF Schilders een integriteitsbeleid. Onderdelen daarvan zijn een gedragscode, een klokkenluidersregeling, een incidentenregeling en een regeling ongewenst gedrag. Doelstelling van het integriteitsbeleid is het stimuleren dat personen die aan BPF Schilders zijn verbonden op alle niveaus handelen in overeenstemming met maatschappelijk geaccepteerde normen en waarden in het algemeen, met de specifieke waarden en normen die gelden voor BPF Schilders in het bijzonder en met de toepasselijke (toezichts)wet- en regelgeving. Het integriteitsbeleid is in het verslagjaar geëvalueerd en geactualiseerd. De wijzigingen hebben betrekking op de uitbesteding van vermogensbeheer aan PGGM en de invulling van het nieuwe bestuursmodel. Ook is het overzicht van verbonden personen aangepast. De externe compliance officer ziet toe op naleving van de gedragscode. Voorts is hij aangesteld als externe vertrouwenspersoon van BPF Schilders.

Naar aanleiding van de deelname van BPF Schilders aan het 'Self assessment belangenverstrenghing' van DNB zijn de gedragscode en de nalevingsverklaring aangescherpt met betrekking tot de melding van de privérelaties en privébelangen van verbonden personen

met bestaande en beoogde contractspartijen. Aan het risicoregister is een nieuw risico 'Belangenverstrengeling' toegevoegd.

Het voorkomen en bewaken van mogelijke belangenverstrengeling bij verbonden personen voor wat betreft het aanvaarden van (neven) functies is een onderdeel van het integriteitsbeleid. De functies en nevenfuncties van bestuursleden worden daarom gemeld en opgenomen in een lijst die op de website van het pensioenfonds wordt gepubliceerd. De lijst met functies en nevenfuncties van de bestuursleden is in september 2014 geactualiseerd en na vaststelling op de website gepubliceerd.

Een andere onderdeel van het integriteitsbeleid is de bewaking van de naleving van wet- en regelgeving zoals vastgelegd in de Pensioenwet, het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling, het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen, de Wet Bpf 2000, de Regeling taakafbakening pensioenfondsen, de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding, de Wet bescherming persoonsgegevens, de Algemene wet gelijke behandeling, fiscale wet- en regelgeving, het Burgerlijk Wetboek en relevante Europese wet- en regelgeving.

Verantwoording bestuurlijke gremia en colleges

Verantwoording van het bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het besturen en beheren van het pensioenfonds en voor de uitvoering van de pensioenregeling.

Vergaderingen

Het bestuur vergaderde negen maal. Daarnaast heeft het bestuur twee maal vergaderd met de Raad van Toezicht, één maal met de Deelnemersraad en twee maal met het Verantwoordingsorgaan. Het bestuur heeft in 2014 vier themabijeenkomsten gehouden, één gezamenlijke themaochtend met de Deelnemersraad, het Verantwoordingsorgaan en de Beleggingsadviescommissie en één themadag met de Beleggingsadviescommissie. In oktober 2014 heeft het bestuur een tweedaagse strategiesessie gehouden.

Agenda 2014

De belangrijkste onderwerpen op de agenda van het bestuur in 2014 waren:

- de transitie van het vermogensbeheer en van het pensioenbeheer van A&O Services naar PGGM
- de uitwerking van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen en de invoering van het nieuwe bestuursmodel (paritaire bestuursmodel met twee onafhankelijke deskundigen) per 1 juli 2014 (inclusief de aanpassing van de fondsdocumenten, de uitwerking van reglementen voor de nieuwe organen en de vaststelling van de profielen van de nieuwe functionarissen)
- de representativiteit van BPF Schilders en de nieuwe aanvraag van de verplichtstelling van het pensioenfonds door sociale partners
- de voorbereiding op het nieuwe Financieel Toetsingskader en de aanpassing van de pensioenregeling hierop
- de uitvoering van een nieuwe ALM-studie en de vaststelling van een nieuw Beleggingsplan 2015
- de strategie van het pensioenfonds op de middellange termijn (2015 - 2017)
- de aanpassing van de pensioenregeling in verband met het nieuwe fiscale kader voor de aanvullende pensioen (Witteveenkader) en het nieuwe fiscale kader voor IB-ondernemers
- de communicatie van alle veranderingen naar de actieve deelnemers, de aangesloten werkgevers en zelfstandigen, de pensioengerechtigden en sociale partner
- de uitvoering van vervolgonderzoeken naar aanleiding van het in 2013 uitgevoerde Quinto-P onderzoek en de besluitvorming over de vervolgacties naar aanleiding daarvan
- de besluitvorming over de pensioenpremies en de toeslagverlening in 2014
- de uitwerking van een nieuw risicoframework in verband met de overgang naar PGGM
- de uitwerking van het beleid Maatschappelijk Verantwoordelijk Beleggen en het uitsluitingsbeleid in de nieuwe situatie bij PGGM
- de vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening over het jaar 2013 en de opvolging van de aanbevelingen van de actuaris, de accountant, de raad van toezicht en het Verantwoordingsorgaan naar aanleiding daarvan
- de actualisatie van alle fondsdocumenten zoals de ABTN, het pensioenreglement en het uitvoeringsreglement in verband met alle wijzigingen en de vaststelling daarvan
- de afronding van het DNB-themaonderzoek naar de beleggingen van het fonds in private equity en hedge funds
- de actualisatie en aanscherping van het integriteitsbeleid van het pensioenfonds
- de naleving van de Code Pensioenfondsen
- de beheersing van de premieachterstand in verband met de slechte financiële economische situatie in de Schilderssector

- het sluiten van een geactualiseerde Nadere Overeenkomst en SLA inzake Vermogensbeheer en advisering over financierings- en ALM-beleid, advies beleggingsbeleid en fiduciair advies met PGGM

In het verslag van het bestuur worden de bovengenoemde onderwerpen nader toegelicht.

Evaluatie

In december 2013 hebben de voorzitters evaluatiegesprekken met alle individuele bestuursleden gevoerd en daarover op 6 februari 2014 verslag gedaan aan het bestuur. Naar aanleiding van de evaluatie zijn verbeteracties uitgevoerd met betrekking tot de prioriteitstelling van de tijdens de bestuursvergadering te bespreken onderwerpen, de formulering van de aan het bestuur voorgelegde notities en de uitwerking van de notulen van de bestuursvergaderingen. Er is gesproken over de efficiëntere inrichting en ontlasting van de bestuursvergaderingen door de instelling van een Pensioencommissie die de taak heeft om het bestuur te adviseren over de aanpassingen in het pensioenreglement en over individuele situaties en vrijstellingsverzoeken. In verband met de invoering van het nieuwe bestuursmodel is het bestuur gestopt met het gescheiden vooroverleg van de werkgevers- en werknemersdelegatie, voorafgaand aan de bestuursvergaderingen. Een belangrijke uitkomst was ook dat het bestuur meer tijd wilde inruimen voor de bespreking van ontwikkelingen op maatschappelijk- en pensioengebied en de strategie van het pensioenfonds op middellange termijn. Dit is ingevuld door het houden van een tweedaagse strategiesessie op 16 en 17 oktober 2014 waarin het bestuur gesproken heeft over de strategische doelstellingen van het fonds in de periode 2015 – 2017.

Het bestuur heeft in het verslagjaar tevens besloten om, in zijn nieuwe samenstelling, in het eerste kwartaal van 2015 voor de tweede maal een brede evaluatie van zijn functioneren uit te voeren onder (externe) begeleiding. Deze heeft plaatsgevonden op 6 maart 2015 onder begeleiding van de Governance University Advisory (GUA). Ook de eerste bestuurlijke zelfevaluatie in december 2012 is onder begeleiding van de GUA uitgevoerd.

Werkzaamheden commissies

Audit commissie

Door een groeiende behoefte aan professionalisering heeft het bestuur in 2013 gekozen voor de instelling van een Auditcommissie, als opvolger van de werkgroep risicomanagement.

De Auditcommissie heeft als taak om op systematische en pro actieve wijze alle risico's van het fonds te inventariseren, te monitoren en het bestuur te adviseren over adequate maatregelen om deze risico's te beheersen of te mitigeren.

De samenstelling van de commissie, die in 2014 met haar werkzaamheden is begonnen, bestaat uit drie bestuursleden en een onafhankelijke risicomanager.

De Auditcommissie heeft in 2014 iedere twee maanden vergaderd. Daarnaast hebben er twee themasessies plaatsgevonden.

De Auditcommissie had als hoofdtaken in 2014:

- het monitoren van het bestaande risicoraamwerk en risicoregister
- nagaan of en in hoeverre het bestaande risicoraamwerk voldoet aan de eisen en ambities van integraal risicomanagement.

Wat betreft dit laatste heeft de commissie een model uitgewerkt waarbij langs de lijnen van de vier belangrijkste risicocategorieën (Strategisch, Governance, Financieel en Operationeel) alle voor het fonds relevante risico's zijn gedefinieerd en uitgewerkt, de zogeheten Risico-UFO. Dit model is begin 2015 door het bestuur aangenomen.

Pensioencommissie

De Pensioencommissie is verantwoordelijk voor de voorbereiding van bestuursbesluiten over (de aanpassing van) het pensioenreglement en met de voorbereiding van bestuursbesluiten over individuele gevallen en vrijstellingsverzoeken. De commissie adviseert het bestuur hierover.

De samenstelling van de commissie, die in 2014 met haar werkzaamheden is begonnen, bestaat uit tenminste drie bestuursleden. Tenminste twee commissieleden zijn afkomstig uit een van de drie dragende organisaties.

De Pensioencommissie heeft het bestuur in 2014 geadviseerd over de onderstaande onderwerpen:

- De administratieve invulling van het fiscaal kader voor IB ondernemers. De wijzigingen van het pensioenreglement als gevolg van het nieuwe fiscale kader voor IB-ondernemers per 1 januari 2015 hebben ook gevolgen voor de administratieve uitvoering van de pensioenregeling, bijvoorbeeld voor wat betreft het aanleveren van gegevens door de IB-ondernemer, de vaststelling van het pensioengevend inkomen, de controle van de aangeleverde gegevens over de fiscale winst.
- Het laten vervallen van de mogelijkheid tot het kiezen van een pensioenloon door de deelnemer directeur.
- De administratieve invulling van de ANW-Vangnetregeling voor wat betreft de deelname tijdens faillissement en de aansluiting bij de WW-uitkeringen voor wat betreft de toekenning van premievrije voortzetting.
- Bijzonder Partner Pensioen terug naar de deelnemer. Als gevolg van wetswijzigingen is het mogelijk om het bijzonder partnerpensioen, bij vooroverlijden van de ex-partner, terug te laten vloeien naar de deelnemer in plaats van naar het pensioenfonds.
- Het laten vervallen per 29 december 2014 van de overgangsregeling voor arbeidsongeschikte deelnemers die voor 1 januari 2006 recht hadden op premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid. Na grondige afweging en consultatie van een extern adviseur en belastingdienst heeft het bestuur het advies van de commissie gevolgd om de overgangsregeling te laten vervallen en de deelnemers te harmoniseren conform de pensioenregeling 2015. Hiermee is een aanzienlijke vereenvoudiging van de pensioenregeling gerealiseerd
- De aanpassing van het pensioenreglement aan bijvoorbeeld de wijzigingen in het wettelijk kader voor de aanvullende pensioenen (Witteveenkader 2015), het fiscaal kader voor IB-ondernemers 2015, de wijzigingen in de inkoopregeling en andere wijzigingen van de pensioenregeling die in het verslagjaar zijn doorgevoerd.
- Individuele situaties van deelnemers: de Pensioencommissie heeft het bestuur geadviseerd over de behandeling van circa 13 verzoeken/situaties van individuele deelnemers met individuele vragen en 2 vrijstellingsverzoeken
- De aanpassing van het reglement van de Pensioencommissie.

Commissie communicatie

De bestuurlijke commissie communicatie houdt zich bezig met de externe communicatie van BPF Schilders en fungeert daarbij als klankbord voor de uitvoeringsorganisatie. De commissie adviseert het bestuur over het communicatiebeleid, het jaarlijkse communicatieplan en de uitvoering daarvan.

De commissie communicatie van BPF Schilders bestaat uit vijf vertegenwoordigers uit het bestuur (twee van werkgeverszijde, twee van werknemerszijde en een namens de zelfstandigen).

Tijdens de commissievergaderingen is in het bijzonder het volgende aan de orde geweest.

- De externe begeleiding en berichtgeving van de transitie aan werkgevers, actieve deelnemers en pensioengerechtigden vindt plaats onder de noemer 'Samen onderweg'.
- Periodiek doet BPF Schilders onderzoek naar de opvattingen en (pensioen)beleving van zijn deelnemers. In 2014 gebeurde dat door deelname, samen met twintig andere pensioenfondsen, aan het zogeheten BOP-onderzoek, uitgevoerd door TNS/NIPO. BOP staat voor Benchmark Onderzoeksplatform voor Pensioenfondsen. De resultaten van het BOP-onderzoek zijn in december 2014 bekend geworden en worden verwerkt in het communicatiejaarplan 2015 dat in de eerste bestuursvergadering van 2015 zal worden vastgesteld.
- Op het gebied van de uitvoering van het jaarlijkse communicatiebeleid passeerden ter beoordeling en evaluatie onder andere de jaarlijkse individuele pensioensprekuren, regionale presentaties en gastlessen op vakscholen in het land. Daarnaast werd ruimschoots aandacht besteed aan de pensioenbladen, digitale nieuwsbrieven, de website (waaraan enkele filmpjes werden toegevoegd) en het Uniform Pensioenoverzicht.
- Het communicatieplan (en afgeleide actieplannen) bevatte ook enkele eenmalige acties, waaronder een actie ter stimulering van de pensioenbewustwording onder 55-plussers, de ontwikkeling van een toolbox voor grotere werkgevers om de participatie in de pensioenvoorlichting aan hun werknemers te bevorderen en uiteraard de communicatie van eerder genoemde wijziging van de pensioenregeling per 1 januari 2015. Bovendien werden voorbereidingen getroffen voor de inzet van leermeesters bij het bevorderen van het pensioenbewustzijn onder jongeren in de branche.

Beleggingsadviescommissie

De beleggingsadviescommissie ("BAC") adviseert het bestuur over het beleggingsbeleid, de uitvoering daarvan en de monitoring daarop. De BAC rapporteert aan het bestuur via adviezen en de verslagen van haar vergaderingen.

De BAC bestaat uit vier onafhankelijke externe deskundigen. Vier vertegenwoordigers uit het bestuur nemen als toehoorder aan de vergadering deel, waaronder het onafhankelijke bestuurslid met de portefeuille vermogensbeheer en het onafhankelijke bestuurslid met de portefeuille risicomanagement. De onafhankelijke externe deskundigen van de BAC worden benoemd door het bestuur. Het voorzitterschap van de BAC wordt bekleed door één van de externe leden.

De BAC heeft in 2014 zes maal vergaderd in nagenoeg volledige bezetting, waarvan een vergadering gezamenlijk met het bestuur.

- De BAC heeft het bestuur geadviseerd over de Economische Toekomstverwachtingen, de ALM-nota en het Beleggingsplan, wat onder meer de strategische benchmark, wettelijke normportefeuille en het risicobudget bevat.
- Daarnaast heeft de BAC het bestuur positief geadviseerd over het laten aflopen van de aandelencollar en het verkopen van de swaptions en aankopen van swaps.
- De BAC heeft naar aanleiding van de bespreking van de Investment Cases voor de beleggingscategorieën infrastructuur, private equity en vastgoed het bestuur geadviseerd
- Haar monitorende taak heeft de BAC ingevuld met analyse van de maand- en kwartaalrapportages beleggingen, de Eurocrisismonitor en verschillende ad-hoc rapportages van de uitvoeringsorganisatie.

De evaluatie over 2014, vormgegeven door een enquête en een open gesprek tussen de BAC-leden en een afvaardiging van het bestuur, was vooral gericht op de rolvulling van de BAC als gremium en van de individuele leden en de samenwerking met het bestuur en de uitvoeringsorganisatie.

Algemene mening was dat de BAC een goede samenstelling kent van betrokken en deskundige leden, die elkaar goed aanvullen, in staat zijn het bestuur goed te adviseren en ruim voldoende kritisch tegenwicht bieden richting de uitvoeringsorganisatie.

Het verloop van de vergaderingen kent wel ruimte voor verbetering. Tussen open, diepgaande discussies en à tempo besluiten over de advisering treedt nog wel eens spanning op. Afgesproken is in 2015 de agenda intensiever te beheren onder regie van de voorzitter in samenwerking met het bestuur en de uitvoeringsorganisatie. Daarnaast zal in 2015 meer aandacht zijn voor advisering vanuit een langetermijnvisie.

Deelnemersraad (in functie tot 30 juni 2014)

De deelnemersraad adviseert het bestuur van BPF Schilders desgevraagd of uit eigen beweging over aangelegenheden die de Stichting betreffen. In ieder geval adviseert de deelnemersraad het bestuur over maatregelen van algemene strekking, wijziging van statuten en reglementen, vaststelling van het jaarverslag, wijziging van de hoogte van de ingegane pensioenen. Alle bevoegdheden staan genoemd in het reglement van de deelnemersraad dat van toepassing was tot en met 30 juni 2014. In het kader van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen heeft BPF Schilders gekozen voor een paritair bestuursmodel met een raad van toezicht en een Verantwoordingsorgaan. Het nieuwe Verantwoordingsorgaan is zijn werkzaamheden gestart op 1 juli 2014. De deelnemersraad heeft zijn taken met ingang van 30 juni 2014 beëindigd.

Samenstelling

De deelnemersraad bestond uit zestien raadsleden (één lid namens de werkgeversorganisatie OnderhoudNL, tien leden namens FNV Bouw, waarvan vijf gepensioneerden, vier leden namens CNV Vakmensen waarvan twee gepensioneerden en een lid namens de ANBO).

Vergaderingen

De deelnemersraad vergaderde in 2014 vier maal en een keer gezamenlijk met het bestuur van BPF Schilders.

Uitgebrachte adviezen

In 2014 heeft de deelnemersraad het bestuur over de volgende onderwerpen geadviseerd:

- De wijziging van het uitvoeringsreglement van BPF Schilders. De deelnemersraad heeft het bestuur hier positief over geadviseerd.
- De wijziging van het reglement van BPF Schilders. De wijzigingen van het reglement zijn onder andere een gevolg van de wijziging van het Witteveenkader en het fiscaal kader IB-ondernemers. De deelnemersraad heeft het bestuur positief geadviseerd over de wijziging van het reglement. Aanvullend adviseerde de deelnemersraad om veel aandacht te besteden aan de communicatie over het nieuwe pensioenreglement en het fiscaal kader voor zelfstandigen. Verder heeft de deelnemersraad het bestuur verzocht om een aanvullende adviesaanvraag ten aanzien van de wijze van invulling van de harmonisatie van opgebouwde pensioenrechten naar 67 jaar.
- Het jaarverslag 2013: Jaarlijks adviseert de deelnemersraad het bestuur over het jaarverslag van het voorgaande jaar. Ook in 2014 heeft de deelnemersraad het bestuur positief geadviseerd over het jaarverslag van 2013.
- Toeslagverlening per week 25 van 2014: de deelnemersraad heeft het bestuur geadviseerd om de rechten en aanspraken uit de DAP en de uit de LAP regeling en de ingegane ANW uitkeringen per week 25 niet te verhogen.
- Investment beliefs: het bestuur van BPF Schilders heeft de deelnemersraad gevraagd het bestuur te adviseren over zijn voorgenomen besluit om de investment beliefs van BPF Schilders vast te stellen. Omdat de deelnemersraad nog een aantal vragen had over dit onderwerp is besloten dat het nieuwe Verantwoordingsorgaan het bestuur over dit onderwerp zal adviseren.

- Wijziging statuten: In verband met de introductie van het nieuwe bestuursmodel diende de statuten gewijzigd te worden met ingang van 1 juli 2014. De deelnemersraad heeft het bestuur positief geadviseerd over de wijziging van de statuten.
- Wijziging ABTN: de deelnemersraad heeft het bestuur positief geadviseerd over zijn voorgenomen besluit om de ABTN te wijzigen.

Overige behandelde onderwerpen

De deelnemersraad behandelde de stand van zaken van het nieuw bestuursmodel, actuele ontwikkelingen, Z-score en performancetoets.

Verantwoordingsorgaan

In het kader van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen heeft BPF Schilders gekozen voor een paritair bestuursmodel met een raad van toezicht en een Verantwoordingsorgaan. Het nieuwe Verantwoordingsorgaan is zijn werkzaamheden gestart op 1 juli 2014. Het oude Verantwoordingsorgaan heeft zijn taken met ingang van 30 juni 2014 beëindigd.

Het Verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Daarnaast heeft het Verantwoordingsorgaan het recht om advies uit te brengen over een aantal onderwerpen zoals de vorm, inrichting en samenstelling van het intern toezicht, het vaststellen en wijzigen van de vergoedingsregeling voor bestuursleden, het wijzigen van het beleid ten aanzien van het Verantwoordingsorgaan en het vaststellen en wijzigen van de interne klachten- en geschillenprocedure. Tot slot heeft het Verantwoordingsorgaan bij BPF Schilders ook bovenwettelijke adviesbevoegdheden gekregen.

Samenstelling oude Verantwoordingsorgaan (tot 1 juli 2014)

Het Verantwoordingsorgaan bestond tot 1 juli 2014 uit zes leden. Twee leden namens de werkgeverorganisatie (een lid namens OnderhoudNL en een vacature), twee leden namens de actieve deelnemers (een lid namens FNV Bouw en een lid namens CNV Vakmensen) en twee leden namens de gepensioneerden (een lid namens FNV Bouw en een lid namens CNV Vakmensen).

Vergaderingen

Het oude Verantwoordingsorgaan heeft in 2014 vier maal vergaderd en eenmaal vergaderd samen met het bestuur van BPF Schilders.

Uitgebrachte adviezen

Het oude Verantwoordingsorgaan heeft in 2014 (behalve de adviezen die bij het oordeel over 2013 zijn inbegrepen) geen adviezen uitgebracht aan het bestuur.

Oordeel Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan heeft in 2014 bij zijn oordeel over het handelen van het bestuur in 2013 zich vooral geconcentreerd op de thema's overgang van BPF Schilders van A&O Services naar PGGM, het nieuwe bestuursmodel en de relatie bestuur/DNB. Het Verantwoordingsorgaan heeft positief geoordeeld over het handelen van het bestuur in 2013 en heeft daarnaast het bestuur aanbevolen om kosten van de huidige governance goed te monitoren, blijvende aandacht te schenken aan selectie, monitoring en evaluatie van externe vermogensbeheerders en de krimp van de bedrijfstak en de gevolgen daarvan voor BPF Schilders goed te monitoren.

Samenstelling nieuwe Verantwoordingsorgaan (vanaf 1 juli 2014)

Het Verantwoordingsorgaan bestaat vanaf 1 juli 2014 uit achttien leden. Drie leden als vertegenwoordigers van de werkgevers te benoemen door werkgeversorganisatie (OnderhoudNL), twaalf leden naar rato verdeeld tussen de vertegenwoordigers van de deelnemers die geen zelfstandigen zijn. Voor werkgevers drie vertegenwoordigers, voor zzp'ers drie vertegenwoordigers, voor werknemers zes vertegenwoordigers en voor pensioengerechtigden zes vertegenwoordigers.

Vergaderingen

Het nieuwe Verantwoordingsorgaan heeft vanaf 1 juli 2014 drie maal vergaderd en eenmaal vergaderd samen met het bestuur van BPF Schilders. Daarnaast hebben de leden van het Verantwoordingsorgaan een introductie cursus pensioen gevolgd (drie dagen).

Evaluatie oordeel over 2013

In 2014 heeft het verantwoordingsorgaan een oordeel uitgesproken over het handelen van het bestuur in 2013. Dit is gebeurd na bestudering van het jaarverslag van 2013, de jaarrekening 2013 en aanvullende informatie. Daarbij is gekeken naar het beleid van het bestuur, de uitvoering van het beleid en de beleidskeuzes voor de toekomst. In zijn oordeel over het handelen van het bestuur in het jaar 2013 heeft het verantwoordingsorgaan bijzondere aandacht geschonken aan de overgang van BPF Schilders van A&O Services naar PGGM, het nieuwe bestuursmodel en de relatie bestuur/De Nederlandsche Bank (DNB).

Naar aanleiding van zijn oordeel over 2013 heeft het verantwoordingsorgaan enkele aanbevelingen gedaan aan het bestuur. Het verantwoordingsorgaan heeft het bestuur in 2014 als volgt geadviseerd:

- Het verantwoordingsorgaan heeft het bestuur geadviseerd om het nieuwe verantwoordingsorgaan in de toekomst eerder te betrekken als er sprake is van grote trajecten zoals in 2013 de overgang van de uitvoering van de pensioenregeling van BPF Schilders van A&O Services naar PGGM.
- Het verantwoordingsorgaan heeft het bestuur geadviseerd om de krimp van de sectoren en de mogelijke impact die deze krimp kan hebben op de continuïteit van BPF Schilders goed te blijven monitoren.
- Het verantwoordingsorgaan heeft het bestuur geadviseerd om in de toekomst voldoende tijd uit te trekken voor processen zoals de verkiezing van pensioengerechtigden in het verantwoordingsorgaan en de voordracht van een bestuurslid namens de pensioengerechtigden.

Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat het bestuur op een zorgvuldige wijze met de adviezen van het verantwoordingsorgaan is omgegaan. Het bestuur verzamelt alle adviezen en opmerkingen die zij van de certificerende actuaris, de accountant, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan naar aanleiding van het jaarverslag ontvangt en monitort gedurende het jaar hoe de verschillende adviezen/aanbevelingen worden geïmplementeerd. Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat er in 2014 regelmatig overleg is geweest tussen het dagelijks bestuur van het verantwoordingsorgaan en de voorzitters van het bestuur waarin onderwerpen als de transitie van BPF Schilders van A&O Services naar PGGM en de continuïteit van BPF Schilders uitgebreid aan de orde zijn geweest. Daarnaast zijn deze onderwerpen ook uitvoerig besproken in het halfjaarlijks overleg van het verantwoordingsorgaan en het bestuur van BPF Schilders.

Oordeel over het handelen van het bestuur in 2014

Het verantwoordingsorgaan heeft in 2015 het handelen van het bestuur in 2014 beoordeeld. Het verantwoordingsorgaan heeft dit gedaan aan de hand van onder andere de volgende documenten: het jaarverslag en de jaarrekening 2014, actuariële rapportages, notulen van het bestuur en de verschillende bestuurscommissies en het verslag van de raad van toezicht. Met name de bevindingen van de raad van toezicht zijn een belangrijke bron geweest voor het verantwoordingsorgaan in de totstandkoming van zijn oordeel over het handelen van het bestuur in 2014.

Bij zijn oordeel over 2014 heeft het verantwoordingsorgaan de volgende vier aandachtsgebieden nader bestudeerd:

1. Communicatie van BPF Schilders
2. Transitie van BPF Schilders van A&O Services naar PGGM
3. Implementatie van het nieuwe financieel toetsingskader
4. Risicomanagement en compliance

In het proces om te komen tot een oordeel over het handelen van het bestuur in 2014 heeft het verantwoordingsorgaan de volgende overwegingen meegenomen:

1. Communicatie van BPF Schilders

- a) Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat het bestuur een goed communicatiebeleid heeft geïmplementeerd en dat het open staat voor innovaties.
- b) Het bestuur maakt jaarlijks een jaarplan.
- c) Het bestuur heeft heldere communicatiedoelstellingen geformuleerd.
- d) Het bestuur laat de communicatiemiddelen toetsen door een klantenpanel. Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat de toetsing van de communicatiemiddelen door het klantenpanel in 2014 niet voldoende tot zijn recht is gekomen. Het verantwoordingsorgaan heeft vernomen dat het bestuur dit als aandachtspunt heeft opgenomen voor 2015.
- e) Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat het bestuur voldoet aan de wettelijke verplichtingen vanuit de pensioenwet.
- f) De website van BPF Schilders is toegankelijk en alle benodigde informatie is er te vinden, tevens is de actuele stand van de dekkingsgraad op de website te vinden.

Het verantwoordingsorgaan is van mening dat het communicatiebeleid van BPF Schilders als voldoende kan worden beoordeeld.

2. Transitie van BPF Schilders van A&O Services naar PGGM

- a) Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat de transitie van het vermogensbeheer van A&O Services naar PGGM binnen de gestelde planning heeft plaats gevonden en dat het bestuur voldoende grip op het transitieproces van vermogensbeheer heeft gehad.
- b) Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat de transitie van de pensioenadministratie en de bestuursadvisering/ondersteuning van A&O Services naar PGGM vertraging heeft opgelopen.
- c) Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat het bestuur weliswaar in control is gebleven ten aanzien van de transitie van de pensioenadministratie, maar het verantwoordingsorgaan heeft ook geconstateerd dat het bestuur daarbij deels afhankelijk is geweest van PGGM.
- d) Het bestuur heeft hierop gereageerd door externe hulp in te schakelen om zodoende te borgen dat het bestuur voldoende countervailing power heeft ten aanzien van PGGM.
- e) Het bestuur heeft er zorg voor gedragen dat PGGM verschillende noodscenario's voor de transitie van de pensioenadministratie heeft uitgewerkt.
- f) Het verantwoordingsorgaan heeft tevens geconstateerd dat het bestuur de afspraken ten aanzien van de overgang van de uitvoering van BPF Schilders van A&O Services naar PGGM zoals geformaliseerd in de adviezen van het oude verantwoordingsorgaan en de voormalige deelnemersraad is nagekomen.

Het verantwoordingsorgaan is van mening dat het oordeel over de transitie als voldoende kan worden gekwalificeerd.

3. Implementatie van het nieuwe financieel toetsingskader

- a) Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat het bestuur op tijd is begonnen met de voorbereidingen van de implementatie van het nieuwe financiële toetsingskader.
- b) Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat het bestuur zich ten aanzien van het nieuwe financiële toetsingskader op tijd en goed heeft laten adviseren door

verschillende partijen waaronder de uitvoerder van BPF Schilders (A&O Services/PGGM).

- c) De bestuursleden hebben zich goed voorbereid op het nieuw financieel toetsingskader.
- d) Het bestuur heeft de sociale partners op tijd geïnformeerd over de uitvoering van de pensioenregeling onder het nieuwe financiële toetsingskader en de implicaties voor de ambities en de risicohouding van het fonds.
- e) Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat het bestuur alle belangrijke stakeholders van het fonds (zoals raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan) goed heeft geïnformeerd over de voortgang van het proces.

Het verantwoordingsorgaan is van mening dat het bestuur zich goed heeft voorbereid op de introductie van het nieuwe financiële toetsingskader.

4. Risicomanagement en compliance

- a) Het verantwoordingsorgaan heeft zich in een gesprek met de raad van toezicht laten informeren over de bevindingen van de raad van toezicht over het risicomanagement en compliance en geconstateerd dat de raad van toezicht hier positief over was maar dat de raad van toezicht zich afvraagt hoe het bestuur omgaat met de risico's van BPF Schilders op langere termijn.
- b) Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat het bestuur een goede invulling heeft gegeven aan het risicomanagement en de compliance.
- c) Het verantwoordingsorgaan heeft bijzondere aandacht voor de problematiek rondom de verplichtstelling en heeft geconstateerd dat het bestuur dit onderwerp hoog op de agenda heeft staan en ook in control is gebleven ten aanzien van de verplichtstellingsproblematiek.
- d) Het verantwoordingsorgaan acht maatschappelijk verantwoord beleggen een essentieel onderdeel in het kader van de reputatie en integriteit van het pensioenfonds.
- e) Het verantwoordingsorgaan heeft nog geen goed beeld of het beleid van BPF Schilders ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen bij PGGM op eenzelfde manier wordt voortgezet zoals dat bij A&O Services het geval is geweest.

Het verantwoordingsorgaan is van mening dat het risicomanagement en compliance als voldoende kan worden beoordeeld.

Eindoordeel:

Het verantwoordingsorgaan oordeelt positief over het handelen van het bestuur in 2014. Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat het bestuur zorgvuldig is omgegaan met de aanbevelingen die het verantwoordingsorgaan in 2014 heeft gegeven aan het bestuur. Het verantwoordingsorgaan heeft vastgesteld dat 2014 wederom voor BPF Schilders een zeer uitdagend jaar is geweest waar een groot aantal belangrijke onderwerpen zijn samengekomen. Het verantwoordingsorgaan is van oordeel dat het bestuur de verschillende onderwerpen zorgvuldig en voortvarend heeft aangepakt.

Aanbevelingen van het verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan heeft de volgende aanbevelingen voor het bestuur:

1. Het verantwoordingsorgaan adviseert het bestuur om er voor te zorgen dat BPF Schilders in 2015 weer beschikt over klantenpanel dat in staat is om de communicatie van BPF Schilders te toetsen.
2. Het verantwoordingsorgaan heeft ten aanzien van de transitie van de pensioen administratie en de bestuursadvisering/ondersteuning van A&O Services naar PGGM geconstateerd dat het een moeilijke, uitdagende periode is waarbij het bestuur van BPF schilders grotendeels afhankelijk is van de nieuwe uitvoeringsorganisatie PGGM. Het verantwoordingsorgaan raadt het bestuur aan om hier het komende jaar extra aandacht aan te geven en zonodig externe hulp in te schakelen om er voor te zorgen dat het bestuur voldoende countervailing power heeft ten aanzien van PGGM.
3. Het bestuur heeft voldoende aandacht gehad voor de afspraken over de transitie die zijn gemaakt met de voormalige deelnemersraad en het oude verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan raadt het bestuur aan om de gemaakte afspraken in het komende jaar extra aandacht te geven, mede omdat de transitie van de pensioen administratie en de bestuursadvisering/ondersteuning van A&O Services naar PGGM nog in volle gang is.
4. Het verantwoordingsorgaan adviseert het bestuur om in 2015 het onderwerp maatschappelijk verantwoord beleggen en de wijze waarop hier invulling aan wordt gegeven nadrukkelijk op de agenda te zetten en dit onderwerp ook frequent te bespreken met de verschillende stakeholders waaronder het verantwoordingsorgaan.

Reactie bestuur op het oordeel van het verantwoordingsorgaan

Tijdens de gezamenlijke vergadering met het VO op 18 juni 2015 heeft het bestuur kennis genomen van het oordeel van het VO over het handelen van het bestuur in 2014. Het bestuur is verheugd over het positieve oordeel van het VO en zal passende maatregelen nemen naar aanleiding van de aanbevelingen van het VO.

Het bestuur heeft kennis genomen van de aanbeveling van het VO om er voor te zorgen dat er in 2015 weer een klantenpanel is dat de communicatie van BPF Schilders toetst. Het klantenpanel in zijn oude vorm heeft in 2014 niet gefunctioneerd, omdat het, om diverse redenen, niet goed lukte om effectieve feedback van het panel te krijgen. Gedurende de transitie naar PGGM is er ook voor gekozen om geen prioriteit te geven aan het verbeteren van de effectiviteit van het klantenpanel.

Het bestuur onderschrijft dat het belangrijk en zinvol is om communicatie uitingen, voordat deze naar de deelnemers worden verzonden, voor te leggen en te toetsen bij een groep deelnemers. De bestuurlijke commissie communicatie is hierover ook in gesprek met uitvoeringsorganisatie PGGM. Er wordt momenteel een nieuw plan uitgewerkt. De kern daarvan is dat het fonds een grote groep van deelnemers (werknemers in loondienst, ondernemers en gepensioneerden) gaat werven die steeds, als ze daartoe bereid zijn, digitaal vragen mogen beantwoorden over hun waardering voor bijvoorbeeld het Pensioenblad of de begrijpelijkheid van brieven, brochures, teksten op de website e.d. Op deze laagdrempelige wijze kan de begrijpelijkheid en effectiviteit van communicatie-uitingen voor verzending naar de deelnemers worden getoetst. Het bestuur zal het VO in de loop van 2015 nader informeren over de voortgang van de uitwerking van het nieuwe plan.

Het bestuur onderschrijft de opmerking van het VO dat de transitie van de pensioenadministratie en de bestuursadvisering/ondersteuning van A&O Services naar PGGM een uitdagende periode is geweest. Vanzelfsprekend heeft het bestuur gedurende dit proces intensief samengewerkt met de nieuwe uitvoeringsorganisatie PGGM.

Het bestuur is zich er van bewust dat er sprake moet zijn van voldoende tegenwicht van het bestuur richting de nieuwe uitvoeringsorganisatie. Bij de invoering van het nieuwe bestuursmodel in 2014 heeft het bestuur daarom reeds een aantal belangrijke wijzigingen doorgevoerd in de bestuurlijke organisatie: het bestuur is uitgebreid met twee onafhankelijke bestuursleden met een specialisatie op het gebied van risicomanagement respectievelijk vermogensbeheer, er is een dagelijks bestuur ingesteld dat het aanspreekpunt is voor de uitvoeringsorganisatie bij de dagelijks uitvoering en er is een Auditcommissie ingesteld. In voorkomende gevallen heeft het bestuur, bij de transitie naar PGGM en bij de totstandkoming van het nieuwe beleggingsplan, ook externe en van de uitvoeringsorganisatie onafhankelijke expertise ingeschakeld. Naar de mening van het bestuur zijn er adequate waarborgen ingebouwd voor het tegenwicht van het bestuur richting de uitvoeringsorganisatie. Bij de herziening van de opzet van het risicomanagement die momenteel wordt uitgewerkt zal het bestuur nagaan of het tegenwicht ten opzichte van de uitvoeringsorganisatie verder kan worden versterkt en op welke wijze dit kan gebeuren.

Het bestuur waardeert het oordeel van het VO dat het bestuur voldoende aandacht heeft gehad voor de afspraken over de transitie die zijn gemaakt met de toenmalige deelnemersraad en het oude VO. Het bestuur zal de nakoming van de gemaakte afspraken ook in het lopende jaar blijven monitoren en zal dit tijdens het periodieke voorzittersoverleg ook met het VO bespreken.

In de contracten met PGGM is vastgelegd dat medio 2016 een evaluatie zal worden uitgevoerd van de dienstverlening van PGGM op het gebied van Pensioenbeheer, Beleidsadviesgeving Pensioenbeheer en Bestuursondersteuning. De ondersteuning van het VO zal door het bestuur worden meegenomen als afzonderlijk aandachtspunt in deze evaluatie. Ook is het bestuur bereid om de opmerkingen van het VO over de onderwerpen, criteria en de uitvoering van deze evaluatie mee te nemen.

Het bestuur onderschrijft het advies om in 2015 het onderwerp maatschappelijk verantwoord beleggen en de wijze waarop hieraan invulling wordt gegeven nadrukkelijk op de agenda te zetten. Dit is feitelijk al opgepakt. Het onderwerp maatschappelijk verantwoord beleggen staat namelijk regelmatig op de agenda van het bestuur. In 2014 is het beleid maatschappelijk verantwoord beleggen geactualiseerd en ingevoerd. In mei 2015 heeft het bestuur besloten om ook de uitvoering van het beleid op het gebied van stemmen en engagement onder te brengen bij PGGM. Hierdoor wordt een betere aansluiting bereikt van de activiteiten op het gebied van stemmen en engagement bij het herziene beleid maatschappelijk verantwoord Beleggen. Ook wordt er hierdoor een betere aansluiting gerealiseerd op de invulling van het uitsluitingenbeleid. Tijdens de themavergadering op 10 september 2015 zal het bestuur opnieuw stilstaan bij het beleid maatschappelijk verantwoord beleggen. Het voornemen is om in 2016 ook een gezamenlijke themabijeenkomst met het VO te wijden aan het onderwerp maatschappelijk verantwoord beleggen.

Verantwoording van de raad van toezicht

Verslag van de raad van toezicht

De raad van toezicht is begin 2014 gestart. In de eerste helft van 2014 heeft de raad van toezicht zich ingewerkt in het fonds. Kennismakingsgesprekken zijn gevoerd met personen/organen die betrokken zijn bij BPF Schilders (bestuurders, het verantwoordingsorgaan, de directie van A&O Services, de extern accountant, de certificerend actuaaris en de externe risicomanager van het fonds). De raad van toezicht heeft tevens de fondsdocumenten bestudeerd.

Taken raad van toezicht

De taken van de raad van toezicht zijn:

- toezicht houden op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken in het pensioenfonds;
- toezicht houden op adequate risicobeheersing, in het bijzonder op de wijze waarop het bestuur omgaat met de risico's op de langere termijn;
- toezicht houden op evenwichtige belangenafweging door het bestuur en de organisatie van de checks en balances binnen het fonds;
- afleggen van verantwoording aan het verantwoordingsorgaan;
- het bestuur met raad terzijde staan waarbij de raad uit eigen beweging dan wel op verzoek van het bestuur kan handelen.

Werkwijze raad van toezicht

Basis van de werkzaamheden van de raad van toezicht is het document *werkwijze en werkplan van de raad van toezicht*. In dit document is de werkwijze opgenomen en zijn de vaste aandachtsgebieden en een aantal specifieke onderwerpen benoemd. Die aandachtsgebieden en specifieke onderwerpen zijn afgestemd met het bestuur van BPF Schilders.

De raad van toezicht past de toezichtcode 2014 van de Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector (VITP) toe en brengt ieder kwartaal verslag uit aan het bestuur door middel van een kwartaalrapportage.

Goedkeuring

De raad van toezicht verleent hierbij zijn goedkeuring aan het besluit van het bestuur tot vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening.

Terugblik op verslag van bevindingen van de raad van toezicht over 2013

De raad van toezicht heeft in zijn verslag over 2013 een aantal aanbevelingen gedaan aan het bestuur. Ten aanzien van de opvolging hiervan constateert de raad van toezicht:

1. De raad van toezicht heeft het bestuur in overweging gegeven energie te steken in het goed functioneren van alle organen. Dit terwijl alle reguliere activiteiten en te behandelen dossiers geen nadeel mogen ondervinden door de wijzigingen in de bestuurlijke aansturing.

De raad van toezicht constateert dat het bestuur deze aanbeveling heeft overgenomen. Het invullen van het nieuwe bestuursmodel is door het bestuur voortvarend ingevoerd: vanaf de zomer 2014 functioneert het model zoals beoogd. De overgang naar het nieuwe bestuursmodel heeft geen gevolgen gehad voor de behandeling van de overige dossiers. Het bestuur is op al deze dossiers 'in control' gebleven.

2. Transitie: besteed aandacht aan het 'in control' blijven, geef invulling aan de countervailing power, let op de kostenontwikkeling en een juiste maatvoering in de dienstverlening.

De raad van toezicht constateert dat het bestuur voldoende grip heeft op het proces van de transitie en dat het bestuur 'in control' is. Het bestuur vervult een actieve rol binnen de transitiewerkgroep. De transitiekosten worden beheerst doordat een vaste vergoeding is overeengekomen met PGGM. Over de invulling van de countervailing power heeft de raad van toezicht in 2014 een dialoog gevoerd met het bestuur.

3. Toekomst fonds: De raad van toezicht geeft het bestuur in overweging, ondanks het feit dat er vele strategische vraagstukken zijn die betrekking hebben op de toekomst van het fonds, eerst de inrichting, bezetting en het inwerken van de nieuwe organen af te ronden, vervolgens de transitie naar PGGM af te ronden en daarna te starten met vraagstukken die verder in de toekomst liggen.

Het bestuur heeft deze aanbeveling ter harte genomen. Het bestuur is in het najaar van 2014 begonnen met de invulling van de strategische vraagstukken van het fonds op de lange termijn, nadat de invulling van het nieuwe bestuursmodel was afgerond. De raad van toezicht heeft kennis genomen van het feit dat op dat moment de transitie naar PGGM nog niet was afgerond door uitstel van de transitie.

4: De raad van toezicht adviseert een paragraaf 'boetes en dwangsommen' op te nemen in het jaarverslag. Dit is een verplicht onderdeel in de jaarverslaggeving bij pensioenfondsen.

De raad van toezicht constateert dat deze paragraaf is opgenomen in het jaarverslag.

5: Uitvoeringskosten: de raad geeft als aanbeveling om veel en blijvende aandacht te besteden aan kostenbeheersing. Het verdient aanbeveling om in de toekomst in een apart hoofdstuk van het jaarverslag het beleid van het bestuur toe te lichten.

De raad van toezicht constateert dat het bestuur de aanbeveling van de raad van toezicht heeft overgenomen.

Bevindingen en aanbevelingen over 2014

A. Transitie: overgang A&O Services en BPF Schilders naar PGGM

De transitie van BPF Schilders van A&O Services naar PGGM verloopt in twee fasen.

Allereerst is het vermogensbeheer van BPF Schilders overgeheveld naar PGGM. De raad van toezicht constateert dat het vermogensbeheer per 1 april 2014 is overgegaan en dat deze overgang succesvol was. Na de overgang zijn alle beleidsvormende, uitvoerende en controlerende processen met betrekking tot het vermogensbeheer op zorgvuldige wijze uitgevoerd.

Het tweede deel van de transitie betreft de overgang van de pensioenadministratie en de bestuursadvisering / -ondersteuning naar PGGM. Deze overgang stond oorspronkelijk gepland voor 1 januari 2015. In de zomer van 2014 heeft het bestuur onder meer op basis van informatie van PGGM besloten om de voorgenomen overgang per 1 januari 2015 uit te stellen tot 6 juli 2015. De raad van toezicht heeft het proces van deze transitie nauwlettend gevolgd. Dit is gebeurd door vergaderingen van de transitiewerkgroep als toehoorder bij te wonen en in alle overleggen met het bestuur hierover te spreken. De raad van toezicht vindt het positief dat PGGM vroegtijdig met een alternatief plan is gekomen. Het bestuur heeft intensief met PGGM overlegd over dit uitstel, de oorzaken daarvan, de gevolgen voor A&O-Services, de haalbaarheid en risico's van de herziene planning, etc., teneinde opnieuw in control te komen ten aanzien van het bijgestelde transitietraject.

Aanbeveling: De raad van toezicht adviseert het bestuur om na de transitiedatum - alle verworven inzichten ten aanzien van de transitieprocessen goed vast te leggen.

B. Governance

De raad van toezicht heeft beoordeeld waarom het bestuur heeft gekozen voor een paritair bestuursmodel, aangevuld met twee externe onafhankelijk deskundigen. Het bestuur heeft de voor- en nadelen van de verschillende modellen goed geïnventariseerd en zorgvuldig nagedacht over deze keuze. Voor de raad van toezicht is belangrijk of het bestuursmodel werkt zoals is beoogd en daarbij heeft de raad van toezicht twee vragen:

- is het dagelijks bestuur (bestaande uit de twee voorzitters en de twee onafhankelijk deskundigen) functioneel bezig en versterkt men elkaar in voldoende mate;
- hoe functioneren het (dagelijks) bestuur/de bestuurlijke commissies ten opzichte van elkaar en van de uitvoerder PGGM, waarbij het van belang is of het fonds voldoende countervailing power (tegenspel) heeft (biedt).

De raad van toezicht zal zich pas in 2015 een integraal oordeel vormen over de werking van de nieuwe governancestructuur van BPF Schilders. In 2014 was dat nog niet mogelijk omdat de raad van toezicht de uitkomsten van de zelfevaluatie van het bestuur nog niet heeft kunnen beoordelen. De zelfevaluatie van het bestuur heeft in het eerste kwartaal van 2015 plaatsgevonden.

De raad van toezicht heeft wel een aantal indrukken:

- de samenwerking tussen de verschillende organen van BPF Schilders verloopt goed
- de informatieverstrekking naar elkaar is toereikend en er is sprake van een open en constructieve sfeer
- er kunnen in de vergaderingen van de verschillende organen efficiëncyclagen worden gemaakt. Die kunnen worden gerealiseerd als de verschillende commissies op een effectieve wijze vergaderen en het bestuur voorzien van duidelijke adviezen.

C. Strategie van BPF Schilders

De raad van toezicht heeft in 2014 bijzondere aandacht gehad voor de problematiek rondom de representativiteit en de verplichtstelling van BPF Schilders. Met name de discussie over de positie van de zelfstandigen zonder personeel (zzp-ers) en de mogelijke gevolgen daarvan voor de verplichtstelling van BPF Schilders is een risico voor het toekomstige draagvlak van BPF Schilders. Het bestuur is samen met cao-partijen in gesprek gebleven met de zzp-organisaties en het bestuur heeft er veel aandacht aan geschonken om de zzp-ers bewust te maken van de voordelen van de pensioenregeling. De raad van toezicht heeft geconstateerd dat het bestuur het dossier inzake de verplichtstellingsdiscussie beheerst. Daarnaast heeft de raad van toezicht waardering voor het feit dat het bestuur eind 2014 is begonnen met herijking van de strategie van BPF Schilders, waarvan de uitwerkingen in de loop van 2015 duidelijk zullen worden.

D. Nieuw pensioencontract en nieuw Financieel Toetsingskader

De raad van toezicht constateert dat de vereiste aanpassingen in het pensioencontract met ingang van 2015 hebben plaatsgevonden.

De raad van toezicht heeft ook beoordeeld hoe het bestuur zich heeft voorbereid op de komst van het nieuwe financiële toetsingskader. Het bestuur en zijn verschillende commissies hebben zich goed laten informeren over de verschillende mogelijkheden, zodat met betrekking tot de uitgangspunten voor de ALM-studie een aantal keuzes is gemaakt. Deze keuzes zijn door het bestuur in 2015 onder de aandacht gebracht van sociale partners.

Overige werkzaamheden

De leden van de raad van toezicht hebben in 2014 ook diverse vergaderingen van commissies van het bestuur als toehoorder bijgewoond, als onderdeel van een verdere verdieping van de raad van toezicht in de processen bij BPF Schilders. De raad van toezicht heeft geconstateerd dat zijn aanbevelingen door de betreffende commissies goed worden opgevolgd.

De raad van toezicht heeft in 2014 ook twee keer een gesprek gehad met de toezichthouders van De Nederlandsche Bank (DNB). DNB achtte het belangrijk om in 2014, een jaar van grote uitdagingen voor BPF Schilders in verband met de transitie en de vele andere dossiers, van gedachten te wisselen met de raad van toezicht. Gespreksonderwerpen waren de transitie, de bestuurlijke effectiviteit, de bedrijfsvoering en de financiële opzet van BPF Schilders. De raad van toezicht heeft deze intensieve gesprekken als constructief ervaren.

Reactie bestuur op het oordeel van de raad van toezicht

Tijdens een gezamenlijke vergadering met de RvT op 21 mei 2015 heeft het bestuur kennis genomen van het verslag en de aanbevelingen van het de RvT over 2014. Het bestuur zal passende maatregelen nemen om deze aanbevelingen op te pakken.

Het bestuur onderschrijft de aanbeveling om na afloop van de transitie van de pensioenadministratie en de bestuursadvisering/-ondersteuning alle verworven inzichten ten aanzien van transitieprocessen goed vast te leggen. Het bestuur zal zich nog nader beraden over de wijze waarop dat zal gebeuren. Dit kan bijvoorbeeld door het opstellen van een evaluatie van het transitieproces en het uitwerken van de aandachtspunten, inzichten en verbetermogelijkheden die dit heeft opgeleverd.

De raad is van mening dat het bestuur zorgvuldig heeft nagedacht over de keuze voor het nieuwe bestuursmodel. Het bestuur heeft met waardering kennis genomen van de positieve indrukken die de raad heeft van de nieuwe governancestructuur en de verbeteringen en efficiëncyslagen die daarin nog kunnen worden gemaakt. Naar aanleiding van de op 6 maart 2015 uitgevoerde zelfevaluatie heeft bestuur zelf ook een aantal verbetermogelijkheden uitgewerkt die in de loop van 2015 worden opgepakt. Het bestuur is vanzelfsprekend bereid alle medewerking te verlenen aan de integrale oordeelsvorming van de raad over de werking van de nieuwe governancestructuur.

Het bestuur is tevreden dat de raad van mening is dat het bestuur het dossier inzake de verplichtstelling beheerst en dat de raad zijn waardering uitspreekt over het proces voor de herijking van de strategie dat in 2014 is gestart. Het dossier van de verplichtstelling en de wijze waarop de deelname van zelfstandigen aan de pensioenregeling vorm kan worden gegeven zullen ook in 2015 veel aandacht van het bestuur vragen. Op basis van de uitwerking van de diverse strategische doelstellingen voor de periode 2015 – 2017 en de gesprekken met de dragende organisaties daarover zal het bestuur in november 2015 een tijdens een themasessie de toekomststrategie van het pensioenfonds verder aanscherpen.

De invoering van het nieuwe Financieel Toetsingskader verloopt voorspoedig en volgens planning. Voor 1 juli 2015 zal de nieuwe financiële opzet van het pensioenfonds en de vertaling daarvan in de fondsdocumenten (pensioen- en uitvoeringsreglement, ABTN, het nieuwe strategische beleggingsplan 2015-2018 en een nieuw beleggingsplan voor de tweede helft van 2015 worden afgerond. Er heeft daarover tijdig afstemming plaatsgevonden met sociale partners en de fondsorganen (VO en RvT). Uiterlijk op 17 september 2015 zal bestuur de haalbaarheidstoets (inclusief kwantitatieve risicohouding) afronden inclusief de verwerking daarvan in een nieuwe versie van de ABTN.

Jaarrekening 2014

- Balans
- Staat van baten en lasten
- Kasstroomoverzicht
- Toelichting op de jaarrekening

Balans per 31 december 2014

(na bestemming van saldo van baten en lasten)

(bedragen * € 1.000)	Toelichting	2014	2013
ACTIVA			
Beleggingen			
Vastgoed en infrastructuur	3.2	456.691	448.440
Aandelen	3.3	2.076.252	1.832.690
Vastrentende waarden	3.4	3.320.510	2.391.026
Derivaten	3.5	1.060.294	367.024
Overige beleggingen	3.6	30.925	36.232
		6.944.672	5.075.412
Immateriële vaste activa	4	-	978
Vorderingen uit hoofde van beleggingen	5	18.858	8.159
Vorderingen en overlopende activa	6	28.746	31.258
Liquide middelen	7	12.790	-
Totaal activa		7.005.066	5.115.807
PASSIVA			
Reserves			
Algemene reserve	8	723.981	541.906
		723.981	541.906
Technische voorzieningen			
Voorziening pensioenverplichtingen	9	5.383.242	4.416.937
Overige technische voorzieningen	10	291	278
		5.383.533	4.417.215
Verplichtingen uit hoofde van beleggingen			
Derivaten	11	101.775	65.601
Schulden		698.539	7.861
		800.314	73.462
Overige schulden en overlopende passiva	12	97.238	83.224
Totaal passiva		7.005.066	5.115.807

Staat van baten en lasten 2014

(bedragen * € 1.000)	Toelichting	2014	2013
BATEN			
Premie bijdragen	16	125.712	133.575
Beleggingsopbrengsten	17	1.183.274	(46.073)
Overige baten	18	4.983	2.713
Totaal baten		1.313.969	90.215
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	19	131.099	130.350
Pensioenuitvoeringskosten	20	12.147	12.599
Mutaties voorziening pensioenverplichtingen	9		
Pensioenopbouw		91.894	110.020
Toeslagen		-	-
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen		16.505	15.988
Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitkeringen		(123.853)	(131.579)
Onttrekking uit voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten		(3.634)	(3.872)
Wijziging marktrente		953.048	(160.231)
Wijziging actuariële bestandresultaten		3.952	4.242
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		(476)	(450)
Inkoop rechten uit overgangsregeling		17.100	13.822
Overige mutaties		11.769	(4.628)
		966.305	(156.688)
Mutatie overige technische voorzieningen	10	13	18
Saldo overdrachten van rechten	21	527	1.355
Overige lasten	22	21.803	21.966
Totaal lasten		1.131.894	9.600
Saldo van baten en lasten		182.075	80.615

Actuariële analyse van het saldo van baten en lasten 2014

(bedragen * € 1.000)	<i>Toelichting</i>	2014	2013
Resultaat op premiebijdragen	23	5.046	(5.188)
Resultaat op beleggingen en verplichtingen	24	213.721	98.170
Resultaat op pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	25	(6.785)	1.929
Overige resultaten	26	(29.907)	(14.296)
Saldo baten en lasten		182.075	80.615

Bestemming van het saldo van baten en lasten

Het saldo van baten en lasten wordt geheel toegevoegd aan de reserves.

Kasstroomoverzicht 2014

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
<i>Kasstroom uit pensioenactiviteiten</i>		
Ontvangen premiebijdragen	133.756	136.235
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	1.763	951
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraars	1.026	1.056
Betaalde pensioenuitkeringen	(126.017)	(133.518)
Betaald in verband met overdracht van rechten	(2.628)	(2.325)
Betaalde premies herverzekeringen	(1.378)	(2.318)
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	(13.958)	(8.801)
Overige mutaties uit pensioenactiviteiten	20.226	(1.184)
<i>Totale kasstroom uit pensioenactiviteiten</i>	12.790	(9.904)
<i>Kasstroom uit beleggingsactiviteiten</i>		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	1.142.749	3.352.192
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten (incl. gerealiseerde resultaten derivaten)	76.130	231.065
Aankopen beleggingen	(1.283.107)	(3.553.072)
Betaalde vermogensbeheerkosten	(10.128)	(9.574)
Overige mutaties uit beleggingsactiviteiten	685.746	16.641
<i>Totale kasstroom uit beleggingsactiviteiten</i>	611.390	37.252
<i>Totale mutatie</i>	624.180	27.348
Totaal geldmarktbeleggingen (noot 3.4)	883.064	271.674
Liquide middelen pensioenactiviteiten (noot 7)	12.790	-
Stand per einde boekjaar	895.854	271.674
Stand per einde vorig boekjaar	271.674	244.326
<i>Mutatie in liquide middelen</i>	624.180	27.348

Voor toelichting zie noot 27 Toelichting op het kasstroomoverzicht.

Toelichting op de jaarrekening

1 Inleiding

1.1. Informatie over de stichting

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf (BPF Schilders), statutair gevestigd aan de Burgemeester Elsenlaan 321 te Rijswijk ZH, heeft als doel het bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf te zijn, waarin gelden in de vorm van premies, opbrengsten van beleggingen en andere baten worden bijeengebracht, strekkende tot verzekering van pensioenen voor alle personen die werkzaam zijn in de bedrijfstak. BPF Schilders kent regelingen voor vroegpensioen, ouderdomspensioen, nabestaandenpensioen en, tot en met 2005, invaliditeitspensioen.

1.2. Beschrijving van het pensioenreglement 2014

Pensioensysteem	Middelloonregeling
Vakantietoelage	8%
Pensioenleeftijd	65 jaar
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris minus franchise
Partnerpensioen	70% van het ouderdomspensioen
Wezenpensioen	14% van het ouderdomspensioen
<i>Voor deelnemers geboren na 1949:</i>	
Pensioengevend salaris	Maximum € 47.254,05; minimum € 19.144,35
Franchise	€ 13.291,43
Opbouwpercentage	1,75% van de pensioengrondslag
<i>Voor deelnemers geboren voor 1950:</i>	
Pensioengevend salaris	Maximum € 47.254,05; minimum € 28.755,68
Franchise	€ 22.061,03
Opbouwpercentage	1,75% van de pensioengrondslag
Opbouwpercentage vroegpensioen	1,67% van het (gemaximeerde) pensioengevende salaris

Op 20 november 2013 heeft de deelnemersraad van BPF Schilders het bestuur positief geadviseerd over het voorgenomen besluit van 7 november 2013 van het bestuur om het pensioenreglement te wijzigen.

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste wijzigingen:

- de wettelijke afkoopgrens is aangepast. Het afkoopbedrag in 2014 is € 458,06;
- in het reglement zijn de afkoopfactoren en de uitruilfactoren die geldig zijn vanaf 1 januari 2014 toegevoegd;
- cao-partijen hebben, na advies van het bestuur, de pensioenregeling op vijf punten aangepast. De onderstaande wijzigingen zijn doorgevoerd in het pensioenreglement:
 1. de definitie van aspirant-deelnemer is gewijzigd waardoor het aspirant-deelnemerschap niet meer gekoppeld is aan de leeftijd van 16 tot 18 jaar, maar is afhankelijk is van het uurloon;

2. om te blijven voldoen aan de eisen van de overheid is het opbouwpercentage verlaagd voor de deelnemers geboren op of na 1950 van 2% naar 1,75%;
 3. het toeslagenbeleid is aangepast. De ondergrens voor het toekennen van een toeslag is verhoogd van 110% naar 115%;
 4. begin 2013 is een overeenkomst getekend om de arbeidsmobiliteit van arbeidsongeschikten te vergroten. Cao-partijen hebben besloten om het convenant over te nemen en de pensioenregeling hierop aangepast;
 5. de keuzemogelijkheid hoog/laag na de 65-jarige leeftijd is mogelijk gemaakt. De deelnemer kan er nu voor kiezen om tot maximaal 70 jaar een hogere uitkering te ontvangen in de verhouding 100:75. Op deze wijze kan de deelnemer het AOW-gat na 65 jaar te dichten.
- De pensioengrondslag bij een verhoging van de mate van premievrije voortzetting wordt op een andere wijze vastgesteld. Bij een toename van de mate van premievrije voortzetting van pensioenopbouw is de pensioengrondslag op het moment van toename het uitgangspunt. Deze nieuwe grondslag kan hoger maar ook lager zijn dan een eerdere grondslag. Bij re-integratie buiten de bedrijfstak wijzigt de pensioengrondslag niet.
 - De voorwaarden van arbeidsongeschiktheid uit de ANW-vangnetregeling zijn gelijkgesteld met de voorwaarden uit de basisregeling. Ook het recht op premievrije voortzetting tijdens WW is voor iedereen verzekerd. De voorwaarden zijn gelijk aan de voorwaarden zoals deze gelden bij het O&O-fonds¹. Ook is de uitkeringsduur voor partners van een overleden deelnemer na 30 december 2013 verruimd tot de eerste dag van de maand waarin de partner de AOW-leeftijd bereikt of 67 jaar wordt, als de AOW-leeftijd later ligt dan 67 jaar.

1.2 Beschrijving van het uitvoeringsreglement 2014

Het uitvoeringsreglement is op 6 februari en 17 april 2014 gewijzigd. Het uitvoeringreglement is hierdoor in lijn met de pensioenregeling vanaf 2014. Naast deze wijzigingen is in het uitvoeringsreglement opgenomen dat BPF Schilders het recht heeft om de pensioenregeling (eenzijdig) te wijzigen indien het daarbij een zodanig zwaarwichtig belang heeft dat naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid het belang van dragende organisaties en/of deelnemers daarvoor moeten wijken.

2 Grondslagen

2.1 Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Vergelijking met vorig jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van vorig jaar.

Presentatiewijziging

In de jaarrekening 2014 hebben de volgende presentatiewijzigingen plaatsgevonden:

- In de mutaties voorziening pensioenverplichtingen heeft een verschuiving plaatsgevonden ad € 4.242.000 van de post overige mutaties naar wijziging actuariële

¹ Opleidings- en ontwikkelingsfonds voor het Schilders- en Onderhoudsbedrijf (O&O fonds)

bestandsresultaten. Deze wijziging wordt veroorzaakt door implementatie van een nieuw actuariel model waardoor resultaten beter kunnen worden toegewezen.

- In de balans zijn de vergelijkende cijfers (2013) ten aanzien van de post beleggingen aangepast om vergelijkbaarheid met cijfers 2014 te behouden. Hierbij is in de balans per 31 december 2014 onderscheid gemaakt naar de posten vorderingen uit hoofde van beleggingen en verplichtingen uit hoofde van beleggingen. Als gevolg hiervan zijn de posities van de beleggingen per beleggingscategorie aangepast.
- Door splitsing liquide middelen uit hoofde van pensioenactiviteiten en uit hoofde van beleggingsactiviteiten heeft een reclass plaatsgevonden van de balanspositie ultimo 2013 ad € 30.548.000 naar geldmarktbeleggingen als onderdeel van het belegd vermogen.
- De verplichting inzake de VPL – regeling ad € 89.259.000 (2013: € 69.694.000) is gereclassificeerd van de overige voorziening naar de overige schulden en overlopende passiva. Daarnaast is de mutatie ad € 19.565.000 (2013: € 7.525.000) van de VPL – regeling in de staat van baten en lasten gereclassificeerd naar overige lasten.

Verwerking

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen aan het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Als een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle toekomstige economische voordelen en risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Een verplichting wordt niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de verwachte uitstroom van middelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Saldering

Een financieel actief en een financieel passief worden gesaldeerd en als nettobedrag in de balans opgenomen als sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De rentebaten en rentelasten die samenhangen met gesaldeerd opgenomen financiële activa en passiva worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Waardering

Nagenoeg alle activa en enkele passiva van het pensioenfonds betreffen financiële instrumenten, inclusief derivaten. Financiële instrumenten worden op het moment van verkrijging gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, zijnde de reële waarde van het actief of de verplichting, vermeerderd met de transactiekosten. Vervolgens worden financiële activa en financiële verplichtingen op het volgende waarderingsmoment gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij anders vermeld.

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen goed geïnformeerde partijen die tot een transactie bereid zijn en die onafhankelijk van elkaar zijn. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de transacties niet in het kader van executie of liquidatie worden uitgevoerd.

De verplichtingen hebben voornamelijk betrekking op de voorziening pensioenverplichtingen die worden gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde betreft de contante waarde van de nominaal opgebouwde pensioenrechten. Bij de bepaling van de voorziening worden de actuariële bestandsgrondslagen gehanteerd. Voor de disconteringsvoet wordt uitgegaan van de nominale rentetermijnstructuur per balansdatum zoals die door DNB wordt gepubliceerd.

Waardeveranderingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van financiële instrumenten. Alle waardeveranderingen van beleggingen worden direct in de staat van baten en lasten opgenomen als beleggingsresultaten. Waardeveranderingen van andere financiële activa en financiële verplichtingen worden ook direct in het resultaat opgenomen onder beleggingsresultaten.

Vreemde valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum, zijnde de "WM company fixed Closing Spot rates (mid) at 16:00 hours UK time". Deze waardering is onderdeel van de waarderingsgrondslag reële waarde. Baten en lasten voortvloeiend uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

De koers op balansdatum van de euro ten opzichte van de belangrijkste valuta is:

	2014	2013
Australische dollar	1,4787	1,5402
Deense kroon	7,4464	7,4604
Engelse pond	0,7761	0,8320
Hong Kong dollar	9,3838	10,6843
Japanse yen	145,08	144,83
US dollar	1,2101	1,378
Zweedse kroon	9,473	8,850
Zwitserse frank	1,2024	1,2255

2.2 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Beleggingen

In de hierna volgende paragrafen wordt de algemene waarderingsgrondslag, zoals uiteengezet in de paragraaf 2.1, nader toegelicht per beleggingscategorie. In toelichting “Overzicht marktwaarde beleggingen en waarderingsmethoden” is een overzicht opgenomen met de marktwaarden van de beleggingen per beleggingscategorie waarbij een hiërarchisch onderscheid in waarderingsmethoden is gemaakt, afhankelijk van de beschikbaarheid van objectieve gegevens. De waarderingsmethoden en daarbij gehanteerde veronderstellingen worden daar nader toegelicht.

Vastgoed en infrastructuur

Bij niet-beursgenoteerde kapitaalbelangen, die beleggen in vastgoed of infrastructuur, vindt de waardering plaats op reële waarde waarvoor nettovermogenswaarde wordt gehanteerd zoals gepubliceerd door de fondsbeheerder, inclusief transactiekosten.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen waarbij sprake is van een actieve markt worden gewaardeerd tegen de officiële slotkoersen. Bij niet-beursgenoteerde kapitaalbelangen in open end beleggingsfondsen die beleggen in aandelen vindt de waardering plaats op reële waarde waarvoor nettovermogenswaarde wordt gehanteerd zoals gepubliceerd door de fondsbeheerder.

Niet-beursgenoteerde kapitaalbelangen in closed end beleggingsfondsen (inclusief deelnemingen) die beleggen in private equity worden gewaardeerd tegen de reële waarde zoals geschat door de externe manager of het management van de betreffende belegging, zijnde de nettovermogenswaarde. De waardering ultimo boekjaar geschiedt op basis van de waardering ultimo derde kwartaal zoals opgegeven door de externe manager, kasstromen in het laatste kwartaal en een schatting voor de herwaardering in het laatste kwartaal gebaseerd op relevante marktindices.

Vastrentende waarden

Leningen worden gewaardeerd op basis van broker quotes of een model waarbij toekomstige kasstromen contant gemaakt worden waarbij de variabelen uit actieve markten worden afgeleid of waarbij één of meerdere variabelen niet uit een actieve markt zijn af te leiden.

Beursgenoteerde obligaties waarbij sprake is van een actieve markt worden gewaardeerd tegen de officiële slotkoersen, verhoogd met de lopende rente. Bij niet-beursgenoteerde kapitaalbelangen in open end beleggingsfondsen, die beleggen in obligaties, vindt de waardering plaats op reële waarde waarvoor nettovermogenswaarde wordt gehanteerd, zoals gepubliceerd door de fondsbeheerder.

Het saldo van de bankrekeningen en geldmarktinstrumenten op naam van PGGM Treasury B.V. wordt gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde het aandeel van BPF Schilders in de reële waarden van de financiële instrumenten die PGGM Treasury B.V. aanhoudt voor rekening en risico van haar opdrachtgevers. Banktegoeden worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de nominale waarde.

Derivaten

Beursgenoteerde derivaten waarbij sprake is van een actieve markt worden gewaardeerd tegen de officiële slotkoersen. Beursgenoteerde derivaten waarbij geen sprake is van een actieve markt en niet-beursgenoteerde derivaten worden gewaardeerd op basis van een model waarbij de variabelen uit actieve markten worden afgeleid. Als van één of meerdere variabelen

geen volledig objectief waarneembare marktgegevens beschikbaar zijn, wordt bij toepassing van het model gebruik gemaakt van inschattingen of aannames.

Overige beleggingen

Niet-beursgenoteerde kapitaalbelangen in closed end en open end beleggingsfondsen (inclusief deelnemingen en joint ventures) die beleggen in hedgefondsen worden gewaardeerd tegen de nettovermogenswaarde zoals geschat door de externe manager.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa betreffen de geactiveerde (externe) kosten met betrekking tot de wijzigingen in het pensioenadministratiesysteem (PAS).

Vorderingen uit hoofde van beleggingen

De vorderingen uit hoofde van beleggingen worden verantwoord tegen de nominale waarde eventueel gecorrigeerd met de voorziening voor oninbaarheid.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa zijn verantwoord tegen de nominale waarde eventueel gecorrigeerd met de voorziening voor oninbaarheid. De voorziening voor oninbaarheid wordt bepaald aan de hand van de beoordeling van het kredietrisico van verschillende geïdentificeerde risico categorieën van debiteuren.

De rekening-courant positie met A&O Services B.V. is verantwoord tegen nominale waarde.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de markttrente.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen (VPV) is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.

Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslag na balansdatum) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

De berekening van de voorziening is uitgevoerd op basis van de volgende belangrijkste actuariële grondslagen en veronderstellingen.

- rekenrente: Voor de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen is de rentetermijnstructuur gehanteerd, zoals gepubliceerd door DNB. De koopsommen zijn bepaald door de rentetermijnstructuur met een half jaar te verschuiven op basis van de 1 jaars-rente uit deze rentetermijnstructuur
- prognosetafels: In het boekjaar zijn de AG-prognosetafels 2014 toegepast;
- ervaringssterfte: Ultimo boekjaar is het Towers Watson ervaringssterfte 2014 model toegepast en wordt rekening gehouden met een verschil in overlevingskansen tussen de fondspopulatie en de totale bevolking

- partnerpensioen: Tot de pensioendatum wordt gerekend met een 100% kans op de aanwezigheid van een partner; na de pensioendatum wordt gerekend op basis van de werkelijke situatie van de pensioentrekkende. In alle gevallen wordt verondersteld dat de mannen bij overlijden een drie jaar jongere vrouwelijke partner achterlaten en vrouwen een drie jaar oudere mannelijke partner
- kosten: de voorziening pensioenverplichtingen hanteert een opslag voor toekomstige kosten van 3%.

Overige technische voorzieningen

Onder overige technische voorzieningen worden voorzieningen opgenomen voor met de pensioenverplichtingen samenhangende risico's voor zover niet opgenomen in de berekening van de pensioenvoorziening.

Herverzekeringen

Herverzekeringscontracten worden opgenomen voor de actuariel bepaalde contante waarde van de herverzekerde uitkeringen, berekend volgens de grondslagen van de voorziening pensioenverplichtingen. Het verantwoorde herverzekeringscontract betreft een dekking voor overlijdensrisico.

Verplichtingen uit hoofde van beleggingen

Verplichtingen uit hoofde van beleggingen met een looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Overige verplichtingen met een looptijd langer dan één jaar worden gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde wordt bepaald door het disconteren van de toekomstige kasstromen tegen uit de markt af te leiden gegevens.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva met een looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Overige schulden met een looptijd langer dan één jaar worden gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde wordt bepaald door het disconteren van de toekomstige kasstromen tegen uit de markt af te leiden gegevens.

De VPL-reserve is gevormd ter dekking van de kosten van de voorwaardelijke pensioenopbouw van deelnemers, die op 31 december 2005 en op 1 januari 2006 deelnemer waren en die in de nieuwe regeling minder ouderdomspensioen kunnen opbouwen dan in de oude regeling (VPL regeling). Jaarlijks wordt de premie voor de inkoopregeling toegevoegd aan de reservering. De reservering zal in de toekomst (onder bepaalde voorwaarden) worden aangewend om de aanvulling op het ouderdomspensioen van bovengenoemde deelnemers te financieren.

Met CAO partijen is afgesproken dat vanaf het boekjaar 2014 jaarlijks het fondsrendement wordt toegevoegd / onttrokken.

Dekkingsgraad

De (nominale) dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de VPL- verplichting en de overige schulden en overlopende passiva te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

2.3 Grondslagen voor resultaatbepaling

Premiebijdragen

De premiebijdragen worden ten gunste van het resultaat gebracht in de periode waarin de daarmee samenhangende pensioenrechten worden opgebouwd.

Beleggingsopbrengsten

De beleggingsresultaten worden ten gunste of ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarop zij betrekking hebben. Hierop worden de kosten van vermogensbeheer in mindering gebracht. Onder de directe beleggingsresultaten zijn vooral dividend en rente opgenomen. Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling, waarbij rekening wordt gehouden met niet terugvorderbare dividendbelasting. Resultaten uit beleggingen in beleggingsfondsen worden verantwoord als indirecte beleggingsresultaten. De kosten van vermogensbeheer van indirecte beleggingen zijn al in mindering gebracht op de indirecte beleggingsresultaten.

Overige baten

Overige baten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen worden in de staat van baten en lasten opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten worden in de staat van baten en lasten opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw met betrekking tot ouderdomspensioen wordt toegerekend aan de periode waarin de opbouw van pensioenrechten plaatsvindt. De verplichtingen met betrekking tot nabestaandenpensioen en arbeidsongeschiktheidspensioen worden opgenomen in de periode waarin zij ontstaan. De (gedeeltelijk) premievrije opbouw arbeidsongeschikten wordt ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarin de (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid ontstaat.

Indexering

De verhoging van de technische voorzieningen uit hoofde van indexering wordt in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment waarop de toezegging wordt gedaan.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale markttrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur van interbancaire swaps op basis van driemaandsgemiddelde tot en met balansdatum (met een UFR voor de langere looptijden). De rentetoevoeging wordt berekend over het gemiddelde van de stand van de voorziening primo periode en de stand van de voorziening ultimo periode, de laatste exclusief het effect van de indexering.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

De vrijval wordt ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in de periode waarin de lasten bij de berekening van de voorziening waren voorzien.

Wijziging marktrente

De wijziging marktrente op balansdatum als gevolg van wijzigingen in de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur wordt in de staat van baten en lasten opgenomen.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Het saldo van de actuariële inkomende en uitgaande waardeoverdrachten wordt toegerekend aan de periode waarop zij betrekking heeft.

Wijziging overige actuariële uitgangspunten

Mutatie van de voorziening als gevolg van de aanpassing van actuariële grondslagen in verslagjaar wordt in de staat van baten en lasten opgenomen.

Overige mutaties

De overige mutaties worden toegekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Saldo overdrachten van rechten

Waardeoverdrachten worden in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment van overdracht van de pensioenverplichtingen.

Belastingen

De activiteiten van BPF Schilders zijn vrijgesteld van de heffing van vennootschapsbelasting.

2.4 Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid is gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro tegen de koers per transactiedatum.

Onder liquide middelen worden verstaan bij banken aangehouden rekening-courantsaldi en kasmiddelen en bij banken aangehouden activa die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardevermindering onmiddellijk kunnen worden omgezet in liquide middelen en een oorspronkelijke looptijd van hooguit één jaar hebben. Dit betreft onder meer callgelden en deposito's.

Het verschil tussen de in het kasstroomoverzicht opgenomen kasstromen en de mutatie van de in de balans opgenomen liquide middelen (inclusief kredietinstellingen) wordt afzonderlijk opgenomen als aansluiting tussen de netto kasstroom en de mutatie in liquide middelen (inclusief kredietinstellingen).

Toelichting op de balans per 31 december

3. BELEGGINGEN

3.1 Verloopoverzicht van de beleggingen

Het volgende overzicht geeft de mutaties in de beleggingen weer:

(bedragen * € 1.000)					
	Vastgoed en Infrastructuur	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2013	460.812	1.443.235	2.109.660	162.751	4.176.458
Aankopen	7.669	736.389	2.802.577	9.374	3.556.008
Verkopen	(2.690)	(542.086)	(2.677.602)	(130.265)	(3.352.643)
Waardeveranderingen	(17.351)	195.152	(115.283)	(5.628)	56.891
Stand per 31 december 2013	448.440	1.832.690	2.119.352	36.232	4.436.714
Geldmarktbeleggingen					271.674
Derivaten					301.423
					5.009.811
Stand per 31 december 2013	448.440	1.832.690	2.119.352	36.232	4.436.714
Aankopen/verstrekkingen	9.786	311.552	957.225	200	1.278.763
Verkopen/aflossingen	(3.512)	(310.847)	(837.612)	(723)	(1.152.694)
Waardeveranderingen	1.977	242.857	198.480	(4.784)	438.530
Stand per 31 december 2014	456.691	2.076.252	2.437.445	30.925	5.001.313
Geldmarktbeleggingen					883.065
Derivaten					958.519
Waarde ultimo boekjaar					6.842.897

De mutaties gedurende 2014 hangen samen met de reguliere uitvoering van de beleggingsportefeuille. Het relatief grote volume van aan- en verkopen binnen vastrentende waarden betreft grotendeels mutaties in een beperkte kasgeldpositie binnen enkele mandaten. Er zijn in 2014 geen bijzondere aankopen en/of verkopen geweest welke nadere toelichting behoeven.

De bijeengebrachte financiering uit hoofde van de VPL – regeling maken onderdeel uit van de beleggingspositie per ultimo boekjaar voor een waarde van € 89.259 duizend (2013: € 69.694 duizend).

3.2 Vastgoed en infrastructuur

Het volgende overzicht geeft inzicht in de samenstelling van de post vastgoed.

(bedragen * € 1.000)		
	2014	2013
Indirect vastgoed	359.733	369.853
Indirect infrastructuur	96.958	78.587
Waarde ultimo boekjaar	456.691	448.440

De samenstelling naar regio is als volgt:

Indirect vastgoed

	2014	2013
Europa	100%	100%
Totaal	100%	100%

Indirect infrastructuur

	2014	2013
Europa	100%	100%
Totaal	100%	100%

3.3 Aandelen

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Aandelen	1.952.917	1.706.582
Private Equity	123.335	126.108
Waarde ultimo boekjaar	2.076.252	1.832.690

In de hierna opgenomen specificaties is voor zover als mogelijk het verslaggevingsbeginsel 'look through' toegepast.

De securities lending positie per balansdatum is € 23.804.000 (2013: € 200.800.000). De ontvangen zekerheden hierbij bedragen € 26.096.000 (2013: € 216.900.000).

De specificatie naar bedrijfstak is als volgt:

	2014	2013
Consumptiegoederen	30%	30%
Financiële dienstverlening	16%	16%
Industrie	8%	9%
Informatietechnologie	13%	13%
Grondstoffen	10%	12%
Nutsbedrijven	3%	3%
Overig	20%	17%
Totaal	100%	100%

De samenstelling naar regio is als volgt:

	2014	2013
Europa	49%	51%
Noord-Amerika en overig dollarzone	39%	39%
Verre Oosten	8%	7%
Opkomende markten	4%	3%
Totaal	100%	100%

Private Equity

Dit betreft onder meer beleggingen in durfkapitaal en overnames.

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Indirecte beleggingen	123.335	126.108
Totaal	123.335	126.108

De samenstelling naar regio is als volgt:

	2014	2013
Europa	50%	53%
Noord-Amerika en overig dollarzone	50%	47%
Totaal	100%	100%

3.4 Vastrentende waarden

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Leningen	9.827	14.988
Obligaties	2.427.618	2.104.364
Subtotaal	2.437.445	2.119.352
Geldmarktbeleggingen	883.065	271.674
Waarde ultimo boekjaar	3.320.510	2.391.026

Samenstelling van de leningen en obligaties naar contractuele resterende looptijd:

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
< 1 jaar	78.069	50.463
1 tot 5 jaar	724.737	646.860
> 5 jaar	1.634.639	1.422.029
Totaal	2.437.445	2.119.352

De kredietwaardigheid van de leningen en obligaties kan als volgt worden weergegeven:

	2014	2013
AAA - rating	48%	41%
AA - rating	9%	8%
A - rating	9%	5%
BBB - rating	19%	9%
BB en lagere rating	14%	8%
Geen rating	1%	16%
Onbekende rating	-	13%
Totaal	100%	100%

De indeling naar regio van de leningen en obligaties kan als volgt worden weergegeven:

	2014	2013
Europa	77%	74%
Noord-Amerika en overig dollarzone	12%	12%
Azië	4%	0%
Opkomende markten	7%	1%
Onbekend	-	13%
Totaal	100%	100%

Leningen

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Leningen met vaste rente	61	74
Leningen met variabele rente	9.766	14.914
Totaal	9.827	14.988

Obligaties

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Obligaties met vaste rente	2.117.012	1.853.710
Obligaties met variabele rente	169.632	116.402
Inflation linked obligaties	140.974	134.252
Totaal	2.427.618	2.104.364

De indeling naar staats- en bedrijfsobligaties is als volgt:

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Bedrijfsobligaties	1.291.396	1.085.192
Staatobligaties	1.136.222	1.019.172
Totaal	2.427.618	2.104.364

De securities lending positie per balansdatum is € 20.798.000 (2013: € 289.900.000). De ontvangen zekerheden hierbij bedragen € 21.797.000 (2013: € 313.200.000).

Geldmarktbeleggingen

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Banktegoeden in rekening-courant	29.662	108.521
Callgelden bij banken	10.669	-
Deposito's bij banken	-	163.153
Totaal liquide middelen	40.331	271.674
Bankrekeningen en geldmarktinstrumenten op naam van PGGM Treasury B.V.	842.734	-
Totaal	883.065	271.674

Van de geldmarktbeleggingen staat een bedrag van € 631.000 (ultimo 2013: € 655.000) niet ter vrije beschikking. Dit betreft saldi op margin accounts die worden aangehouden in verband met futureposities.

PGGM Vermogensbeheer B.V. is de door het fonds aangestelde vermogensbeheerder, die ook voor andere pensioenfondsen en de beleggingsinstellingen van PGGM de vermogensbeheerder is. Voor het fonds en de overige pensioenfondsen en beleggingsinstellingen die een daartoe strekkend mandaat hebben afgegeven, voert PGGM Vermogensbeheer B.V. het treasurymanagement in gezamenlijkheid uit. Voor de uitvoering van dit gezamenlijke beheer houdt PGGM Vermogensbeheer B.V. op naam van PGGM Treasury B.V. bankrekeningen en geldmarktinstrumenten aan voor rekening en risico van haar opdrachtgevers. Als gevolg hiervan ligt het economisch eigendom van bedoelde bankrekeningen en geldmarktinstrumenten bij de opdrachtgevers van PGGM Vermogensbeheer B.V. en ligt het juridisch eigendom bij PGGM Treasury B.V.

Belangrijkste reden voor de oprichting van PGGM Treasury B.V. is het behoud van de voordelen van gecentraliseerde treasury-activiteiten. Hierdoor zijn de beleggingen juridisch van elkaar gescheiden en is het noodzakelijk om ten behoeve van effectief liquiditeitsmanagement de treasury-activiteiten via een aparte juridische entiteit te centraliseren. Andere belangrijke voordelen van de gecentraliseerde treasury-activiteiten zijn risicoreductie en lagere kosten.

Ultimo verslagperiode gaat het om een vordering van € 842.734.000 (ultimo 2013: € nihil) waarvan BPF Schilders alleen het economisch eigendom houdt. Dit bedrag is gepresenteerd onder Bankrekeningen en geldmarktinstrumenten op naam van PGGM Treasury B.V. voor rekening en risico van BPF Schilders. De voordelen, zoals netting en rentecompensatie, die met dit gezamenlijke beheer behaald worden, worden naar rato van het absolute belang in de gezamenlijkheid over de participanten van PGGM Treasury B.V. verdeeld.

De samenstelling van het saldo van de balanspost Bankrekeningen en geldmarktinstrumenten op naam van PGGM Treasury B.V. is als volgt:

(bedragen * € 1.000)		2014
Obligaties		50%
Callgelden bij banken		1%
Deposito's bij banken		14%
Vorderingen uit hoofde van beleggingsactiviteiten		1%
Liquiditeitsfondsen		12%
Vorderingen uit hoofde van reverse repo's		23%
Totaal bezittingen		101%
Schulden uit hoofde van beleggingsactiviteiten		(1)%
Totaal schulden		(1)%
Totaal		100%

Het renterisico van de obligaties wordt gereduceerd door gebruik te maken van interest rate swaps met een beperkte looptijd. De swaps zijn verantwoord onder derivaten.

De vorderingen uit hoofde van reverse repo's hebben betrekking op verstrekte liquiditeiten waarvoor onderpand in de vorm van obligaties met minimaal een AA-rating is verkregen. De vorderingen hebben overwegend een kortlopend karakter.

De geldmarktbeleggingen zijn liquide, mede omdat een groot gedeelte van de kaspositie het collateral is op de rentederivaten. Wanneer de rente stijgt, dalen de derivaten in waarde en moet het ontvangen collateral direct worden terugbetaald. Daarom is de gemiddelde looptijd van beleggingen kort: tot maximaal één maand en zijn de obligaties vrijwel allemaal vrij verhandelbaar of uit te lenen.

3.5 Derivaten activa en passiva

BPF Schilders maakt gebruik van onderstaande derivaten. Derivaten met een positieve reële waarde worden als actief verantwoord. Derivaten met een negatieve reële waarde worden als passief verantwoord. In onderstaand overzicht wordt de uitsplitsing naar actief en passief weergegeven.

(bedragen * € 1.000)	2014		2013	
	Reële waarde		Reële waarde	
	Actief	Passief	Actief	Passief
Rentederivaten	1.059.720	30.283	348.536	26.205
Valutaderivaten	2	45.735	12.110	2.179
Aandelenderivaten	572	14.328	5.537	37.217
Grondstofderivaten	-	11.429	841	-
Waarde ultimo boekjaar	1.060.294	101.775	367.024	65.601

Voor wat betreft de risicoafdekking worden derivaten specifiek ingezet ten behoeve van afdekking van het renterisico (renteswaps en swaptions), aandelenmarktrisico (put en call opties) en valutarisico (valutatermijn contracten). Grondstoffenderivaten (commodity swaps) worden ingezet om op kosteneffectieve wijze te beleggen in grondstoffen. Belegd wordt in een passieve, indexgerelateerde, grondstoffenstrategie.

Volgend overzicht geeft inzicht in de netto contractomvang en de looptijd van de rentederivaten per balansdatum.

	Reële waarde		Contractomvang
	Actief	Passief	
Renteswaps			
Een jaar tot en met 10 jaar	17.289	421	(18.770)
Langer dan 10 jaar	669.649	29.862	(1.515.000)
Totaal renteswaps	686.938	30.283	
Swaptions			
Langer dan 10 jaar	372.782	-	(1.044.849)
Totaal Swaptions	372.782	-	
Totaal rentederivaten	1.059.720	30.283	

Valutaderivaten

BPF Schilders heeft beleggingen in vreemde valuta. Hierdoor bestaat het risico op waardeveranderingen van deze beleggingen als gevolg van een koersverandering van de betreffende valuta. BPF Schilders dekt dit risico deels af. Het valutarisico is grotendeels afgedekt middels valutaderivaten met een looptijd korter dan 1 jaar.

Volgend overzicht geeft inzicht in de omvang en samenstelling van de valutaderivaten per balansdatum.

(bedragen * € 1.000)	Reële waarde	
	Actief	Passief
Valutatermijn contracten	2	45.735
Totaal valutaderivaten	2	45.735

De contractomvang van de valutaderivaten van BPF Schilders bedraagt per balansdatum € 1.571 miljoen (ultimo 2013: € 1.020 miljoen). In hoeverre het valutarisico per balansdatum op totaalniveau door de derivaten zijn afgedekt, is toegelicht in de risicoparagraaf.

Aandelenderivaten

Volgend overzicht geeft inzicht in de omvang en samenstelling van de aandelenderivaten per balansdatum.

(bedragen * € 1.000)	Reële waarde	
	Actief	Passief
Put opties	572	-
Call opties	-	14.328
Totaal aandelenderivaten	572	14.328

Aandelenfutures worden gebruikt om op een efficiënte wijze een positie in te nemen in de onderliggende aandelen of indices. De futures worden elke dag afgerekend, waardoor de waarde per balansdatum nihil is. De exposure van deze futures, waarover prijsrisico wordt gelopen, is € 8 miljoen (ultimo 2013: € 7 miljoen). De looptijden van de futures zijn korter dan een jaar.

Gekochte putopties geven het recht om op een bepaald moment een aandeel of index te verkopen tegen een vooraf overeengekomen prijs. Geschreven putopties verplichten om op een bepaald moment een aandeel of index te kopen tegen een vooraf overeengekomen prijs. Het kopen van putopties beschermt tegen neergaande aandelenmarkten. De putopties die zijn geschreven hebben tot doel de aankoopprijs van de gekochte putopties te verlagen, zonder dat een significant risico ontstaat bij extreem lage aandelenwaarderingen.

Grondstofderivaten

Volgend overzicht geeft inzicht in de omvang en samenstelling van de grondstofderivaten per balansdatum.

(bedragen * € 1.000)	Reële waarde	
	Actief	Passief
Commodity swaps (notional)	-	11.429
Totaal grondstofderivaten	-	11.429

De exposure van deze swaps, waarover prijsrisico wordt gelopen, is € 60 miljoen (ultimo 2013: € 55 miljoen). De looptijden van de futures zijn korter dan een jaar.

3.6 Overige beleggingen

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Hedge funds	2.407	2.854
Grondstoffen	28.518	33.378
Waarde ultimo boekjaar	30.925	36.232

De positie inzake hedge funds zal aankomend jaar verder worden afgebouwd

3.7 Overzicht marktwaarde beleggingen en waarderingmethoden

Voor het bepalen van de reële waarde wordt het volgende hiërarchische onderscheid in waarderingmethoden gemaakt afhankelijk van de beschikbaarheid van objectieve gegevens.

- Directe marktnoteringen – Beleggingen die worden verhandeld op actieve en publieke markten. Deze noteringen betreffen alle posities waarvan de reële waarde is gebaseerd op een direct verhandelbare prijs in de huidige marktomstandigheden.
- Afgeleide marktnoteringen – Beleggingen die worden gewaardeerd op basis van een model waarbij alle variabelen uit de markt zijn af te leiden. Tevens vallen hieronder de open end fondsbeleggingen waarvan minder frequent een nettovermogenswaarde wordt ontvangen maar waarop wel gehandeld kan worden.
- Waarderingsmodellen en technieken – Hieronder zijn alle beleggingen opgenomen waarvan de reële waarde is gebaseerd op waarderingmodellen en -technieken waarbij inschattingen zijn gemaakt door het management vanwege het ontbreken van volledig waarneembare marktgegevens. Tevens worden hieronder closed end fondsbeleggingen verantwoord.

De marktwaarde van de beleggingen kan ultimo boekjaar als volgt worden weergegeven:

Overzicht marktwaarde beleggingen en waarderingmethoden				
2014 (bedragen * € 1.000)	Directe markt noteringen	Afgeleide markt- noteringen	Waarderings- modellen en - technieken	Totaal
Vastgoed en infrastructuur	-	359.732	96.959	456.691
Aandelen	1.952.916	-	123.336	2.076.252
Vastrentende waarden	2.439.162	873.046	8.302	3.320.510
Derivaten	-	686.940	373.354	1.060.294
Overige beleggingen	28.518	-	2.407	30.925
Totaal beleggingen activa	4.420.596	1.919.718	604.358	6.944.672
Derivaten passiva	-	(87.448)	(14.327)	(101.775)
Totaal	4.420.596	1.832.270	590.031	6.842.898

Overzicht marktwaarde beleggingen en waarderingsmethoden				
2013 (bedragen * € 1.000)				
	Directe markt noteringen	Afgeleide markt- noteringen	Waarderings- modellen en - technieken	Totaal
Vastgoed en infrastructuur	-	448.440	-	448.440
Aandelen	1.706.654	-	126.108	1.832.762
Vastrentende waarden	988.251	1.324.206	80.084	2.392.541
Derivaten	-	367.024	-	367.024
Overige beleggingen	36.938	-	3.727	40.665
Totaal beleggingen activa	2.694.905	1.728.168	658.359	5.081.432
Derivaten passiva	-	(65.601)	-	(65.601)
Totaal	2.694.905	1.662.567	658.359	5.015.831

In toelichting “2.2 Grondslagen voor waardering van activa en passiva” zijn per beleggingscategorie de waarderingsgrondslagen toegelicht. Hierna worden afhankelijk van de complexiteit en omvang van de beleggingen aanvullende veronderstellingen toegelicht die gehanteerd zijn voor het vaststellen van de reële waarden.

Directe marktnoteringen

Beursgenoteerde aandelen en beursgenoteerde obligaties waarbij sprake is van een actieve markt worden gewaardeerd tegen slotkoersen. Obligaties worden gewaardeerd inclusief de lopende rente. Voor het waarderen van de onder 'vastrentende waarden' opgenomen inflatie geïndexeerde obligaties wordt gebruik gemaakt van de slotkoersen of anderszins consumentenprijsindices. In de slotkoersen is de verwachte inflatie verwerkt, de gerealiseerde inflatie wordt gehaald uit de consumentenprijsindex. Beursgenoteerde derivaten (futures) waarbij sprake is van een actieve markt, worden gewaardeerd tegen de officiële slotkoersen.

Afgeleide marktnoteringen

Niet-beursgenoteerde open end beleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen de nettovermogenswaarde zoals gepubliceerd door de fondsbeheerder. Het belangrijkste gegeven om de nettovermogenswaarde te bepalen, is de waarde van de beleggingen in een beleggingsfonds per balansdatum.

De waarde van over-the-counter derivaten zoals interest rate swaps, total return swaps en valutatermijncontracten worden gewaardeerd met een of meerdere standaardmodellen waarbij variabelen worden gebruikt die uit een actieve markt zijn af te leiden zoals interbancaire rentecurves, swaprentes, valutakoersen, prijzen van onderliggende activa, indexen, referentiekosten en spreads van credit default swaps. Deze variabelen worden verkregen van dataleveranciers. De berekende waarden worden dagelijks afgestemd met de tegenpartijen in het kader van het collateral managementproces.

Waarderingsmodellen en technieken

Kapitaalbelangen in closed end beleggingsfondsen, deelnemingen en joint ventures die beleggen in vastgoed, infrastructuur, private equity, vastrentende waarden en hedge funds worden gewaardeerd tegen de nettovermogenswaarde.

De reële waarde van de closed end beleggingsfondsen, deelnemingen en joint ventures wordt geschat door de externe manager, het management van de betreffende belegging of de leidende mede-investeerder, op basis van de waarderingmethodiek die met deze partijen is afgesproken. De juiste uitvoering van de afgesproken waarderingmethodiek wordt gedurende het jaar gemonitord. Als geen schatting is ontvangen, wordt de waarde gebaseerd op de meest recente waardering waarbij aanpassingen worden overwogen.

Het belangrijkste gegeven voor de waardering van de beleggingen is de waarde van de vastgoedbeleggingen, infrastructuurprojecten, ondernemingen, de betreffende vastrentende waarden, hedgefondsen of alternatieve beleggingsstrategieën waarin geïnvesteerd wordt. De aannames die de externe manager, het management van de betreffende belegging of de leidende mede-investeerder daarbij doet zijn afhankelijk van de specifieke belegging die niet direct waarneembaar zijn en een bepaalde mate van professionele expertise vereisen. Daarbij worden uiteenlopende waarderingmodellen en -technieken gehanteerd waarbij (onafhankelijke) waarderingsspecialisten zijn betrokken.

Bij het bepalen van de waarde van vastgoedbeleggingen wordt rekening gehouden met de richtlijnen van de European Association for Investors in Non-listed Real Estate Vehicles (INREV). De externe manager of het management van de betreffende belegging laten de vastgoedobjecten periodiek taxeren door onafhankelijke taxateurs. Bij infrastructuur en private equity wordt de waarde geschat, waarbij rekening wordt gehouden met de International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines.

De gebruikte methoden om de waarde te bepalen zijn subjectief waardoor de geschatte waarde kan afwijken van de waarde die gerealiseerd zou zijn als de betreffende belegging verkocht zou zijn. De jaarrekeningen van de closed end fondsbeleggingen, deelnemingen en joint ventures worden jaarlijks gecontroleerd door onafhankelijke accountants. Bij elke initiële investering van een externe manager wordt operational due diligence-onderzoek verricht waarbij onder meer het waarderingproces wordt beoordeeld. Daarnaast worden de ontwikkelingen bij de externe manager en in de betreffende beleggingen continu gemonitord, al dan niet ter plaatse.

Bij het bepalen van de reële waarde van beursgenoteerde aandelen en beursgenoteerde obligaties waarbij geen sprake is van een actieve markt, leningen en enkele derivaten waarbij een of meerdere variabelen niet uit een actieve markt zijn af te leiden, worden aannames gedaan die leiden tot een bepaalde mate van subjectiviteit.

4 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

(bedragen * € 1.000)	
31 december 2013	
Aanschafwaarde	4.889
Cumulatieve afschrijvingen	(3.911)
Totaal	978
Mutaties	
Investering boekjaar	235
Afschrijvingen	(1.213)
	(978)
31 december 2014	
Aanschafwaarde	5.124
Cumulatieve afschrijvingen	(5.124)
Totaal	-

De immateriële vaste activa betreffen de geactiveerde (externe) kosten met betrekking tot de wijzigingen in het pensioenadministratiesysteem (PAS). Gezien de transitie naar PGGM is de operationele software per eind 2014 volledig afgeschreven.

5 VORDERINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Af te wikkelen beleggingstransacties	13.590	3.645
Te vorderen dividenden	1.788	1.485
Te vorderen bronbelastingen	3.342	2.917
Overige vorderingen en overlopende activa	138	112
Totaal	18.858	8.159

Vorderingen uit hoofde van beleggingen hebben overwegend een looptijd korter dan één jaar.

6 VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Premiedebiteuren	22.276	24.049
Vorderingen op deelnemers	369	408
Rekening-courant A&O Services*	1.663	-
Stichting Opleidings- en Ontwikkelingsfonds voor het Schilders- en Onderhoudsbedrijf	4.413	6.753
Overige vorderingen en overlopende activa	25	48
Totaal	28.746	31.258

* de vergelijkende cijfers zijn opgenomen onder de overige schulden en overlopende passiva

Vorderingen en overlopende activa hebben overwegend een looptijd korter dan één jaar.

Op de positie premiedebiteuren is een voorziening dubieuze debiteuren in mindering gebracht ad € 3.805 duizend (2013: € 6.107 duizend).

Stichting Opleidings- en Ontwikkelingsfonds voor het Schilders- en Onderhoudsbedrijf (O&O-fonds)

Het wettelijk deel alsmede de aanvulling van de pensioenpremie voor zieke werklozen worden vanaf 1 januari 2005 niet meer door het UWV vergoed. Voor reguliere werklozen geldt dat vanaf 2005 alleen het wettelijk deel nog door het UWV wordt betaald. Daarnaast is met ingang van 1 januari 2011 de financiering van de pensioenopbouw via de FVP-regeling gestaakt. Dit betekent dat werklozen ouder dan 40 jaar en een eerste WW-dag van 1 januari 2011 of later geen aanspraak meer kunnen maken op een vergoeding vanuit de FVP-regeling. De lasten van de rechtenopbouw van ouderdomspensioen ad € 4,4 miljoen (2013: € 6,8 miljoen) voor zieke en werklozen worden in rekening gebracht bij het O&O-fonds.

7 LIQUIDE MIDDELEN

Het saldo van de liquide middelen heeft betrekking op pensioenactiviteiten. De liquide middelen betreffen tegoeden die zijn aangehouden bij Nederlandse kredietinstellingen. Alle tegoeden zijn direct invorderbaar en staan geheel ter vrije beschikking.

8 ALGEMENE RESERVE

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Stand begin van het jaar	541.906	461.291
Saldo van baten en lasten	182.075	80.615
Saldo eind van het jaar	723.981	541.906

Op 31 december 2014 bedraagt het vereist eigen vermogen € 865,2 miljoen (2013 € 640 miljoen). Het fonds heeft daarom ultimo 2014 een reservetekort, er is echter geen sprake van onderdekking. Het vereist eigen vermogen bevat een solvabiliteitsbuffer om de kans om binnen een jaar in een dekkingstekort te komen, te minimaliseren.

TECHNISCHE VOORZIENINGEN**9 VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN**

De voorziening pensioenverplichtingen kan als volgt worden uitgesplitst:

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Niet ingegaan ouderdompensioen		
Actieve deelnemers	2.015.273	1.786.375
Gewezen deelnemers	879.496	655.430
Niet ingegaan tijdelijk ouderdompensioen		
Actieve deelnemers	-	44
Gewezen deelnemers	-	36
Niet ingegaan partnerpensioen		
Actieve deelnemers	472.174	326.655
Gewezen deelnemers	241.027	141.557
Gepensioneerden	242.321	164.251
Ingegaan pensioen		
Ouderdompensioen	1.075.475	939.945
Tijdelijk ouderdompensioen	-	8.334
Partner pensioen	357.655	310.938
Wezenpensioen	2.838	2.676
Invalideitpensioen	73.729	64.806
IBNR invaliditeit	10.415	10.894
Overige	12.839	4.996
Totaal	5.383.242	4.416.937

De mutatie in de voorziening pensioenverplichting is als volgt:

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Stand per 1 januari	4.416.937	4.573.625
Pensioenopbouw		
actieven	87.400	104.318
risicopremie overlijden	4.494	5.702
Toeslagen	-	-
Rentetoevoeging	16.505	15.988
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	(123.853)	(131.579)
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	(3.634)	(3.872)
Wijziging markttrente	953.048	(160.231)
Wijziging actuariële bestandsresultaten	3.952	4.242
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	(476)	(450)
Inkoop rechten uit overgangsregeling (VPL- verplichting)	17.100	13.822
Overige mutaties	11.769	(4.628)
Waarde ultimo boekjaar	5.383.242	4.416.937

Pensioenopbouw

Pensioenopbouw is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de opgebouwde nominale rechten van de Pensioenregeling. Hieronder worden eveneens de risicopremies ten aanzien van het in het vooruitzicht gestelde partnerpensioen verantwoord.

Toeslagen

Het bestuur heeft besloten om per week 1 van 2015 geen toeslag te verlenen (per week 1 van 2014: 0,0%).

Rentetoevoeging

De rentetoevoeging betreft de verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen op basis van de éénjaarsrente in de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur aan het begin van het verslagjaar. Voor boekjaar 2014 bedraagt deze rente 0,379% (2013: 0,351%).

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

Wijziging markttrente

De waarde van de pensioenverplichtingen verandert onder invloed van wijzigingen in de markttrente.

Technische voorzieningen

	2014	2013
Modified duration (in jaren)	20,0	18,2
Gemiddelde gewogen discontovoet	2,1%	2,6%

Wijziging actuariële bestandsresultaten

Onder actuariële bestandsresultaten worden die mutaties in de voorziening pensioenverplichtingen verantwoord die naar hun aard kunnen worden gerubriceerd onder één van de volgende risicocategorieën.

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Arbeidsongeschiktheid	9.059	22.084
IBNR toevoeging	(479)	(13.605)
Langlevensrisico	(6.634)	(1.868)
Kortlevensrisico	2.006	(2.369)
Totaal	3.952	4.242

De actuariële bestandresultaten worden bepaald als een resultaat van prognose (vrijval) en realisatie.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De waarde van de pensioenverplichtingen verandert door de actuariële inkomende en uitgaande waardeoverdrachten.

Inkoop rechten uit overgangsregeling

Aan de voorziening pensioenverplichtingen is € 17.100.000 (2013: € 13.822.000) toegevoegd ter financiering van de nieuw ingegane pensioenen uit de inkoopregeling. Deze toevoeging is gefinancierd uit de "Ontvangen middelen uit hoofde van VPL - regeling" welke is toegelicht onder noot 12.

Overige mutaties

Onder de overige mutaties worden de actuariële baten en lasten verantwoord die niet onder één van de andere categorieën kunnen worden gerubriceerd.

Een beschrijving van het pensioenreglement 2014 is opgenomen onder paragraaf 1.2.

10 OVERIGE TECHNISCHE VOORZIENINGEN

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Spaarbijdrage gemoedsbezwaarden	291	278
Totaal	291	278

De mutatie van de overige technische voorziening in de staat van baten en lasten voor 2014 bedraagt € 13 duizend (2013: € 18 duizend).

11 VERPLICHTINGEN UIT HOOFDE VAN BELEGGINGEN

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Derivaten	101.775	65.601
Schulden uit hoofde van collateral management	695.022	-
Af te wikkelen beleggingstransacties	324	3.223
Overige schulden en overlopende passiva	3.193	4.638
Waarde ultimo boekjaar	800.314	73.462

Verplichtingen uit hoofde van beleggingen hebben overwegend een looptijd korter dan één jaar. Voorgaand jaar waren er geen schulden uit hoofde van collateral management dit is voor 2014 nieuw.

Derivaten

Zie voor toelichting paragraaf 3.5.

Schulden uit hoofde van collateral management

De schulden uit hoofde van collateral management hebben betrekking op ontvangen liquiditeiten (als zekerheid) in verband met de positieve reële waarde van derivatenposities.

Af te wikkelen beleggingstransacties

De post af te wikkelen beleggingstransacties ultimo 2014 bestaat voor het grootste deel uit transacties met de vermogensbeheerpartijen.

12 OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

De overige schulden en overlopende passiva zijn als volgt samengesteld:

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Rekening-courant A&O Services	-	8.245
Rekening-courant herverzekeraar	249	450
Belastingen en premies sociale verzekeringen	5	4
Nog te betalen uitkeringen	6.257	1.214
Waardeoverdrachten en afkopen	120	458
Ontvangen middelen uit hoofde van de VPL - regeling	89.259	69.694
Overige schulden en overlopende passiva	1.348	3.159
Waarde ultimo boekjaar	97.238	83.224

Overige schulden en overlopende passiva hebben overwegend een looptijd korter dan één jaar. De ontvangen middelen uit hoofde van de VPL – regeling hebben een langlopend karakter.

Rekening-courant A&O Services

Het saldo van de rekening-courant met A&O Services is direct opeisbaar. Over de saldi in rekening-courant wordt interest berekend, gebaseerd op de marktrente die de huisbankier van A&O Services vergoedt. Deze was in 2014 gemiddeld 0,00% (2013: gemiddeld 0,00%).

Nog te betalen uitkeringen

Onder de positie nog te betalen uitkeringen is in 2014 voor het eerst rekening gehouden met een reservering vakantietoelage welke evenredig is toegerekend over de periode waarop deze betrekking heeft.

Rekening-courant herverzekeraar

De risico's uit de ANW-hiaatverzekering zijn herverzekerd bij een herverzekeraar, bij wie een rekening-courant wordt aangehouden. Dit contract is per 1 januari 2015 opgezegd.

Ontvangen middelen uit hoofde van VPL - regeling

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Waarde ultimo vorig boekjaar	69.694	62.169
Premie inkoopregeling	23.635	25.402
Af: inningskosten	(1.654)	(1.778)
	91.675	85.793
Bij: fondsrendement	17.160	(476)
Onttrekking voor inkoop rechten	(17.100)	(13.822)
Vrijval solvabiliteit	(2.476)	(1.801)
Waarde ultimo boekjaar	89.259	69.694

Deelnemers geboren na 31 december 1949 kunnen in aanmerking komen voor de inkoopregeling. Dit is een voorwaardelijk recht. Deze deelnemers dienen te voldoen aan de in hoofdstuk 6 van het pensioenreglement gestelde voorwaarden. Daarnaast is de daadwerkelijke toekenning afhankelijk van de aanwezige financiële middelen.

Toekenning geschiedt jaarlijks voor zover de middelen hiertoe toereikend zijn.

Vanaf 2013 wordt, conform afspraken met CAO partijen, niet meer het éénjaarsrendement vergoed maar het fondsrendement. De verplichting uit hoofde van de VPL -regeling is verhoogd met het fondsrendement van 23,8% (2013: -0,7%) voor een bedrag van € 17.160 duizend positief (2013: verlaagd met € 0,5 miljoen).

13 NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

Langlopende contractuele verplichtingen

Pensioenbeheer

Per 13 november 2013 met PGGM N.V. een uitbestedingsovereenkomst aangegaan voor de uitvoering van pensioenbeheeractiviteiten, beleidsadviesing pensioenbeheer en bestuursondersteuning welke ingaat op 1 januari 2015 en loopt tot 2020. Dit contract zal in 2016 worden geëvalueerd.

Vermogensbeheer

Per 1 april 2014 heeft het bestuur het vermogensbeheer uitbesteed aan PGGM Vermogensbeheer B.V. op basis van de op 13 november 2013 gesloten nadere overeenkomst inzake vermogensbeheer met PGGM Vermogensbeheer B.V. De looptijd van deze overeenkomsten met PGGM is tot 2020, maar in 2015 zal een grondige evaluatie van de dienstverlening van PGGM plaatsvinden.

Juridische procedures

Er zijn twee juridische procedures tegen BPF Schilders aanhangig gemaakt. Op grond van de beschikbare informatie en na raadpleging van juridische adviseurs is het bestuur van mening dat de uitkomst daarvan geen wezenlijke invloed zal hebben op de financiële positie van BPF Schilders.

Investeringsverplichtingen

Vooruitlopend op verwachte inkomende kasstromen bestaan er per balansdatum de volgende investerings- en stortingsverplichtingen:

(bedragen * € 1.000)	2014	2013	Maximale looptijd
Vastgoed en infrastructuur	16.828	23.719	4 jaar
Private equity	42.783	34.194	12 jaar
Totaal	59.611	57.913	

Bonds for collateral

Uit hoofde van derivaten-beleggingstransacties heeft het pensioenfonds voor een bedrag van € 276 miljoen aan zekerheden ontvangen in de vorm van in onderpand gegeven obligaties. Het betreft Duitse staatsobligaties met een AAA-rating.

Verbonden partijen

Onder verbonden partijen vallen de bestuurders van het BPF Schilders, het hogere management van A&O Services en A&O Vermogensbeheer.

Tussen het BPF Schilders en het hogere management van A&O Services en A&O Vermogensbeheer hebben in 2014 geen transacties plaatsgevonden, anders dan expliciet in deze jaarrekening vermeld.

Er wordt niet belegd in premiebijdragende ondernemingen.

14 RISICOBEEHER

BPF Schilders wordt in het beheer van de pensioenregelingen geconfronteerd met een groot aantal risico's van zowel financiële als niet-financiële aard. De voor BPF Schilders belangrijke risico's zijn beschreven in de paragraaf Risicomanagement van het verslag van het bestuur. Onderstaand wordt meer inzicht gegeven in specifieke risico's die voortvloeien uit de beleggingsactiviteiten en de wijze waarop deze beheerst worden.

Dekkingsgraadrisico

De dekkingsgraad is de verhouding tussen de marktwaarde van de beleggingen en de marktwaarde van de pensioenverplichtingen. Voor de nominale dekkingsgraad worden de verplichtingen gewaardeerd tegen de nominale rente. In de reële dekkingsgraad wordt in de waardering van de verplichtingen expliciet rekening gehouden met toekomstige indexering op basis van verwachte prijsinflatie.

Dekkingsgraadrisico is de mogelijke impact op de dekkingsgraad als gevolg van onzekerheid in toekomstige beleggingsrendementen, de ontwikkeling van de rente en demografische grondslagen. Daarbij is op korte termijn vooral de onzekerheid in de nominale dekkingsgraad van belang, het zogenaamde solvabiliteitsrisico. Op langere termijn is vooral de onzekerheid in de reële dekkingsgraad van belang, het zogenaamde continuïteitsrisico.

Het minimaal vereist eigen vermogen is de ondergrens voor de vermogenspositie van het fonds. Als het eigen vermogen daaronder komt, bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort.

De vereiste dekkingsgraad is eind 2014 gelijk aan 116,1%. Het fonds heeft ultimo 2014 een reservetekort. De minimaal vereiste dekkingsgraad bedraagt 104,2% (2013: 104,2%). Het fonds bevindt zich daarmee niet in een situatie van onderdekking.

Om te beoordelen of BPF Schilders over voldoende vermogen beschikt om op korte termijn beleggingsrisico's op te vangen, hanteert BPF Schilders het standaardmodel van De Nederlandsche Bank (DNB) voor de bepaling van het vereist eigen vermogen. Dit vereist eigen vermogen, gebaseerd op de strategische beleggingsmix voor 2014, bedraagt per ultimo 2014 afgerond € 864 miljoen (ultimo 2013: € 640 miljoen).

VERMOGENSPOSITIE CONFORM DE FTK-METHODE		
(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Voorziening pensioenverplichtingen (FTK waardering)	5.383.533	4.417.215
Buffers:		
S1: Renterisico	-	132.525
S2: Risico zakelijke waarden	828.616	508.400
S3: Valutarisico	164.490	212.857
S4: Grondstoffenrisico	37.492	42.925
S5: Kredietrisico	85.677	39.423
S6: Verzekeringstechnische risico	161.747	129.798
Diversificatie-effect	(412.823)	(426.428)
Totaal S (vereiste buffers) = vereist eigen vermogen	865.199	639.500
Vereist vermogen	5.383.533	4.417.215
Aanwezig vermogen	6.107.514	4.959.121
Overschot	(141.218)	(97.594)

Hierna worden de verschillende risico's voor de dekkingsgraad beschreven. Van elk risico wordt beschreven wat het inhoudt, welke beheersmaatregelen er genomen worden en welke impact een mogelijke schok op de dekkingsgraad zou hebben.

Risico's

De eerste vier risico's (S1 tot en met S4) betreffen marktrisico. Marktrisico is de mogelijke impact op de waarde van de beleggingen en de verplichtingen als gevolg van onzekerheid in marktprijzen, zoals aandelenkoersen en hoogte van de rente. Marktrisico is een bewust genomen risico waaruit de indexeringsambitie deels wordt gefinancierd. Daarbij is de beleggingsstrategie en het overeenkomstige risico afgestemd op de pensioenverplichtingen, onder andere door een weloverwogen spreiding van de beleggingen over categorieën, regio's, sectoren, bedrijven en tegenpartijen.

Rente- en inflatierisico (S1)

Rente- en inflatierisico is de mogelijke impact op de waarde van de beleggingen en de verplichtingen als gevolg van onzekerheid in de rente en de inflatie.

De beleggingsstrategie streeft naar een optimale afstemming van het rente- en inflatierisico in de verplichtingen en de beleggingen. In lijn met de beleggingsstrategie wordt 75% van het nominale renterisico afgedekt door middel van een rentehedge.

Bij bepaling van de voorziening wordt gebruik gemaakt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Sinds 2012 wordt de rentetermijnstructuur door DNB vastgesteld met gebruik van driemaandsmiddeling en een zogenoemde Ultimate Forward Rate (UFR). In de renteafdekking wordt bij de verdeling over looptijden rekening gehouden met marktliquiditeit en systeemrisico's. Het uitgangspunt hierbij is dat de totale rentegevoeligheid en inflatiegevoeligheid ongewijzigd blijven.

Risico zakelijke waarden (S2)

Risico zakelijke waarden is het aandelen- en vastgoedrisico. Risico zakelijke waarden is de mogelijke impact op de waarde van de beleggingen als gevolg van onzekerheid in de marktprijzen. Het is, in lijn met de beleggingsstrategie, nadrukkelijk niet de bedoeling dit risico te minimaliseren. Toch wordt dit risico wel beheerst, met als belangrijkste beheersmaatregel een weloverwogen spreiding van de onderliggende beleggingen.

Voor het risico op daling van de zakelijke waarden in de beleggingsportefeuille moet € 827 miljoen aan solvabiliteit worden aangehouden. In onderstaande tabel is dit bedrag nader gespecificeerd naar beleggingscategorie.

(bedragen * € 1.000)			
	Portefeuille	Waarde daling	Op te vangen risico
Ontwikkelde markten	2.243.294	576.527	26%
Opkomende markten	631.122	251.818	40%
Niet-beursgenoteerde aandelen	187.462	56.239	30%
S ² (excl. correlatie)		884.583	
S² (incl. correlatie)		828.616	

Valutarisico (S3)

Valutarisico is de mogelijke impact op de waarde van de beleggingen als gevolg van onzekerheid in de valutakoersen. Per ultimo 2014 wordt 66% van het valutarisico afgedekt door middel van termijncontracten.

De totale valutapositie bedroeg per ultimo 2014 € 2.437 miljoen (2013: € 2.063 miljoen), deze positie was voor € 1.617 miljoen (2013: € 1.009 miljoen) afgedekt.

(bedragen * € 1.000)			
	Beleggingen in vreemde valuta	Valuta- derivaten	Netto- positie
US dollar	1.265.640	(1.261.942)	3.698
Australische dollar	39.865	-	39.865
Engelse pond	257.802	(248.999)	8.803
Zwitserse frank	99.275	-	99.275
Japanse yen	105.955	(105.961)	(6)
Hong Kong Dollar	43.002	-	43.002
Overige valuta	625.388	-	625.388
Totaal	2.436.927	(1.616.902)	820.025

Grondstoffenrisico (S4)

Grondstoffenrisico is de mogelijke impact op de waarde van de beleggingen als gevolg van onzekerheid over de marktprijzen van de grondstoffen.

BPF Schilders is gevoelig voor een daling van de grondstofprijzen, maar gezien het beperkte aandeel van grondstoffen-exposure in de totale beleggingsportefeuille is deze gevoeligheid gering, zeker in vergelijking met de gevoeligheid voor aandelen en vastgoed. Een daling van de grondstofprijzen met 30% dient rekening te worden gehouden met een buffer van € 37,5 miljoen.

Kredietrisico (S5)

Kredietrisico is de mogelijke impact op de waarde van de beleggingen wanneer tegenpartijen niet aan de contractuele verplichtingen kunnen voldoen. Daarbij worden tegenpartijen gedefinieerd als partijen die direct geld lenen aan tegenpartijen in financiële markten. Over de beursgenoteerde derivaten wordt geen kredietrisico gelopen.

De beheersing van kredietrisico naar tegenpartijen is geïntegreerd in het beleggingsproces door gebruik te maken van geaccordeerde tegenpartijen, een dagelijks collateral managementproces en een limietenstructuur. Het meten van kredietrisico gebeurt dagelijks integraal over de gehele portefeuille waarin alle facetten van krediet- en tegenpartijrisico's worden meegenomen.

De dekkingsgraad is beperkt gevoelig voor schokken in de kredietwaardigheid van tegenpartijen. Zonder rekening te houden met het collateral managementproces (maakt het risico nog kleiner) dient voor een toename in de credit spread van 40% een buffer te worden aangehouden van € 85,7 miljoen.

Verzekeringstechnisch risico (S6)

Verzekeringstechnisch risico is de mogelijke impact op de waarde van de pensioenverplichtingen als gevolg van onzekerheid in de actuariële grondslagen.

Langlevenrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevenrisico is het risico voor BPF Schilders dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld wordt verondersteld. In 2014 is de grondslag voor sterfte en langleven geactualiseerd op basis van het door de Actuarieel Genootschap (AG) gepubliceerde prognosetafel 2014. In 2014 zijn de factoren voor de fondsspecifieke ervaringssterfte geactualiseerd.

Er is een hoge mate van onzekerheid rond de levensverwachting. Dat komt doordat 50 jaar vooruit wordt gekeken. Het fonds houdt nieuwe voorspellingen over toekomstige levensverwachting goed bij. Dit gebeurt zowel door informatie van andere instanties zoals CBS te bestuderen als door naar de ontwikkelingen van het deelnemersbestand te kijken.

Op basis hiervan dient BPF Schilders rekening te houden met een vereist eigen vermogen van circa 3% van de voorziening pensioenverplichtingen.

Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeit kent verschillende dimensies. BPF Schilders heeft behoefte aan voldoende liquide middelen (kas) om bijvoorbeeld de ingegane pensioenen te kunnen betalen. Daarnaast moet BPF Schilders ook voor de uitvoering van de hedgestrategieën binnen het beleggingsbeleid over voldoende liquide middelen beschikken. BPF Schilders monitort de verhouding tussen de liquiditeitsbehoefte en de beschikbare liquiditeit in een sterk negatief stressscenario. BPF Schilders heeft voldoende mogelijkheden om zijn liquiditeitspositie te vergroten. Hierdoor is BPF Schilders in staat om op korte termijn aan zijn verplichtingen te voldoen, ook in tijden van stress.

Naast de behoefte aan liquide middelen is de stuurbaarheid in het belegd vermogen van belang. Die stuurbaarheid is gedefinieerd als de mate waarin de verschillende beleggingscategorieën binnen de strategische bandbreedtes blijven. BPF Schilders investeert een substantieel deel van het vermogen in illiquide beleggingen, die goed aansluiten bij het langetermijnkarakter van pensioenen. Om te voorkomen dat deze illiquide beleggingen de stuurbaarheid verminderen, wordt in het herbalanceringsbeleid expliciet rekening gehouden met de posities in illiquide beleggingen.

Onderhandse leningen betreffen langetermijnbeleggingen en deze hebben een beperkte liquiditeit als gevolg waarvan beperkingen zijn opgelegd als BPF Schilders vroegtijdig de omvang van zijn beleggingen wil terugbrengen.

Door genoemde beheersmaatregelen kan bij het bepalen van het vereist eigen vermogen de impact van dit risico als nihil worden verondersteld.

Concentratierisico (S8)

Concentratierisico is het risico dat ontstaat als een adequate spreiding van activa of passiva ontbreekt. BPF Schilders heeft een beleggingsstrategie met een weloverwogen spreiding van de beleggingen over categorieën, regio's, sectoren en bedrijven. Ook het deelnemersbestand is divers, met een zeer groot aantal deelnemers en een spreiding over de verschillende leeftijdscohorten. Het risico is daarmee beperkt.

Daarom wordt bij het bepalen van het vereist eigen vermogen geen buffer voor dit risico aangehouden.

Operationeel risico (S9)

Operationeel risico betreft het risico dat ontstaat als gevolg van het falen of tekortschieten van interne processen, menselijke en technische tekortkomingen en onverwachte externe gebeurtenissen. BPF Schilders heeft in de afgelopen jaren stappen gezet richting een meer volwassen risicomanagement. Onder meer door de verstrekking van ISAE3402-verklaringen met betrekking tot de beheersing van interne processen bij pensioenbeheer en vermogensbeheer wordt het financieel operationeel risico gemanaged. Daarom wordt bij het bepalen van het vereist eigen vermogen geen buffer voor dit risico aangehouden.

15 FINANCIERING EN FINANCIËLE POSITIE**Financiële positie**

De dekkingsgraad is gestegen van 112,3% naar 113,4%.

De volgende tabel geeft de impact van de verschillende factoren op de ontwikkeling van de nominale dekkingsgraad weer. De dekkingsgraad is de verhouding tussen het vermogen en de marktwaarde van de pensioenverplichtingen. Bij de nominale dekkingsgraad wordt uitgegaan van de nominale pensioenverplichtingen. Daarin zijn de toegekende indexeringen uit het verleden opgenomen. Hierin zitten niet de eventuele toekomstige indexeringen.

De dekkingsgraad ligt boven de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,2%. Het minimaal vereist vermogen bedraagt 4,2% (2013: 4,2%). Het fonds heeft daarom geen dekkingstekort. De dekkingsgraad ligt onder de vereiste dekkingsgraad van 116,1%. Het fonds heeft daarom wel een reservetekort. De vereiste dekkingsgraad bevat een solvabiliteitsbuffer van 16% om de kans om binnen een jaar in een dekkingstekort te komen, te minimaliseren.

Bij het bepalen van de voorziening is gebruik gemaakt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Sinds 2012 wordt de rentetermijnstructuur door DNB vastgesteld met gebruik van driemaandsmiddeling en een zogenoemde Ultimate Forward Rate (UFR).

Onderstaande tabel geeft de impact van de verschillende factoren op de ontwikkeling van de dekkingsgraad weer.

ONTWIKKELING AANWEZIGE DEKKINGSGRAAD		
(in %)	2014	2013
Dekkingsgraad begin van het jaar	112,3 %	110,1 %
Impact beleggingsopbrengst:		
· Rendement (exclusief rente-overlay)	26,6 %	(1,4) %
· Rente-overlay	0,2 %	0,3 %
Impact premies en uitkeringen:		
· Premiebijdrage en pensioenopbouw	(0,2)%	0,0 %
· Verrichten van pensioenuitkeringen	0,2 %	0,0 %
Impact aanpassing actuariële grondslagen	0,7 %	0,0 %
Indexering	0,0 %	0,0 %
Impact ontwikkeling verplichtingen:		
· Rentetoevoeging voorziening	(0,4) %	(0,4) %
· Marktwaaarde verandering	(20,0) %	4,0 %
Wijziging regeling	(1,2) %	0,0 %
Overige mutaties	(4,8) %	(0,2) %
Dekkingsgraad ultimo boekjaar	113,4%	112,3%

De factoren die van invloed zijn op de ontwikkeling van de dekkingsgraad worden hieronder toegelicht:

▪ **Impact beleggingsopbrengst.**

Het totale effect van de beleggingsopbrengsten op de dekkingsgraad van het fonds is 26,7% punt (2013: -1,4% punt). De totale beleggingsopbrengsten bedroegen in 2014 1.183.275. De markrente is in 2014 gedaald. Als gevolg hiervan zijn de rentederivaten en obligaties sterk in waarde toegenomen. Hiernaast droegen de aandelen positief bij aan het resultaat.

▪ **Impact premies en uitkeringen.**

Door het verrichten van pensioenuitkeringen verandert de dekkingsgraad met 0,2% procentpunt. Deze post is het resultaat van enerzijds de werkelijke verrichte pensioenuitkeringen en anderzijds de vrijval uit de voorziening voor pensioenuitkeringen gedurende 2014.

Door premiebijdrage en pensioenopbouw verandert de dekkingsgraad met -0,2% punt. Deze post is het saldo van het effect op de dekkingsgraad van enerzijds de actuariële benodigde kosten voor pensioenopbouw en anderzijds de feitelijk ontvangen premiebijdrage.

▪ **Impact aanpassing actuariële grondslagen.**

In september 2014 publiceerde het Actuarieel Genootschap een nieuwe prognosetafel. Op basis hiervan zijn de overlevingskansen geactualiseerd. Aangezien de deelnemers van BPF Schilders gemiddeld korter leven dan de gehele Nederlandse bevolking, is een fondsafhankelijke correctie toegepast. Hiertoe is eind 2014 een sterfteonderzoek uitgevoerd. De

levensverwachting van de gemiddelde deelnemer is op basis hiervan iets verlaagd ten opzichte van de prognosetafel zoals die wordt gepubliceerd door het Actuarieel Genootschap. Het aanpassen van de sterftegrondslagen leidde tot een stijging van de dekkingsgraad met ongeveer 0,7% punt.

- **Indexering.**

BPF Schilders heeft de ambitie om de pensioenen te verhogen in lijn met de loonontwikkeling in de sector (toeslagverlening). Met ingang van 24 februari 2014 zijn de lonen met 2,25% gestegen. Per week 1 van 2015 zijn de cao-lonen niet aangepast. Het bestuur heeft besloten om de pensioenen in week 26 van 2014 en week 1 van 2015 echter niet te verhogen, aangezien de dekkingsgraad van het pensioenfonds te laag was.

- **Impact ontwikkeling verplichtingen.**

De toevoeging van rente (op basis van de 1-jaars rente gepubliceerd door de DNB) aan de primo voorziening zorgt voor een daling van de dekkingsgraad met -0,4% punt.

Door wijziging van de rentetermijnstructuur daalt de dekkingsgraad met -20,0% punt. Dit is gebaseerd op de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per einde 2014.

- **Wijziging regeling.**

Vanaf 28 december 2014 kent het fonds een nieuwe regeling met opbouw van het ouderdomspensioen met pensioenrekenleeftijd 67. Tegelijkertijd volgt de reglementaire pensioenleeftijd (tot wanneer een deelnemer mag opbouwen) de stijgende AOW-leeftijd. Het verloop in de jaarrekening 2014 is tot 28 december 2014 bepaald met rechten op pensioenleeftijd 65. Voor de nieuwe regeling worden alle bestaande rechten per 28 december 2014 geharmoniseerd naar pensioenrekenleeftijd 67. Dit gebeurt met een leeftijdsafhankelijke, sekseneutrale factor. De harmonisatie heeft een (gering) effect op de voorziening van de al opgebouwde aanspraken, omdat deze voorziening op individueel niveau wordt bepaald. Daarnaast neemt de voorziening voor de toekomstige opbouw voor arbeidsongeschikten, waarvoor bij het fonds voor 100% wordt gereserveerd, toe omdat de eindleeftijd van de pensioenopbouw stijgt van 65 naar de AOW leeftijd.

Het effect op de dekkingsgraad is een daling met -1,2% punt. Hiervan wordt het grootste gedeelte veroorzaakt door verlenging van de toekomstige opbouw van de arbeidsongeschikten tot AOW leeftijd in plaats van tot voorheen leeftijd 65.

- **Overige mutaties.**

De post overig zorgt voor een verandering van de dekkingsgraad met -4,6% punt. Hierin zit onder andere het effect van de toename voorziening van de Inkoopregeling. Een groot gedeelte hiervan wordt veroorzaakt door kruiseffecten. Deze ontstaan door de gehanteerde berekeningsmethodiek.

De reële dekkingsgraad bedraagt eind 2014 77,0% (eind 2013: 74,0%).

PREMIE EN TOETSING AAN DE PENSIOENWET

De feitelijke pensioenpremie voor 2014 bedraagt 29,5% over het salaris boven de franchise.

Achteraf bekijkt BPF Schilders of de premie over 2014 voldoende kostendekkend is geweest. Dit wordt op twee manieren getoetst. Op basis van de gedempte kostendekkende premie en op basis van de ongedempte kostendekkende premie. Bij de gedempte kostendekkende premie is uitgegaan van een gemiddelde portefeuillerendement van 4,0%. De ongedempte kostendekkende premie is gebaseerd op de nominale rentestand van begin 2014 en heeft een bijbehorende gedempte rentevoet van 4%. Bij de ongedempte kostendekkende premie wordt geen rekening gehouden met de meeropbrengst vanuit het beleggingsbeleid.

De feitelijke pensioenpremie van 107.491 is hoger dan de gedempte kostendekkende premie van 93.935. Hiermee wordt voldaan aan de eis van kostendekkendheid volgens de Pensioenwet. De feitelijke premie is echter lager dan de ongedempte kostendekkende premie van 115.018.

In onderstaande tabel zijn de verschillende premies uitgesplitst. De bovenste regel geeft de gedempte en ongedempte kostendekkende premie weer. Deze premie is te splitsen in een deel voor de inkoop van onvoorwaardelijke verplichtingen, een opslag voor het in stand houden van een solvabiliteitsopslag en een opslag voor uitvoeringskosten. Wanneer de feitelijke premie wordt vergeleken met de kostendekkende premies is een positief verschil te bestemmen als een opslag voor herstel van de financiële positie.

(bedragen * € 1.000)	Gedempte Kostendekkende premie	Ongedempte Kostendekkende premie
Totale kostendekkende premie	121.067	99.307
Onvoorwaardelijke pensioenverplichting	98.300	79.296
Solvabiliteitsopslag	14.254	11.498
Opslag voor uitvoeringskosten	8.513	8.513
Feitelijke pensioenpremie	107.491	107.491
Tekort / overschot	13.576	(8.184)

Aansluiting feitelijke pensioenpremie met noot 16 premiebijdragen

	2014
Premies (inclusief opslag administratiekosten en invaliditeit)	125.712
Inkoopregeling en vroegpensioen backservice	(23.635)
Administratiekosten Inkoopregeling	1.654
FVP bijdragen	2.506
ANW premies	1.254
Feitelijke premies	107.491

WAARDEOVERDRACHTEN

Een pensioenuitvoerder is wettelijk verplicht om op verzoek van een werknemer mee te werken aan waardeoverdracht, als de werknemer gaat deelnemen in een pensioenregeling die door een andere pensioenuitvoerder wordt uitgevoerd. Deze overdracht betreft de waarde van de tot dan toe bij de overdragende pensioenuitvoerder opgebouwde pensioenaanspraken. De ontvangende pensioenuitvoerder is verplicht om de overgedragen waarde aan te wenden voor de toekenning van pensioenaanspraken die ten minste gelijkwaardig zijn aan de oorspronkelijk opgebouwde aanspraken.

De Pensioenwet schrijft voor dat deze verplichting wordt opgeschort als bij een van de pensioenuitvoerders, of beiden, sprake is van een dekkingsgraad onder de 100%. De dekkingsgraad van BPF Schilders bevond zich in 2014 het hele jaar boven de 100%. Daarom hebben in heel 2014 waardeoverdrachten plaatsgevonden.

16 PREMIEBIJDAGEN

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Pensioenpremies uit arbeid:		
- Ouderdoms- en nabestaandenpensioen	98.161	103.310
- Inkoopregeling	23.635	25.402
	121.796	128.712
Overige pensioenpremies:		
- Werkloosheidswet (WW)	3.916	4.863
	3.916	4.863
Totaal	125.712	133.575

Door een krimp in de sector daalden de premiebijdragen in 2014.

De premie voor de basisregeling is in 2014 voor CAO-personeel vastgesteld op 29,5% over het PRIS-uurloon (2013: 29,5%). Voor overig personeel was dit 25,2% over het vast loon (2013: 25,2%). De premie voor de inkoopregeling (exclusief premie VP-hiaat) is vastgesteld op 9,0% over het PRIS-uurloon voor CAO-personeel (2013: 9,0%) en 8,9% over het vast loon voor overige personeel (2013: 7,69%).

17 BELEGGINGSOPBRENGSTEN

(bedragen * € 1.000)	Direct	Indirecte Prijs-mutaties	Valuta- mutaties	Kosten vermogens beheer	Totaal
2014					
Vastgoed en infrastructuur	17.896	(137)	2.115	(330)	19.544
Aandelen					
- Aandelen	39.272	80.333	148.255	(2.832)	265.028
- Private Equity	270	7.925	6.343	(95)	14.443
Vastrentende waarden					
- Obligaties en leningen	67.905	130.602	67.879	(5.853)	260.533
- Geldmarktbeleggingen	5.204	(348)	10.666	(536)	14.986
Derivaten					
- Rentederivaten	-	802.610	-	(453)	802.157
- Aandelenderivaten	-	1.491	-	-	1.491
- Grondstoffenderivaten	-	(21.732)	-	-	(21.732)
- Valutaderivaten	-	-	(168.363)	-	(168.363)
Overige beleggingen	-	(8.557)	3.773	(29)	(4.813)
Totaal	130.547	992.187	70.668	(10.128)	1.183.274

(bedragen * € 1.000)	Direct	Indirecte Prijs- mutaties	Kosten vermogensbeheer	Totaal
2013				
Vastgoed en infrastructuur	18.018	(17.351)	(1.304)	(637)
Aandelen				
- Aandelen	37.188	190.888	(1.453)	226.623
- Private Equity	(559)	4.264	-	3.705
Vastrentende waarden				
- Obligaties en leningen	66.034	(115.282)	(1.411)	(50.659)
Derivaten				
- Rentederivaten	-	(217.800)	(689)	(218.489)
Overige beleggingen	4.429	(5.628)	(5.417)	(6.616)
Totaal	125.110	(160.909)	(10.274)	(46.073)

Kosten vermogensbeheer

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Beheervergoedingen	8.602	9.742
Bewaarloon	234	532
Overige kosten	1.292	-
Totaal	10.128	10.274

In de kosten van vermogensbeheer zoals hierboven gepresenteerd zijn de kosten opgenomen, die direct aan BPF Schilders in rekening worden gebracht. Deze kosten betreffen de beheervergoedingen onder aftrek van restituties, het bewaarloon en de overige kosten, niet zijnde transactiekosten, en bedragen € 10.128 duizend (2013: €10.274 duizend).

Naast directe kosten zijn er indirecte kosten. Een deel van het vermogen van BPF Schilders is belegd in beleggingsfondsen. De kosten die in deze fondsen worden gemaakt zijn indirecte kosten voor BPF Schilders. Deze kosten zijn onderdeel van de waardering van deze fondsen en maken als zodanig onderdeel uit van de in het resultatenoverzicht opgenomen indirecte prijsmutaties.

18 OVERIGE BATEN

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
FVP-bijdragen	2.506	767
ANW premies	1.254	1.386
Baten uit herverzekering	1.026	352
Interest inkomende overdrachten van rechten	20	11
Overige baten	177	197
Totaal	4.983	2.713

19 PENSIOENUITKERINGEN

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Uitkeringen ter zake van:		
- ouderdomspensioen	79.381	70.125
- partnerpensioen	21.091	20.648
- wezenpensioen	439	461
- vroegpensioen	6.498	21.039
- vakantiegeld	13.604	9.569
- afkoop van pensioenen	3.358	2.898
- mutatie voorziening niet opgevraagde pensioenen	(492)	(793)
- invaliditeitspensioenuitkeringen	5.987	5.196
- uitkeringen ANW	1.206	1.183
- uitkeringen bij overlijden	27	24
Totaal	131.099	130.350

Afkoop van pensioenen

De afkoop betreft pensioenen die lager zijn dan € 458,06 (2013: € 451,22) voor rechthebbenden.

20 PENSIOENUITVOERINGSKOSTEN

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Bestuurskosten	1.202	1.094
Kosten uitbesteding	7.637	8.330
Overige kosten	3.308	3.175
Totaal	12.147	12.599

Bestuurskosten

Aan de leden van het bestuur zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt. BPF Schilders heeft evenals in 2013 geen personeel in-dienst. Over 2014 zijn ten laste van het pensioenfonds vacatiegelden toegekend aan bestuurders van in totaal € 671 duizend (2013: € 267 duizend). Nadere toelichting omtrent de stijging van deze kosten is opgenomen op pagina 32 van het bestuursverslag.

Kosten uitbesteding

BPF Schilders heeft A&O Services aangesteld als pensioenuitvoerder van het fonds. De uitvoering van het vermogensbeheer is uitbesteed aan A&O Vermogensbeheer en vanaf 1 april

2014 aan PGGM Vermogensbeheer B.V. De kosten van A&O Services en A&O Vermogensbeheer bestaan uit een vaste vergoeding. De uitvoeringskosten van BPF Schilders worden gemonitord door middel van kwartaalrapportages over de opgestelde en geaccordeerde begroting.

De direct aan de beleggingsactiviteiten toe te rekenen kosten, zoals kosten van extern vermogensbeheer, maken geen deel uit van het doorberekende tarief en worden, conform de berekening van de Z-score, in mindering gebracht op de beleggingsopbrengsten op de regel 'kosten van vermogensbeheer'.

Overige kosten

In de overige kosten zijn de honoraria opgenomen van de externe accountant en de externe actuaire van BPF Schilders.

In het navolgende overzicht staan de honoraria van de accountant vermeld:

HONORARIA ACCOUNTANT 2014			
(bedragen * € 1.000)	KPMG Accountants NV	Overig KPMG netwerk	Totaal KPMG netwerk
Wettelijke controles	57	-	57
Andere assurance-opdrachten	13	-	13
Belastingadviesdiensten	-	21	21
Totaal	70	21	91

Van het saldo inzake wettelijke controles heeft € 54 duizend betrekking op de controle van boekjaar 2014.

21 SALDO OVERDRACHTEN VAN RECHTEN

SALDO OVERDRACHTEN VAN RECHTEN		
(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Uitgaande overdrachten	2.290	2.181
Inkomende overdrachten	(1.763)	(826)
Totaal	527	1.355

Dit is het saldo van inkomende bedragen uit hoofde van overgenomen pensioenverplichtingen en uitgaande bedragen uit hoofde van overgedragen pensioenverplichtingen.

22 OVERIGE LASTEN

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Mutatie VPL – verplichting	19.565	7.525
Afschrijvingskosten PAS	1.213	2.787
Afwikkelingskosten	-	9.830
Premies herverzekering	1.177	1.318
Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	(171)	489
Interest uitgaande overdrachten van rechten	19	17
Totaal	21.803	21.966

Mutatie VPL – verplichting

Toelichting voor wat de VPL – verplichting is opgenomen onder noot 12.

Afschrijvingskosten PAS

Gezien de overname door PGGM en de daaraan gekoppelde transitie is de operationele software per ultimo 2014 volledig afgeschreven.

Afwikkelingskosten

De afwikkelingskosten bij de verkoop van A&O Services (zoals Sociaal Plan, versnelde afschrijving activa, afkoop huurcontract etc.) worden door de partijen gedragen volgens een contractueel bepaalde verdeelsleutel. Deze afwikkeling heeft volledig plaatsgevonden in 2013.

Dotatie voorziening dubieuze debiteuren

Op debiteuren uit hoofde van premievorderingen wordt een voorziening voor mogelijke oninbaarheid in mindering gebracht. De omvang is gebaseerd op de ouderdom van de vorderingen en op basis van een percentage van de opgelegde premies in 2014.

23 RESULTAAT OP PREMIEBIJDRAGEN

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
<i>Pensioenregeling</i>		
Premiebijdragen (exclusief kostenopslagen)	114.091	119.559
<i>Pensioenopbouw</i>		
Actieven	(87.400)	(104.318)
Risicopremies	(4.494)	(5.702)
Inkoopregeling	(17.100)	(13.822)
<i>Resultaat uitgaande waardeoverdrachten</i>	23	(707)
<i>Resultaat inkomende waardeoverdrachten</i>	(74)	(198)
Totaal pensioenregeling	5.046	(5.188)

De gevraagde pensioenpremie in 2014 bedroeg 29,5 % over de premiegrondslag. In 2013 was dit eveneens 29,5%. Door een krimp in de sector daalden in 2014 ten opzichte van 2013 zowel de feitelijke premie als de pensioenopbouw.

Resultaten op waardeoverdrachten worden veroorzaakt door een verschil in waarderingswijze van de waardeoverdracht bij de berekening van het effect op de voorziening en bij de berekening van de betaling zelf.

24 RESULTAAT OP BELEGGINGEN EN VERPLICHTINGEN

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Beleggingsresultaten	1.183.274	(46.073)
Rentetoevoeging technische voorzieningen	(16.505)	(15.988)
Wijziging marktrente technische voorzieningen	(935.048)	160.231
Indexering pensioenrechten	-	-
Totaal	213.721	98.170

25 RESULTAAT OP PENSIOENUITKERINGEN EN PENSIOENUITVOERINGSKOSTEN

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Werkelijke pensioenuitkeringen	121.132	127.740
Onttrekking voor pensioenuitkering uit technische voorzieningen	(127.742)	(127.429)
Resultaat op pensioenuitkeringen	(6.610)	311
Werkelijke pensioenuitkeringen	2.721	3.839
Onttrekking voor pensioenuitkering uit technische voorzieningen	(3.358)	(2.898)
Resultaat op afkopen	(637)	941
Werkelijke pensioenuitvoeringskosten	(12.147)	(12.599)
Kostenopslag premiebijdrage	8.975	9.404
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	3.634	3.872
Resultaat op pensioenuitvoeringskosten	462	677
Totaal	(6.785)	1.929

Het resultaat op pensioenuitkeringen is negatief € 6,61 miljoen. Omdat in de werkelijke pensioenuitkeringen een éénmalige reservering voor de vakantiegelden van 2015 is begrepen van ongeveer 4,5 miljoen euro en een nabetaling van invaliditeitspensioen van 1 miljoen euro in 2014, valt het resultaat op uitkeringen dit jaar hoger uit dan het reguliere resultaat.

Het resultaat op afkoop wordt mede verklaard doordat er een inhaalslag geweest is voor deelnemers met voorheen onbekende GBA gegevens. Het afkoopbedrag is aan hen in 2014 uitgekeerd de rechten waren al eerder uit de voorziening vrijgevallen.

26 OVERIGE RESULTATEN

(bedragen * € 1.000)	2014	2013
Overige actuariële resultaten, per saldo	(15.733)	368
Overige baten en lasten, per saldo	(14.174)	(14.664)
Totaal	(29.907)	(14.296)

De overige actuariële resultaten bestaan uit de bestandsresultaten, realisatie van sterfte- en arbeidsongeschiktheid, veranderingen in de actuariële rekenmodellen en de gevolgen van het wijzigen van de regeling per 28 december 2014.

Onder de overige baten en lasten zit met name de opslag in de feitelijke premie voor arbeidsongeschiktheidsrisico (bate) en de toevoeging aan de voorziening Inkoopregeling (last).

27 TOELICHTING OP HET KASSTROOMOVERZICHT

Onder de overige mutaties uit pensioenactiviteiten is de mutatie opgenomen van de rekening courant positie met de uitvoeringsorganisatie A&O Services.

Onder de overige mutaties uit beleggingsactiviteiten is de mutatie uit hoofde van collateral management opgenomen. Toelichting hierover is opgenomen onder noot 11.

Rijswijk, 18 juni 2015

Het bestuur:

Drs. C.M. van der Werf, werkgeversvoorzitter

Drs. T.J.M. van Haaster, werknemersvoorzitter

Overige gegevens

Bestemming van saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN, hierin is opgenomen dat het totale resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve van het pensioenfonds.

Het voorstel voor de bestemming van het saldo van baten en lasten over 2014 is opgenomen onder de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten op pagina 62.

Gebeurtenissen na balansdatum

Als dat van toepassing is, worden hier de gebeurtenissen na balansdatum opgenomen.

Nieuwe FTK

Per 1 januari 2015 geldt een nieuw Financieel Toetsingskader (nFTK). Dit leidt tot wijzigingen in de te gebruiken rentetermijnstructuur en de te berekenen vereiste dekkingsgraad.

In de rentetermijnstructuur voor de technische voorzieningen vervalt in het nieuwe FTK de driemaandsmiddeling. Dit leidt tot een stijging van de technische voorzieningen per 1 januari 2015 met ongeveer € 264 miljoen. Hierdoor daalt de aanwezige dekkingsgraad van 113,4% naar 108,1%. De gewijzigde methodiek voor de berekening van het vereist eigen vermogen leidt tot een stijging van de vereiste dekkingsgraad van 116,1% naar 121%.

In het nFTK wordt er gestuurd op basis van de beleidsdekkingsgraad, dit is het gemiddelde van de dekkingsgraad over de afgelopen 12 maandeinden. Per 1 januari 2015 bedraagt deze 114,3%, welke is berekend als het gemiddelde van de dekkingsgraden van de afgelopen 12 maandeinden, zoals bepaald onder de regels van het oude FTK.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf te Rijswijk is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2014.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik onder meer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld; en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel bezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een reservetekort.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat, met uitzondering van artikel 132, is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Ik heb niet kunnen concluderen dat er is voldaan aan artikel 137 van de Pensioenwet.

De vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf is naar mijn mening niet voldoende, vanwege het reservetekort.

Het oordeel is gebaseerd op het Financieel Toetsingskader zoals dat tot en met 31 december 2014 van kracht was. Voor de volledigheid merk ik op dat, op basis van gegevens die door het pensioenfonds zijn aangeleverd en door mij op plausibiliteit gecontroleerd, mijn oordeel over de vermogenspositie per 1 januari 2015 op basis van het nieuw Financieel Toetsingskader niet zou zijn gewijzigd.

Rotterdam, 18 juni 2015

Drs. R.J.M. van de Meerakker AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening over 2014 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf te Rijswijk gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en de staat van baten en lasten over 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het saldo van baten en lasten getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het inrichten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf per 31 december 2014 en van het saldo van baten en lasten over 2014 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 18 juni 2015
KPMG Accountants N.V.

J.C. van Kleef RA

Personalia

Stand per 31 december 2014:

Bestuur

Voorzitters

- de heer drs. T.J.M. van Haaster, werknemersvoorzitter op voordracht van werknemersorganisatie FNV Bouw
- mevrouw drs. C.M. van der Werf, werkgeversvoorzitter op voordracht van werkgeversorganisatie OnderhoudNL

Lid op voordracht van werkgeversorganisatie OnderhoudNL:

- de heer A.Ph.M. Buller

Lid op voordracht van werknemersorganisatie FNV Bouw (per 1 januari 2015 opgegaan in FNV):

- de heer P.H. Roos

Plaatsvervangend lid op voordracht van werknemersorganisatie CNV Vakmensen:

- de heer H.J. Wuijten

Lid namens de pensioengerechtigden op voordracht van de pensioengerechtigden in het VO:

- de heer L.C.M. Leisink

Lid namens de zelfstandigen op voordracht van de zzp-organisaties:

- mevrouw mr. drs. E.J.P.M. van Loon

Onafhankelijke bestuursleden:

- de heer M.H. Rosenberg RBA (aandachtsgebied vermogensbeheer)
- de heer mr. A.L.W. van den Berg (aandachtsgebied risicomanagement)

Verantwoordingsorgaan

Namens de werknemersorganisaties FNV Bouw en CNV Vakmensen:

- de heer A. Steensma (voorzitter)
- de heer H.J.M. van Kuijk
- de heer P. Postma
- de heer B. Blommers
- de heer J.P.J. Bergen (secretaris)
- de heer T. de Ruijter

Namens de pensioengerechtigden:

- mevrouw C.J. van den Ingh-van Wijk
- de heer A. Kok
- de heer M. Geurts
- mevrouw J.S.C. Akkermans-Timmers
- de heer H.J. Gossink
- de heer J. From

Namens de zzp'ers:

- de heer R.W.D. van Dijk
- de heer C. Oostrom
- vacature

Namens werkgeversorganisatie OnderhoudNL:

3 vacatures

Raad van toezicht

- de heer drs. H.J.P. Penders (voorzitter)
- de heer mr. E. Uijen (lid)
- mevrouw mr. M.O. Boersma (lid)

Externe compliance officer

Nederlands Compliance Instituut – de heer B.M. Peters

Externe ondersteuning

Ortec Finance – adviseur ALM en strategisch beleggingsbeleid

PricewaterhouseCoopers B.V. (PwC) – de heer drs. M.W. Lohman AAG - onafhankelijk risicomanager

Statutaire commissies

Stand per 31 december 2014:

Geschillencommissie

- de heer H. Dekker
- de heer T.W. Langhout
- de heer mr. W. van Heest (voorzitter).

Beleggingsadviescommissie

- drs. J.T.A.M. Jeurissen,
- prof. dr. A.C.F. Vorst, (voorzitter)
- drs. T. Aaten
- de heer M.T.M. van Winden MBA.

Commissie Communicatie

- mevrouw drs. C.M. van der Werf
- de heer A.Ph.M. Buller;
- mevrouw mr. drs. E.J.P.M. van Loon
- de heer P.H. Roos;
- de heer H.J. Wuijten (voorzitter)

Pensioencommissie

- de heer A.Ph.M. Buller
- de heer L.C.M. Leisink (voorzitter)
- mevrouw mr. drs. E.J.P.M. van Loon
- de heer H.J. Wuijten.

Auditcommissie

- mevrouw drs. C.M. van der Werf
- de heer M.H. Rosenberg RBA
- de heer mr. A.L.W. van den Berg